

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Katedra trestního práva

Nikita Ivanov

Organizovaná drogová kriminalita

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 31. 8. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 161 875 znaků včetně mezer.

V Praze dne 31. 8. 2023

Nikita Ivanov

Poděkování

Rád bych věnoval poděkování prof. JUDr. Tomáši Gřivnovi, Ph.D., za jeho cenné rady, které mi v průběhu vypracování diplomové práce poskytl, jakož i za její samotné vedení. Za pomoc při studiu a trpělivost patří velké díky i моým rodičům, kteří mi poskytli zázemí a umožnili studium na vysoké škole.

Obsah

Úvod.....	1
1. Obecná charakteristika organizované zločinecké skupiny.....	3
1.1. Trestněprávní charakteristika organizované zločinecké skupiny.....	3
1.1.1. Organizovaná zločinecká skupina a organizovaná skupina.....	3
1.1.2. Charakteristika návykových látek.....	7
1.2. Kriminologická charakteristika organizovaného zločinu.....	8
1.3. Historie organizovaných zločineckých skupin na území České republiky.....	9
1.4. Vliv postsovětského organizovaného zločinu.....	10
2. Organizovaná drogová kriminalita.....	10
2.1. Způsoby organizace pachatelů organizované drogové kriminality.....	11
2.2. Způsoby pašování drog.....	14
2.3. Využití informačních technologií organizovanými zločineckými skupinami.....	17
2.3.1. Obchod s drogami přes internet.....	18
2.3.2. Legalizace výnosů z trestné činnosti prostřednictvím kryptoměn.....	20
2.4. Rozšíření drogové kriminality v České republice.....	22
2.5. Historie obchodu s drogami v České republice.....	23
2.5.1. Obchod s marihuanou.....	23
2.5.2. Obchod s pervitinem.....	24
2.5.3. Obchod s heroinem.....	27
2.5.4. Obchod s kokainem.....	28
2.6. Organizovaná drogová kriminalita v jiných částech světa.....	29
2.6.1. Organizovaná drogová kriminalita v Latinské Americe.....	30
2.6.2. Organizovaná drogová kriminalita v jihovýchodní Asii.....	36
2.6.3. Současná světová situace v oblasti produkce drog.....	43
3. Boj proti organizované drogové kriminalitě.....	44
3.1. Nadnárodní boj proti organizované drogové kriminalitě.....	44
3.1.1. Úřad OSN pro drogy a kriminalitu.....	44
3.1.1.1. Opiáty.....	47
3.1.1.2. Kokain.....	49
3.1.1.3. Synteticky vyrobené drogy.....	52
3.2. Boj proti organizované drogové kriminalitě na úrovni Evropské unie.....	53
3.2.1. Strategie EU pro oblast drog na období 2021-2025.....	53
3.2.2. Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost.....	55
3.2.3. Úloha Europolu v boji proti organizované drogové kriminalitě.....	55
3.3. Domácí boj proti organizované drogové kriminalitě.....	57

3.3.1.	Koncepce boje proti organizovanému zločinu.....	57
3.3.2.	Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023.....	59
3.3.3.	Úloha Národní protidrogové centrály SKPV v boji proti drogové kriminalitě.....	60
3.3.3.1.	Statistiky Národní protidrogové centrály.....	62
3.3.3.2.	Významné operace NPC.....	63
Závěr.....		66
Seznam zkratk.....		68
Seznam použitých zdrojů.....		71
Abstrakt.....		81
Abstract.....		82

Úvod

Jedním z velkých problémů, který vrhá stín na moderní společnost, je obchod s drogami. Tato nezákonná činnost, která se vyznačuje skrytým pohybem a distribucí drog, představuje mnohostrannou hrozbu, která překračuje geografické hranice, kulturní kontexty a socioekonomické vrstvy. Jeho ničivé důsledky se projevují u jednotlivců, komunit i celých národů a podkopávají sociální stabilitu, veřejné zdraví a mezinárodní bezpečnost. Vzhledem k tomu, že se svět potýká s hlubokými a složitými důsledky obchodování s drogami, je nezbytné prozkoumat původ, dynamiku a dalekosáhlé dopady tohoto globálního problému.¹

Historie užívání drog se táhne napříč civilizacemi a má kořeny v lidské snaze o dosažení úlevy, různých alternativních stavů vědomí, a hlavně ekonomického zisku. Právě moderní doba má na svědomí vzestup vysoce organizovaného celosvětového obchodu s drogami, který je udržován zločineckými organizacemi, jež využívají slabých míst ve společnosti i slabin orgánů činných v trestním řízení, jimž takto zatím úspěšně vzdorují. Přitažlivost obrovských zisků, které jsou dány kolosálním rozdílem mezi výrobními náklady a hodnotou zboží na ulici, pohání zločince k provozování této nezákonné činnosti. Finanční motivace a s ní spojená bezohlednost překračuje tradiční morální hodnoty a právní hranice a mění tak obchod s drogami v komplikovaný socioekonomický problém.

Ve své podstatě není obchod s drogami pouhou trestnou činností, ale systémovým problémem s dalekosáhlými společenskými důsledky. Tento obchod narušuje správu věcí veřejných, podporuje korupci, podněcuje násilí, narušuje sociální strukturu komunit, slouží jako katalyzátor vzniku závislosti, přispívá k úpadku veřejného zdraví a zbytečně tak zatěžuje zdravotnictví. Obrovské zisky z tohoto obchodu navíc mohou být směřovány do dalších kriminálních aktivit.

Diplomová práce nejprve charakterizuje organizovaný zločin a návykové látky z pohledu trestněprávního a kriminologického. V jádru práce bude rozebrána samotná organizovaná drogová kriminalita, kde nabídne pohled na způsob organizace zločinců a metody pašování drog, jakož i využití informačních technologií organizovanými zločineckými skupinami, v nichž se budu věnovat velmi zajímavému tématu, a to legalizaci výnosů z trestné činnosti prostřednictvím kryptoměn. V kapitole „*Organizovaná drogová kriminalita*“ dále rozeberu drogovou trestnou činnost v České republice a ve vybraných částech světa a na závěr kapitoly shrnu současnou světovou drogovou situaci, co se týče nabídky drog.

¹ CEJP, Martin a kol. *Organizovaný zločin v České republice III*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, ISBN 80-7338-027-7. s. 5.

Ve třetí kapitole „*Boj proti organizované drogové kriminalitě*“ se pokusím shrnout rozsáhlou problematiku potírání organizované trestné činnosti s drogami spojené, kdy popořadě charakterizují nadnárodní boj v rámci OSN, Evropské unie a domácí boj proti organizované drogové kriminalitě.

V práci bude převážně využita deskriptivní metoda, neboť budu popisovat historii a způsob fungování organizovaného zločinu, analytickou metodou zpracuji různá data shromážděná v průběhu času odbornou literaturou a statistickými měřeními a kombinací analytické a komparativní metody v pododdílu „*3.3.3.1. Statistiky národní protidrogové centrály*“ vyvodím závěry úspěšnosti domácího boje proti drogám.

Pro přehlednost je práce systematicky členěna na kapitoly (např. „*3. Boj proti organizované drogové kriminalitě*“), podkapitoly (např. „*3.3. Domácí boj proti organizované drogové kriminalitě*“), oddíly (např. „*3.3.3. Úloha Národní protidrogové centrály SKPV v boji proti drogové kriminalitě*“) a pododdíly (např. „*3.3.3.1. Statistiky Národní protidrogové centrály*“).

Cílem práce je podat přehled o činnosti organizovaného zločinu zaměřeného na výrobu, distribuci a prodej drog, popsat, jakým způsobem funguje a jaké nástroje k provozování své činnosti využívá, jakož i metody legalizace nezákonně získaných prostředků. Diplomová práce si dále klade za cíl shrnutí boje proti organizované drogové kriminalitě, co se týče právních prostředků a vyhodnocení boje proti tomuto typu trestné činnosti v České republice. Na závěr práce bych rovněž chtěl prezentovat vlastní pohled na směr, jímž se pašování drog může ubírat v budoucnu, jakož i budoucnost samotné drogové problematiky.

1. Obecná charakteristika organizované zločinecké skupiny

1.1. Trestněprávní charakteristika organizované zločinecké skupiny

I přes to, že moje práce je zaměřena hlavně na kriminologickou stránku organizované drogové kriminality, považuji za nutné první podkapitolu práce věnovat trestněprávnímu hledisku předmětné problematiky, neboť s trestněprávními pojmy kriminologická věda pracuje a dále rozvedené pojmy budou moji práci provázet, proto nejprve charakterizují pojem organizované zločinecké skupiny a provedu její odlišení od organizované skupiny.

Poslední oddíl této podkapitoly věnuji charakteristice návykových látek podle § 130 TrZ vyjma alkoholu.

1.1.1. Organizovaná zločinecká skupina a organizovaná skupina

Zákonná definice organizované zločinecké skupiny je obsažena v § 129 TrZ, podle kterého je organizovaná zločinecká skupina společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbu činností, které je zaměřeno na soustavné páčání úmyslné trestné činnosti.

Podle zákonné definice se tedy organizovaná zločinecká skupina skládá s těchto čtyř znaků:

- společenství nejméně tří trestně odpovědných osob,
- vnitřní organizační struktura,
- rozdělení funkcí a dělba činností a
- zaměření na soustavné úmyslné páčání trestné činnosti.

Zákon již však dále jednotlivé znaky, které výše uvedený paragraf uvádí, nerozvádí, a proto je potřeba vycházet z judikatury a komentářů k předmětnému ustanovení.

Z prvního znaku organizované zločinecké skupiny vyplývá, že musí jít o společenství nejméně tří trestně odpovědných osob, avšak zákon, stejně jako u samotného pojmu organizované zločinecké skupiny, nedefinuje pojem společenství, kdy ani v komentáři vysvětlení tohoto pojmu nenajdeme. Co si tedy pod pojmem společenství představit?

Podle zahraniční definice² pojmu association se společenstvím rozumí: „*jakákoli skupina osob, které se spojily za určitým účelem, od společenského až po obchodní, a obvykle se jedná o trvalou organizaci. Může být formální, s pravidly a/nebo stanovami, požadavky na členství a dalšími atributy organizace, nebo může jít o soubor osob bez struktury.*“

Výše uvedenou definici bych pro účely popisu společenství převzal, avšak s výhradou, že v případě organizované zločinecké skupiny je struktura jedním ze základních prvků pojmu.

Vraťme se však již k jasnější části pojmu, a to „*nejméně tři trestně odpovědných osob*“. Podle § 25 TrZ není trestně odpovědný ten, kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku, a tedy ve spojení s § 129 TrZ explicitně vyplývá, že součástí organizované zločinecké skupiny mohou být i mladiství, kteří se tak mohou dopustit provinění účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 TrZ.

Z ustanovení § 129 TrZ rovněž vyplývá, že trestně odpovědnou osobou se rozumí jak osoba fyzická, tak i osoba právnická, a tedy i ona se může dopustit trestného činu podle § 361 TrZ, a to nejen podporou takové skupiny, ale i účastí v ní nebo jejím založením.³

Dalším znakem organizované zločinecké skupiny je její vnitřní organizační struktura, pro kterou je charakteristické, že jsou zde vztahy nadřízenosti a podřízenosti. Tyto vztahy si lze představit tak, že na vrcholu celé organizace stojí jedna, či více, zpravidla fyzických osob, které mají hlavní slovo při rozhodování o činnosti skupiny. Takové osoby pak delegují úkoly na níže postavené články atd., kdy nižší organizační složka je podřízena té vyšší,⁴ to ovšem nemusí znamenat, že níže postavené osoby znají, či mají povědomí a osobách, které jsou v hierarchii skupiny postaveny výše. Jak vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu,⁵ tak pro organizovanou zločineckou skupinu je: „*typická konspirativnost popisovaná nalézacím soudem, organizovanost a utajení, a to nejen navenek, ale také uvnitř, kdy členové skupiny na nižších příčkách organizace neznají jiné členy skupiny, dokonce nezřídka neznají ani skutečný účel skupiny.*“

I přes to, že předchozí odstavec mohl navodit dojem, že přítomnost organizační struktury a dělba činností, znamenají určitou míru profesionality, není tomu tak. Nejvyšší soud ve svém usnesení, které bylo zmíněno již v předchozím odstavci, konstatoval, že: „*Pokud někteří členové skupiny nedosahovali dostatečné profesionality, zneužívali svého postavení či okrádali své*

² HILL N. Gerald, HILL T. Kathleen. *The People's Law Dictionary*. [online] 1981-2005. [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://legal-dictionary.thefreedictionary.com/association>.

³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání, Praha 2023. s. 1772 – 1776.

⁴ SÝKORA, M. *Organizovaná (zločinecká) skupina* [online]. In: Právní prostor, 2014 [cit. 2023-08-19]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/organizovana-zlocinecka-skupina>.

⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2022, sp. zn. 6 Tdo 203/2022.

nadřizené, není to známkou toho, že by se nejednalo o organizovanou zločineckou skupinu, ale toliko známkou její kvality.“⁶

Hlavním znakem, který organizovanou zločineckou skupinu odlišuje např. od organizované skupiny, je zaměření na soustavné úmyslné páchaní trestné činnosti. Podle znění zákona tedy není vyžadováno, aby k trestné činnosti v rámci organizované zločinecké skupiny došlo, pouze postačí, že skupina měla takovýto záměr a že splňuje další zákonem stanovené znaky, aby mohla být za organizovanou zločineckou skupinu označena.

Soustavností se dle komentáře⁷ rozumí, pokud pachatelé jednájí ve prospěch organizované zločinecké skupiny nepřerušeně, soustavně a opakovaně, kdy takto činí v delším časovém horizontu a svojí činností tak navazují na předchozí podobně páchanou trestnou činnost.

Jak již bylo nastíněno v podkapitole 1.1., je potřeba odlišit organizovanou zločineckou skupinu od organizované skupiny. Pojem organizované skupiny není trestním zákoníkem definován, i když zákon v mnoha skutkových podstatách trestných činů označuje spáchání trestného činu členem organizované zločinecké skupiny jako okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby,⁸ jakožto přitěžující okolnost podle § 42 písm. p) TrZ. Jelikož zákon pojem nedefinuje, jak již bylo zmíněno, je potřeba odpověď hledat v ustálené soudní praxi a judikatuře. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 28. května 1976, sp. zn. 4 To 13/76⁹ se organizovanou skupinou rozumí: *„sdružení více osob, v němž je provedeno určité rozdělení úloh mezi jednotlivé členy a jehož činnost se v důsledku toho projevuje určitou plánovitostí a koordinovaností a jímž se spáchání činu usnadňuje a zvyšuje se pravděpodobnost dosažení sledovaného cíle.“* Definicí dále rozvádí rozsudek stejného soudu ze dne 18. července 1985, sp. zn. 11 To 51/85,¹⁰ který v právní větě k organizované skupině uvádí: *„...aby šlo nejméně o tříčlenné sdružení trestně odpovědných osob, jejichž vzájemná součinnost na realizování trestné činnosti vykazuje takovou míru plánovitosti jejího průběhu a tomu odpovídající koordinaci úloh jednotlivých účastníků, že tyto okolnosti zvyšují pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu...“*

⁶ Tamtéž.

⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání, Praha 2023. s. 1772 – 1776.

⁸ Tamtéž s. 845 – 871.

⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. května 1976 ve věci sp. zn. 4 To 13/76, publikované pod č. 53/1976.

¹⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. července 1985 ve věci sp. zn. 11 To 51/85, publikované pod č. 45/1986.

Organizovaná skupina má tedy podobné charakteristické znaky jako organizovaná zločinecká skupina, a to:

- sdružení nejméně tří trestně odpovědných osob,
- dělba úkolů,
- vzájemná součinnost a
- plánovitost a koordinovanost.

Zásadním rozdílem, který však odlišuje organizovanou skupinu od organizované zločinecké skupiny je ten, že organizovaná skupina nemusí být zaměřena na soustavné páchaní trestné činnosti, kdy taková skupina může vzniknout pouze k jednorázovému spáchání trestného činu. Organizovaná skupina rovněž může fungovat bez vztahů nadřízenosti a podřízenosti členů, kdy si mezi sebou členové pouze rozdělí úkoly a nezodpovídají se žádné autoritě shora.

1.1.2. Charakteristika návykových látek

Pro účely mé práce je rovněž potřeba definovat pojem návykové látky. Definici můžeme nalézt ve dvou stěžejních právních předpisech, a to v TrZ jakož i v zákoně o návykových látkách. První z uvedených zákonů definuje návykovou látku v § 130, kdy se návykovou látkou rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobící nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Druhý ze zákonů vymezuje omamnou látku úžeji,¹¹ a to v § 2 odst. 1 písm. a) TrZ tak, že návykovými látkami se rozumí omamné látky a psychotropní látky přírodního nebo syntetického původu, které mají psychoaktivní účinky a současně jsou uvedeny v některé z příloh č. 1 až 7 nařízení vlády o seznamu návykových látek, s výjimkou látky konopí extrakt a tinktura, která obsahuje nejvýše 1 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů a splňuje podmínku bezpečnosti podle zákona o obecné bezpečnosti výrobků.

Jelikož se v práci nevěnuji alkoholu ani ostatním látkám uvedeným v TrZ, tak blíže rozvedu pouze látky omamné a psychotropní.

Omamnými látkami se podle komentáře k TrZ¹² rozumí látky, u kterých existuje nebezpečí vzniku chorobného návyku a vzniku psychických změn. Podle seznamu v přílohách č. 1 až 3 nařízení o seznamech návykových látek se mezi tyto látky řadí mimo jiné kokain, opium, morfin a heroin.

K psychotropním látkám komentář k TrZ¹³ uvádí, že jde o látky, které ovlivňují psychiku člověka a přílohy č. 4 až 7 nařízení o seznamech návykových látek mezi ně řadí např. amfetamin nebo efedrin.

¹¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání, Praha 2023. s. 1782 – 1785.

¹² Tamtéž.

¹³ Tamtéž.

1.2. Kriminologická charakteristika organizovaného zločinu

Moje práce nese název Organizovaná drogová kriminalita, avšak považuji za důležité se nejprve zabývat pojmem organizovaný zločin a organizovaná zločinecká skupina, neboť mnou zvolené téma je jejich podmnožinou.

Jelikož má veřejnost o organizovaném zločinu povědomí hlavně ze zahraničních filmů a literatury, i já ve své práci ihned na počátku odkáži na jednu zahraniční publikaci,¹⁴ ve které její autor, J. S. Albanese, čerpá z více než tuctu knih rozdílných autorů a při definici organizovaného zločinu zdůrazňuje jeho jedenáct hlavních znaků, jimiž jsou zejména: hierarchie, úsilí o zisk prostřednictvím zločinu, korupce, poptávka veřejnosti po určité službě ad. a organizovaný zločin definuje jako: „*pokračující trestnou činnost, která generuje zisk z nezákonných činností, po nichž je často velký zájem veřejnosti. Jeho trvalá existence je udržována pomocí síly, hrozeb, monopolní kontroly nebo korupce veřejných činitelů.*“¹⁵

Mimo tyto hlavní znaky k těm vedlejším patří podnikání kroků k zamezení odhalení organizované zločinecké skupiny, např. vytváření falešných stop, nebo naopak jejich odstraňování, zastrašování, eliminace svědků, padělání dokumentů a korupce.

Takové skupiny jsou rovněž zvyklé využívat násilí, i když to nutně nemusí být charakteristickým znakem.

V souvislosti s globalizací se rovněž uvádí internacionalizace, jako další vedlejší znak organizované zločinecké skupiny, neboť v současné době již neoperují v malých oblastech, ale mezinárodně. Takové rozprostření poskytuje zločincům dokonalé krytí, jelikož jsou pro své domácí orgány obtížně dohledatelní. Internacionalizace je rovněž výhodná pro přesouvání peněz v rámci bezhotovostního styku.¹⁶

Z hlediska odlišení od jiné trestné činnosti se organizovaná zločinnost vyznačuje vysokou mírou profesionalizace. Mezi hlavní nelegální činnosti takových skupin patří pyramidová schémata, padělání dokumentů, krádeže a prodej uměleckých předmětů, organizování nedovolené migrace, provozování prostituce, výroba a distribuce drog atd.

Co se týče charakteristiky pachatele trestné činnosti v souvislosti s organizovanou zločineckou skupinou, tak pokud náleží k vyšším kruhům takové skupiny, ničím se neliší od

¹⁴ ALBANESE, J. S. *Organized Crime in Our Times* 5th ed. Anderson publishing. 2007, 424 s. ISBN-13: 978-1-59345-509-5

¹⁵ Tamtéž 4 s.

¹⁶ GRIVNA, T., SHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. A kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 450 s. ISBN 978-80-7598-554-5

běžných lidí, kteří se trestných činů nedopouští. I to je jedním z důvodů, proč je pro orgány činné v trestním řízení obtížné takové osoby vypátrat nebo jim něco dokázat, neboť se svým chováním obvykle nevymykají společenské normě.¹⁷

Proč vůbec organizovaný zločin existuje? Odpovědí je poptávka lidí po určitém druhu zboží, které většinou nejde sehnat legální cestou, a tak poptávka podmiňuje působení takových skupin. Nemusí to však být jenom zboží, ale rovněž i služby. V moderní době je aktuální nelegální migrace, kdy tento fenomén je organizovanými zločineckými skupinami využíván k dosahování obrovských zisků. Kupříkladu v roce 2021, aby se migrant z Turecka dostal do Itálie, musel zaplatit až 12 000 EUR.¹⁸

1.3. Historie organizovaných zločineckých skupin na území České republiky

Pád východního bloku způsobil v České republice prolínání kultur a tím také kriminálních aktivit, obzvláště organizovaného zločinu. V současné době je na území České republiky aktivních mnoho organizovaných skupin s rozdílným původem, a tedy i jiným kulturním pozadím a vnitřní organizací. Na území republiky se vyskytují kriminální skupiny ze zemí bývalého Sovětského svazu, Balkánu, Itálie, ale i Asie, Latinské Ameriky, Středního Východu a Subsaharské Afriky.

I přes to, že většina kriminálních skupin je domácího původu, tyto nové skupiny přinesly na českou scénu moderní a progresivní metody páchání zločinu a v dnešní době aktéři organizovaného zločinu spolupracují mezi sebou nehledě na původ, aby se snadněji dostali k dalším zdrojům příjmů.

Po sametové revoluci došlo k prudkému nárůstu zločinnosti, která byla spojována hlavně s organizovaným zločinem. To vedlo k nárůstu povědomí o hrozbě organizovaného zločinu v očích veřejnosti. V 90. letech média často psala o velkých kauzách, kterými byly např. vraždy bossů podsvětí,¹⁹ zadržení velkého množství pašovaných drog atd. Veřejnost tak měla kvůli takovým událostem důvodné obavy. Je však třeba mít na paměti, že výše zmíněné události se neuskutečňovaly na denním pořádku.

¹⁷ Tamtéž. 451 s.

¹⁸ EUROPOL, *European Migrant Smuggling Centre 6th Annual Report 2022*, Publications Office of the European Union, Luxembourg. 12 s. ISBN: 978-92-95220-38-6.

¹⁹ JANEČKOVÁ, Bronislava. *Té noci pes neštěkal* [rozhlasový pořad]. In: můjRozhlas [online], 18. 10. 2020 18:30 [cit. 2023-08-22]. Dostupné též z: <https://www.mujirozhlas.cz/dokuserial/te-noci-pes-nestekal-1>

S nárustem výskytu organizované zločinnosti se do povědomí občanů dostalo označování zločinných skupin jako *mafie*. V první polovině 90. let se na organizovaný zločin hledělo jako na cizí jev z toho důvodu, že pokud média mluvila o mafii, měla tím většinou na mysli ruskou a italskou mafii a další zahraniční kriminální uskupení. Pojem mafie byl rovněž využíván policejními orgány, které svoji činnost zaměřovaly hlavně na zahraniční zločinecké skupiny a menší pozornost věnovaly skupinám domácím.

Teprve v roce 1994 proběhla větší debata ohledně nebezpečí organizovaného zločinu a způsobu boje proti němu, která se uskutečnila na Světové meziministerské konferenci v Neapoli. Na této konferenci byly přijaty dokumenty: Neapolská politická deklaráce a Globální akční plán proti organizovanému zločinu.

1.4. Vliv postsovětského organizovaného zločinu

Postsovětské organizované zločinecké skupiny začaly působit na území České republiky na začátku 90. let a zapříčinily tím boj se zneprátenými skupinami o sféry vlivu. Mezi hlavní činnosti těchto nově příchozích skupin patřilo vybírání peněz od podnikatelů za účelem „*poskytnutí ochrany*“ a vydírání svých bývalých spoluobčanů, kteří do České republiky přijeli za prací. Po uklidnění situace se na našem území začaly objevovat další postsovětské skupiny, které byly vybaveny neomezenými finančními prostředky a zkušenostmi, které chtěly těžit z rozvíjející se české ekonomiky a privatizačního procesu.

Kromě skupin z rozpadlého Sovětského svazu do České republiky zamířila i uskupení z bývalé Jugoslávie, která na území Čech pravděpodobně operovala již před rokem 1989. Tyto skupiny se věnovaly převážně obchodu s drogami, ale i násilné trestné činnosti, vydírání, prostituci krádeži aut atd., a rovněž poskytovaly výše zmíněnou „*ochranu*“ podnikatelům. Jugoslávské skupiny však byly relativně brzy (v 90. letech) vytlačeny ruskými, ukrajinskými a bulharskými skupinami.²⁰

²⁰ FIJNAUT, C. & PAOLI, L. *Organized Crime in Europe: Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond* 4th ed. Springer. 2004, s. 435-444 ISBN: 1-4020-2765-6.

2. Organizovaná drogová kriminalita

Ve stínu pokroku moderní společnosti se skrývá fenomén, který se táhne napříč kontinenty a kulturami – organizovaná drogová kriminalita. Obchod s drogami se stal všudypřítomným a složitým problémem s hlubokými důsledky pro jednotlivce, komunity i celé národy. Od původu těchto látek v tajných laboratořích až po jejich distribuční sítě překračující mezinárodní hranice představuje obchod s drogami mnohostranné problémy, které vyžadují pozornost a pochopení.

V jádru mé práce se budu zabývat vybranými otázkami tohoto velmi rozsáhlého tématu. V úvodu kapitoly rozeberu způsoby organizování zločinců páchajících drogovou trestnou činností, následně se budu zabývat způsoby pašování drog a využití informačních technologií pro prodej drog. Dle mého názoru velmi zajímavým oddílem práce bude legalizace výnosů z trestné činnosti prostřednictvím kryptoměn.

Převážná část práce bude zaměřena na organizovanou drogovou kriminalitu v České republice, obzvláště týkající se distribuce pervitinu, a ve vybraných částech světa.

Kapitolu završím shrnutím světové drogové situace, co se nabídky drog týče.

2.1. Způsoby organizace pachatelů organizované drogové kriminality

Pro pochopení způsobu organizace pachatelů organizované drogové kriminality je potřeba začít s konceptem racionality, který využil D. Cressey²¹ k charakterizování rozsahu a povahy organizace zločineckých skupin. Klíčovými pojmy v rámci konceptu byly specializace rolí, hierarchie a koordinace, kdy těmito pojmy popsal rozdíly mezi zločineckými skupinami, které páchají pouliční typy zločinů až po organizovanou kriminalitu.

Koncept racionality se dá názorně ilustrovat na struktuře gangů, působících ve Spojeném království nebo USA. Nejnižším článkem jsou tzv. **teenies**, což jsou malé děti mladší 10 let, tedy děti, jež nejsou trestně odpovědné. Jsou využívány pro přenášení drog a zbraní. Výše stojí tzv. **runners a shotters**, kteří jsou ve věku 12 až 15 let, kdy tito již prodávají drogy na ulici a organizují obchody s drogami. Nad nimi jsou tzv. **youngers**, mladiství do 18 let, kteří nad předchozími dvěma skupinami mají autoritu. Tito jedinci, kromě prodeje drog, mohou již zakládat tzv. **trap houses**, neboli nemovitosti, většinou obytné domy, ve kterých probíhá buď výroba drog nebo jejich příprava pro konzumenty a rovněž se v těchto domech drogy konzumují.

²¹ CRESSEY, R. DONALD, D. *Criminal organization: Its elementary forms*. New York: Harper and Row, 1972. 118 s. ISBN 10: 006131692X.

Youngers se zodpovídají nad nimi postaveným **tzv. elders**, členům gangu, kterým je většinou více než 18 let. Elders mají na starosti pouliční operace, trap houses a zajišťují prodej drog ve větším měřítku jakož i nákup a distribuci zbraní. Na vrcholu struktury gangu stojí **tzv. facese, olders**, kteří prakticky nevstupují do kontaktu s pouličními členy gangu, neboť se od nich distancují, aby navodili dojem, že vykonávají legitimní činnost.²²

Strukturu gangu lze tedy shrnout jako vertikálně hierarchickou, kdy nižší článek odpovídá tomu vyššímu.

Novější pojednání o způsobu pašování drog, o kterém ve svém díle píše D. Zaitch²³ však koncept racionality překonává. D. Zaitch se ve své publikaci zabýval pašováním kokainu z Kolumbie do Holandska, kdy uvedl, že zločinecké organizace se již neorganizují čistě vertikálně hierarchicky, ale jsou více flexibilní a horizontálně uspořádané, kdy členové neodpovídají nadřazené autoritě. Zločinecké skupiny se namísto jedné velké organizované skupiny, jako je například kartel, dělí na menší uskupení, která jsou nezávislá na člancích před nimi a po nich, a tímto způsobem mohou rychleji reagovat na různé situace. K podobným závěrům dospěl i C. Morselli,²⁴ který současné zločinecké sítě označil za méně centralizované a strukturované, kdy rovněž vytvořil tezi o „*flexibilním řádu*“, jež naznačil, že navzdory určitému stupni hierarchie a autoritám si kriminální skupiny zachovávají autonomii, která je pro skupinu výhodná z hlediska řízení zdrojů a operativnějších reakcí na činnosti orgánů bojujícím proti nim.

Pokud by se předchozí principy organizace drogové kriminality měly uvést na příkladu, tak princip racionality organizace se kromě výše zmíněných gangů dá aplikovat i na způsob řízení kolumbijského Medellínského kartelu, působícího od 2. poloviny 70. let do počátku 90. let minulého století, kdy kartel měl jasně vymezené oblasti kontroly a rozdělené vedoucí pozice, jež měly na starosti určité funkce. Představitelé vedoucích pozic rozhodovali společně a hlava organizace ostatní kontrolovala pomocí síly, autority a peněz.

²² *Gang structure* [online]. [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://www.thurrock.gov.uk/gangs-and-gang-crime/gang-structure>

²³ ZAITCH, D. (2002). *Trafficking cocaine: Colombian drug entrepreneurs in the Netherlands*. The Hague, Netherlands: Kluwer. [online]. 2002 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <http://www.organized-crime.de/revzai01.htm>

²⁴ MORSELLI, C. *Inside criminal networks*. Springer-Verlag New York [online]. 2009 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/document/605866106/Studies-of-Organized-Crime-8-Carlo-Morselli-auth-Inside-Criminal-Networks-Springer-Verlag-New-York-2009#>

Současné organizované zločinecké skupiny zabývající se prodejem drog jsou založené spíše na decentralizované síti většího počtu menších skupin, které řídí dřívější představitelé velkých kartelů. Jejich vedoucí pozice se neodvíjí od použití síly, jako v hierarchicky uspořádaném modelu, spíše od jejich schopností propojit další články komplexní sítě distribuce.²⁵

Nižší články, které jsou zodpovědné za přesun drog od dodavatele přes přepravce k distributorovi, nejsou na sebe navázané a fungují většinou nezávisle na větší organizaci. Mnohdy jednotliví organizátoři určité části přesunu drog mají povědomí pouze o své části operace, kdy tento systém se projevuje i ve finální zásilce drog, která se skládá ze zboží od vícero organizací nebo jednotlivců. Přepravci drog následně operují víceméně autonomně, kdy si sami určují, jakým způsobem náklad přepraví.

V oblasti obchodu s drogami se rovněž prakticky neužívají formální pravidla. Logicky nejsou zdokumentovány žádné pokyny, postupy, dohody a platby, vše se uzavírá neformální cestou z důvodu znesnadnění odhalení nelegálních aktivit orgánům činným v trestním řízení.

Koncept racionality moderních zločineckých skupin se prolamuje i v oblasti vzájemné komunikace, kdy, na rozdíl od hierarchicky uspořádané struktury, ve které nejvyšší články nevstupují do kontaktu s těmi nižšími, v moderních skupinách je tomu naopak, neboť k osobnímu kontaktu dochází. Při této interakci však stále zůstáváme v rámci menší skupiny, kde je větší pravděpodobnost, že se členové znají, na rozdíl od kartelu. Mezi obvyklé způsoby komunikace zločineckých skupin patří komunikace telefonická, prostřednictvím vysílačky a prostřednictvím zabezpečených messengerových aplikací, o kterých budu podrobněji psát v kapitole Využití informačních technologií organizovanými zločineckými skupinami.²⁶

Větší počet kriminálních skupin také napomáhá jejich flexibilitě, neboť jsou schopny pohotověji reagovat na vnější podněty a v důsledku toho přizpůsobovat své operace aktuální potřebě. Když orgán činný v trestním řízení odhalí, že je droga přesouvána jedním typem dopravního prostředku, skupiny jednoduše začnou využívat jiný, pokud je odhalena trasa přesunu, skupina si najde jinou, a to samé platí pro typ zboží.

²⁵ MORSELLI, C. *Structuring Mr. Nice: Entrepreneurial opportunities and brokerage positioning in the cannabis trade*. Crime, Law, and Social Change [online]. 2001 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/226601614_Structuring_Mr_Nice_Entrepreneurial_opportunities_and_brokerage_positioning_in_the_cannabis_trade

²⁶ BENSON, S. Jana & DECKER, H. Scott. *The organizational structure of international drug smuggling* [online]. 2010 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047235210000024>

Roztříštěnost skupin má za následek nízkou úroveň specializace a odbornosti jednotlivých členů. O specializaci se dá hovořit snad jedině u výrobců drog, kteří mají hlubší znalosti v oblasti chemie, či dokonce vysokoškolské vzdělání.²⁷ Pašeráci nebo dealeri naopak odborné zaměření na přesun drog nemají, většinou se mimo to věnují jiným legálním, či nelegálním aktivitám. Osoba organizující distribuci drog rovněž nevyužívá pouze jednoho specializovaného dealera, ale má jich takto více a obměňuje je v nepravidelných intervalech, aby ztížila práci vyšetřujících orgánů.

Moderním skupinám chybí i větší koordinovanost. Ke komunikačnímu šumu většinou dochází ve fázi přepravy a vyzvedávání zboží. Osoby zúčastněné na operaci např. dostanou souřadnice, kam mají drogy dopravit, ale při příjezdu na ně nikdo nečeká, a tak jedou zpět s prázdnou nebo na místě vyzvednutí čeká náklad několik dní až týdnů a nikdo ze zúčastněných do poslední chvíle neví, jak bude se zbožím naloženo. Výše zmíněné nesrovnalosti přesto většinou nemívají zásadní vliv na úspěšnost celé operace.

Na rozdíl od minulosti, kdy organizované zločinecké skupiny byly vertikálně hierarchicky uspořádané a každý člen měl svoji úlohu a postavení, struktura současných uskupení se dá charakterizovat slovem „*chaotická*“. Na procesu od výroby po distribuci produktu k zákazníkovi se nepodílí jeden subjekt, ale více, kdy každý zastává jinou úlohu v celé nelegální síti. Jednotlivé články na sebe nenavazují postupně, ale jsou propojeny jeden s druhým, avšak členové různých skupin se mezi sebou znají ojediněle. Výhodou takové nejednotnosti je flexibilita uskupení, neboť mohou operativně reagovat na nečekané situace a v případě odhalení neohrozit celou operaci a ostatní skupiny v řetězci. Nevýhodou naopak může být menší koordinovanost, protože skupiny nedostávají jednotný pokyn od hierarchicky nadřazeného subjektu, a tak dochází k chybám v komunikaci. Absence struktury organizovaných zločineckých skupin a jejich decentralizace jsou velmi efektivním způsobem předcházení odhalování jejich nelegálních aktivit ze strany policie, pro kterou je náročnější rozbít strukturu více nelegálních skupin, kdy po odhalení jedné ji nahradí druhá, než rozbít kartel, který je jednotný a hierarchicky uspořádaný.

²⁷ *US chemistry professors accused of making meth in university lab* [online]. In: The Guardian, 2019 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2019/nov/18/arkansas-chemistry-professors-meth-lab-breaking-bad>

2.2. Způsoby pašování drog

V průběhu času se pašeráci drog museli neustále přizpůsobovat novým vyšetřovacím metodám a rozvíjejícím se informačním technologiím, které vyšetřujícím orgánům napomáhají k jejich dopadení. Pachatele tak musejí neustále vymýšlet nové kreativní metody pro přepravu drog, s čímž jim rovněž napomáhá v předchozí kapitole zmíněná roztržitost a neorganizovanost, kdy jednotlivé skupiny vymýšlejí vlastní metody pro obcházení kontrol. Předmětná kapitola shrne nejčastější způsoby pašování drog a rovněž nabídne domácí a zahraniční kuriozní případy přepravy zboží.

Nejběžnější technikou pro přepravu drog, kdy organizátoři využívají jiné osoby, je užití kurýrů, kteří jsou ochotni se do přepravy zapojit. Kurýři jsou organizátory přepravy rekrutováni prostřednictvím známosti, výhrůzek, kdy se osoby např. zadlužily zločinecké skupině a ta je namísto platby využije pro přesun zboží, za pomoci sociálních sítí, kam zločinci přidávají inzeráty nabízející snadný výdělek²⁸ nebo za pomoci inzerátů v novinách,²⁹ které fungují na stejném principu jako ty na sociálních sítích. Pro přepravu drog kurýři používají následující způsoby.

Osobní ukrytí je nejvyužívanějším způsobem úschovy drog. Kurýrky mohou drogy ukrýt do podprsenek v malých sáčkích, které působí jako vycpávky. Kuriozní případ takovéto úschovy byl zaznamenán v květnu 2015 ve Velké Británii, kdy po cestě z letiště Gatwick do Londýna byla zadržena pašeračka se svým komplicem a dítětem. Ve své podprsence ukrývala 1 kg kokainu, který měl v té době cenu 180 000 liber (6 841 800 Kč).^{30, 31} Vhodným úkrytem mohou být i vlastnoručně vyrobené otvory v podrážkách bot nebo vycpávky zimních bund. Neobvyklým úkrytem, který využívají značně obézní osoby, je převis kůže na břicho, kdy takto byl v červnu 2013 ve státě Florida zadržen muž, který pod břichem ukrýval 23 gramů marihuany.³² Ke skrytému osobnímu převozu slouží rovněž osobní věci, ve kterých pašeráci vytvářejí úkryty.

²⁸ KOZLOWSKA, H., ROHRLICH, J. *Drug traffickers are recruiting smugglers on Facebook* [online]. In: QUARTZ, 2019 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://qz.com/1680134/facebook-ads-are-being-used-to-recruit-drug-smugglers>

²⁹ Tamtéž.

³⁰ *GBP průměrné kurzy 2015, historie kurzů měn* [online]. In: kurzy.cz [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/GBP-britska-libra/2015/>

³¹ ROBSON, S. *Woman caught smuggling £180k of cocaine into UK inside 46D bra* [online]. In: Irish Mirror, 2015 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.irishmirror.ie/news/world-news/woman-caught-smuggling-180k-cocaine-5339650>

³² *Man Tried To Hide Drugs Under Stomach Fat* [online]. In: CBS News Miami, 2014 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/miami/news/man-tried-to-hide-drugs-under-stomach-fat/>

Nejnebezpečnějším způsobem osobní přepravy je přechovávání drog v tělních dutinách. Droga je vkládána do balonků, kondomů nebo jiných gumových balíčků, které jsou následně spolknuty nebo vloženy do spodního otvoru. V září 2011 byl na letišti v São Paulo zadržen podezřelý, který ve svém trávicím traktu přechovával neuvěřitelných 72 balonků naplněných kokainem.³³ Podivuhodný případ se odehrál v únoru 2016 na frankfurtském letišti, kde byla zadržena žena, která přenášela 1 kg kokainu rozdělených do dvou plastových balíčků zašitých v jejích prsou. Německé autority přiznaly, že to byl první případ svého druhu.³⁴

Výhodou pašování drog v těle je praktická nemožnost odhalení prostřednictvím služebních psů, pokud je převážena v menším množství. Pokud je však droga takto převážena ve větším množství, je její odhalení poměrně jednoduché z důvodu, že podezřelá osoba se chová nervózně a jsou u ní často patrné příznaky zdravotních problémů.

Technikou, prostřednictvím které jsou do obchodu s drogami zapojeny nic netušící osoby, je využití tzv. „*nedobrovolných kurýrů*“. Pašeráci mohou např. nastoupit do linkového autobusu nebo vlaku, kde drogu schovají. Jakmile dorazí do cíle, drogu si opět nenápadně vyzvednou. Pokud by došlo k prohlídce dopravního prostředku, podezřelá osoba by snadno mohla svůj čin popřít.

Nedobrovolnými kurýry se v pravém slova smyslu stávají nic netušící cestující, které převozníci zneužijí tím způsobem, že jim nepozorovaně podstrčí drogu do zavazadla. Následně oběť společně s pašerákem letí do určité destinace, kde si pachatel zboží opět vyzvedne, popřípadě ukradne celé zavazadlo. Výhoda této metody spočívá v tom, že zneužitá osoba nemá povědomí o tom, že převáží něco nelegálního, a tudíž se nechová nervózně. V případě odhalení by se tak do problémů dostala oběť a ne zločinec.³⁵

Typické je rovněž zneužití poštovních a kurýrních služeb, neboť je takto denně odesíláno velké množství zásilek a časté ručení takových společností za rychlé doručení znamená omezení kontroly přepravovaného zboží. V České republice v roce 2020 Národní protidrogová centrála odkryla 2 případy, ve kterých pachatelé zneužily daný způsob přepravy, kdy prostřednictvím soukromých kurýrních společností dováželi do Čech drogy a následně přes Českou poštu

³³ *Coked up: Man arrested with 72 cocaine bags in belly* [online]. In: NBC News, 2011 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/id/wbna44547891>

³⁴ *Germany catches woman smuggling cocaine in breast implants* [online]. In: REUTERS, 2016 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-germany-drugs-implants-idUSKCN0WB29P>

³⁵ DVOŘÁK, Marek. *Metodika vyšetřování drogové kriminality* [přednáška]. In: youtube.cz [online]. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy 2021. Záznam dostupný z: <https://youtu.be/HOjgt9kz3hQ>

odesílali balíky do celého světa. K odhalení pachatelů napomohl institut sledované zásilky podle § 87b TrŘ.³⁶

Pokud je zapotřebí přepravit drogy ve větším rozsahu, využívají organizátoři nákladní, leteckou a námořní přepravu, kdy zboží ukrývají v jakýchkoli věcech, kdy mohou drogu dokonce i zkapalnit a namočit v ní látku. Takový případ byl zaznamenán v Kolumbii, kdy místní policie odhalila zásilku 14 fotbalových dresů namočených ve zkapalněném kokainu, která byla určena do Holandska. Dresy celkově obsahovaly 70 kg drogy.³⁷ Nejaktuálnějším domácím případem hromadné přepravy drog je odhalení zásilky banánů v obchodním řetězci v Klecanech u Prahy, která čítala dohromady 646 kg kokainu, jejíž hodnota činí přibližně 2 mld. Kč.³⁸

2.3. Využití informačních technologií organizovanými zločineckými skupinami

V průběhu posledních 30 let došlo ke globálnímu rozšíření informačních technologií, které se staly neoddělitelnou součástí života lidí, společnosti a státu. Tento nový lukrativní způsob získávání informací rovněž začaly využívat organizované zločinecké skupiny a jiné kriminální živly k zefektivnění svých obchodů.

Informační technologie jsou čím dál častěji využívány v tzv. „černé ekonomice“³⁹ kdy dochází postupně ke zdokonalování mechanismů získávání, zpracování a předávání informací mezi prodejci drog v rámci globálního informačního prostředí.

Nejrozšířenější informační technologií je v současné době bezesporu internet, který napomáhá nejen legálním aktivitám, ale i těm nelegálním. Úloha virtuálního prostředí související s organizovaným zločinem spočívá především ve využití rychlosti přenosu zpráv prostřednictvím e-mailů nebo webových messengerů, mobilních telefonů a jednorázových SIM-karet, různých

³⁶ KUDLÁČKOVÁ, Barbora. *Operace „AIRBUS“ a „KOMP“* [online]. In: policie.cz, 2020 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/operace-airbus-a-komp.aspx>

³⁷ ROPER, Matt. *This is good shirt: Smugglers are caught smuggling liquidised cocaine that had been poured into Colombian World Cup football kits* [online]. In: Mail Online, 2018 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-5870765/Smugglers-caught-hiding-liquid-cocaine-inside-Colombian-football-shirts.html>

³⁸ *Policie našla v Klecanech zásilku banánů s kokainem v hodnotě dvou miliard* [online]. In: idnes.cz, 2023 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/albert-obchod-policie-zasilka-banany-kokain.A230813_131828_praha-zpravy_vajo

³⁹ Černá ekonomika je ta část ekonomiky země, která není zdokumentována. Jednotlivci dávají přednost černé ekonomice, aby se vyhnuli placení daní vládě nebo aby se vyhnuli cenovým kontrolám či přidělovému řízení. Černá ekonomika funguje tak, že k vypořádání transakcí se používají hotovostní platby nebo barter. Transakce probíhající v rámci černé ekonomiky nejsou zahrnuty do výpočtu hrubého domácího produktu (HDP) země, protože neexistuje způsob, jak je měřit. Mezi příklady činností vykonávaných v rámci černé ekonomiky lze zařadit: prodej drog, obchod s lidmi, neoprávněná konverze měny, pašování zboží, nelegální obchod s ohroženými druhy atd. (*Black economy definition*. [online]. In: [accountingtools.com](https://www.accountingtools.com), 2022 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.accountingtools.com/articles/black-economy>).

serverů se vzdáleným přístupem, zašifrovaných sítí, změny IP-adresy, anonymních prohlížečů, kterým je například Tor Browser.⁴⁰ Výše zmíněné způsoby jsou nejčastěji provozovány prostřednictvím tzv. deep web⁴¹ a jeho podmnožiny dark web,⁴² kdy tento typ internetu není dostupný z běžných prohlížečů, jako je například Google Chrome, a kde je prakticky nemožné identifikovat uživatele.

2.3.1. Obchod s drogami přes internet

Větší propojení a pokračující vývoj online platform přinesl řadu výhod jak pro obchodníky s drogami, tak pro lidi, kteří drogy užívají. Vyšší míra anonymity a menší riziko odhalení učinily z internetu atraktivní alternativu k pouličnímu prodeji a potenciálně výhodnější a bezpečnější způsob distribuce drog. Navzdory těmto výhodám však internet zatím nijak dramaticky nezměnil dodavatelské řetězce drog a online platformy představují jen malou část globálního trhu s drogami.

Růst popularity kryptoměn zvýšil atraktivitu online transakcí s drogami. Zatímco pro většinu lidí, kteří užívají drogy a chtějí nakupovat na dark webu, je bitcoin stále nejoblíbenější kryptoměnou, prosazují se i další, jako je např. Monero.⁴³

V dnešní době roste význam sociálních sítí, aplikací pro rychlé zasílání zpráv, on-line seznamek a dalších bezpečných komunikačních kanálů, jako jsou aplikace využívající funkci šifrování dat, kdy tyto jsou využívány k usnadnění obchodu s drogami.⁴⁴ Výše zmíněné komunikační kanály jsou dostupnější a uživatelsky přívětivější než prostředí dark webu.

⁴⁰ Tor je softwarový systém a označení pro celosvětovou síť serverů, která svým uživatelům umožňuje anonymně komunikovat a procházet internet. Název Tor vznikl jako zkratka z projektu The Onion Router, jenž byl ve svých počátcích sponzorován Námořnictvem Spojených států amerických (U.S. Navy). Nyní se však jedná o neziskový projekt vybudovaný na základě dobrovolnických serverů, jehož hlavním účelem je vytvářet bezpečné a svobodné prostředí s vestavěnými funkcemi pro ochranu osobních údajů. (*Co je Tor?* [online]. In: Alza.cz. [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/co-je-tor>).

⁴¹ Deep web označuje část internetu, která není plně dostupná prostřednictvím standardních vyhledávačů, jako jsou Google, Yahoo a Bing. Zahrnuje stránky, které nebyly indexovány, zpoplatněné stránky, soukromé databáze a dark web. Deep web poskytuje uživatelům přístup k mnohem většímu množství informací, než by jinak bylo na „obyčejném“ internetu k dispozici, a také zvyšuje soukromí. (FRANKEFIELD, Jake. *Deep Web* [online]. In: investopedia.com, 2022 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/d/deep-web.asp>).

⁴² Dark web je podmnožinou deep webu, která je zaměřena hlavně na ilegální aktivity jako je prodej drog, prodej kradených dat, dětskou pornografií atd. Nehledě na výše zmíněné mohou rovněž využívat v některých státech skupiny obyvatel, kteří by byli pronásledováni pro svoji identitu nebo politické přesvědčení a rovněž státním orgánům pomáhá k vyšetřování ilegálních aktivit a dopadení jejich pachatelů. (BLOOMENTHAL, Andrew. *What Is the Dark Web and Should You Access It?* [online]. In: investopedia.com, 2022 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/d/dark-web.asp>).

⁴³ *Italian feds say Mafia pays cartels for cocaine with Bitcoin and Monero* [online]. In: Protos, 2021 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://protos.com/mafia-italy-bitcoin-monero-paying-colombian-cartels-cocaine/>

⁴⁴ MOYLE, Leah and others. *#Drugsforsale: An Exploration of the Use of Social Media and Encrypted Messaging Apps to Supply and Access Drugs* [online] International Journal of Drug Policy, 2019 [cit. 2023-08-23]. s. 101–110. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0955395918302111>

Tržiště drog na dark netu se vždy vyznačovala svojí dočasností, a to i ta s největšími objemy prodeje.⁴⁵ Nelegální trhy běžně vznikají a zanikají většinou následkem odhalení orgány činnými v trestním řízení nebo kvůli podvodům spojenými s prodejem drog.

Podle Evropské zprávy o drogách z roku 2022 na činnost obchodníků s drogami přes trhy na dark netu měl vliv COVID-19, neboť v roce 2021 odhadované příjmy z této nelegální činnosti výrazně poklesly lehce pod 30 000 EUR denně, zatím co v roce 2020 činily až 1 000 000 EUR denně.⁴⁶

Otázka využití internetu prodeji drog vyvstala i na půdě OSN. Ve Světové zprávě o drogách z roku 2016 je uvedeno: „*Nabídka drog přes internet, včetně anonymního internetového tržiště, tzv. dark webu, se v posledních letech možná zvýšila. To vyvolává obavy, pokud jde o potenciál dark webu přilákat nové skupiny uživatelů tím, že usnadní přístup k drogám v rozvinutých i rozvojových zemích.*“⁴⁷ Revoluce v mobilní komunikaci otevřela osobám zabývajícím se nelegální činností nové možnosti. Již se nepotřebují osobně scházet se svými zákazníky. Místo nich peníze za zboží vyberou kurýři a obchodníci s drogami pouze svým klientům prostřednictvím zpráv oznámí, kde si svoje zboží mohou vyzvednout.

Dark web rovněž umožňuje uživatelům nakupovat drogy prostřednictvím kryptoměn, jako je např. Bitcoin, kdy tak lze jen velmi obtížně vysledovat uzavřenou transakci.

V roce 2017 došlo na základě spolupráce policie několika států ke zrušení jedné z největších platform, která sloužila k prodeji drog na dark webu, AlphaBay. Před uzavřením tento „*internetový obchod*“ obsahoval přes 250 000 inzercí nabízejících drogy a jiné chemické látky. Na této platformě bylo v průběhu její existence zaznamenáno 200 000 uživatelů a 40 000 prodejců. Téhož roku se spolupracujícím policejním orgánům podařilo zrušit portál Hansa, který byl třetím největším nelegálním trhem na dark webu. Z dlouhodobého hlediska zatím není jasné, jaký dopad tyto úspěšné policejní operace přinesou. Podle internetového průzkumu z ledna 2018 15 % těch, kteří využívali dark webové stránky k nákupu drog, uvedlo, že drogy přes internetové stránky již nekupují v takové míře, a 9 % uvedlo, že s tím úplně přestali. Více než polovina z nich se však nepovažovala za osoby, kterých se uzavření internetových obchodů dotklo.⁴⁸

⁴⁵ Např. SilkRoad.

⁴⁶ Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost. *Evropská zpráva o drogách 2022: Trendy a vývoj*. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022. s. 18. ISBN 978-92-9497-745-8.

⁴⁷ UNODC. *World Drug Report 2016* (United Nations publication, 2016). 12 s. ISBN: 978-92-1-148286-7.

⁴⁸ UNODC. *World Drug Report 2018* (United Nations publication, 2018). s. 13 ISBN: 978-92-1-148304-8.

Přesto, že prodej drog přes dark web je omezený, objevují se příznaky nárůstu využívání tohoto způsobu prodeje. Podle hodnocení evropských státních orgánů, v průběhu let 2011 až 2015 dosáhl objem prodeje drog prostřednictvím dark webu obratu 44 mil. dolarů ročně, avšak průzkum v roce 2016 ukázal částku 14-25 mil. dolarů měsíčně, což v součtu činí 168-300 mil. dolarů ročně.⁴⁹

Prodejci drog internet využívají nejenom k marketingu a komunikaci, ale rovněž i k uskutečňování finančních operací mimo bankovní systémy, při kterých využívají decentralizované kryptoměny nebo jiné elektronické peníze.⁵⁰ Virtuální nebankovní systémy tak obchodníkům s drogami v důsledku rychlosti převodu a zatím velmi slabé právní regulaci, umožňují rychlou manipulaci s peněžními prostředky a de facto anonymitu těchto transakcí.⁵¹

2.3.2. Legalizace výnosů z trestné činnosti prostřednictvím kryptoměn

Velmi zajímavým tématem, na které by se dala napsat samostatná diplomová práce, jsou kryptoměny. Co se jevílo v roce 2008, resp. 2009⁵² jako pouhá fantazie v současné době neberou na lehkou váhu ani celosvětové investiční korporace jako BlackRock Inc.⁵³ Kryptoměny oproti bankám umožňují rychlý převod peněz, který je výsledkem absence prostředníka, jak je tomu v případě klasických fiat měn. Uživatelům určité kryptoměnové sítě se tak nabízí transakce prostředků kamkoliv po světě v délce trvání několika minut, oproti bankovním institucím, prostřednictvím kterých trvají převody větších obnosů i několik dní.

Mimo jiné i z tohoto důvodu jsou kryptoměny lukrativním prostředkem k legalizaci výnosů z trestné činnosti organizovanými zločineckými skupinami.

Účelem této podkapitoly není dopodrobna popsat, jakým způsobem kryptoměny fungují, přesto však považují za žádoucí alespoň v hrubých rysech představit principy, na kterých kryptoměny fungují a dále se již budu zabývat tím, jakým způsobem jsou zločinci využívány.

Základní myšlenka kryptoměn je, že fungují na bázi peer-to-peer, což znamená, že jedna strana z druhou komunikuje přímo, bez žádného prostředníka a takový proces umožňuje urychlení komunikace rovněž kvůli tomu, že se neuzije proces identifikace klienta, jak je tomu

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Podle § 4 zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku.

⁵¹ ТАБАКОВ, В. А. *Современное состояние и основные тенденции развития транснациональной организованной наркопреступности*. Санкт-Петербургский государственный архитектурно-строительный университет, 2018, 77-79 s. ISBN 978-5-9227-0947-7.

⁵² Rok spuštění blockchainu Bitcoinu.

⁵³ *BlackRock Shakes Up the Bitcoin ETF Race* [online]. In: Bloomberg, 2023 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/audio/2023-08-17/blackrock-shakes-up-the-bitcoin-etf-race-podcast>

u bank.⁵⁴ Takový proces ovšem zvyšuje i riziko podvodu, jelikož takové transakce nejsou chráněny.

Proces „*peer-to-peer (P2P)*“ se částečně prolamuje existencí směnárů, kde uživatelé mohou kryptoměny nakoupit. Nákup je však většinou spojen s poskytnutím kontaktních údajů klienta, tedy podobně jako u bank, neboť směnárny musí postupovat v souladu se zákonodárstvím týkajícím se legalizace výnosů z trestné činnosti.

V České republice je v současné době platný a účinný AML zákon, kdy podle § 7 odst. 2 písm. b) tohoto zákona jsou směnárny povinny provést identifikaci klienta při vzniku obchodního vztahu, tedy registraci na burze. Identifikace se následně provádí podle § 8 odst. 1 písm. a) AML. Pokud jde o fyzickou osobu, tak má proběhnout za fyzické přítomnosti klienta. Proces fyzické přítomnosti však může být obejit podle § 11 odst. 7 AML zákona, kdy identifikace probíhá vzdáleně, tedy zasláním osobních údajů.⁵⁵ Proces identifikace se dá vyjádřit zásadou „*know your customer (KYC)*“.

Takovým postupem bohužel směnárny přispívají k vzrůstajícímu trendu zneužívání osobních identit, které slouží k zakládání bankovních účtů sloužících k převodům nelegálně získaných prostředků.⁵⁶

Zásada KYC je zločinci obcházena prostřednictvím tzv. „*Treasure Men*“, což jsou osoby, které se dají najmout na některé z platforem na dark webu, např. Hydra. Jejich služby jsou založeny na převodu kryptoměn od objednatele na jejich účet, zatímco oni připraví hotovost a uloží ji na tajném místě, jehož souřadnice zašlou zákazníkovi. Nemusí to však být jenom peníze, v Rusku byly zaznamenány i případy, kdy namísto hotovosti byly poskytnuty kreditní karty nebo dárkové poukazy.⁵⁷

Pro transakce většího objemu je využívána metoda „*over-the-counter*“, která umožňuje uživatelům mezi sebou obchodovat bez přítomnosti směnárny. Metoda umožňuje obchodovat kryptoměnové páry, směnu kryptoměn za peníze nebo za zboží. Obchodující strany rovněž nemusí obchodovat za tržní cenu jako prostřednictvím směnárny, ale mohou se na ní domluvit mezi sebou.⁵⁸

⁵⁴ NAKAMOTO, Satoshi. *Bitcoin Whitepaper* [online]. [cit. 2023-08-23]. 6 s. Dostupné z: https://www.klausnordby.com/bitcoin/Bitcoin_Whitepaper_Document_HD.pdf

⁵⁵ PLECITÝ, David. *Kryptoměny a legalizace výnosů z trestné činnosti* [online]. In: bankovnictvionline.cz [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://fau.gov.cz/files/kryptomeny-a-legalizace-vynosu-z-trestne-cinnosti.pdf>

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ *The rise of crypto laundries: how criminals cash out of bitcoin* [online]. In: Today Headline, 2021 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://todayheadline.co/the-rise-of-crypto-laundries-how-criminals-cash-out-of-bitcoin/>

⁵⁸ EUROPOL. *Cryptocurrencies: Tracing the evolution of criminal finances*. Europol Spotlight Report series, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021. 8. s, ISBN 978-92-95220-37-9.

Další metodou, která se těší oblibě u aktérů legalizace výnosů z trestné činnosti je tzv. „*crypto-swapping*“, která umožňuje rychlou konverzi jedné kryptoměny na druhou a méně veřejně známou, např. Monero, kdy takové transakce jsou obtížně dohledatelné, protože se většinou neřídí zásadou KYC.

Rozšíření kryptoměn přineslo rovněž zavádění kryptoměnových bankomatů, které umožňují výběr hotovosti za kryptoměny a naopak, a proto je tato metoda zneužívána, pokud jde o malé obnosy.

V neposlední řadě je ze světa kryptoměn potřeba zmínit důležitý pojem, a to „*Decentralised Finance (DeFi)*“. DeFi je souhrnné označení pro platformy, které umožňují uživatelům mezi sebou obchodovat, směňovat kryptoměnové páry a rozvíjet decentralizované aplikace, a to vše anonymně prostřednictvím P2P, tedy bez přítomnosti nějaké autority, která má údaje jednotlivých uživatelů a přehled o jednotlivých transakcích každého.⁵⁹

Přes to, že kryptoměny umožnily zrychlení převodu peněz a nezávislost uživatelů na bankách, které o nich shromažďují údaje a využívají jejich finance k poskytování úvěrů dalším osobám, přinesly kryptoměny i negativa v podobě jejich snadné využitelnosti zločinci, kteří prostřednictvím nich realizují různými způsoby výnosy z trestné činnosti.

Velmi obtížná dohledatelnost transakcí znemožňuje orgánům činným v trestním řízení efektivní stíhání pachatelů a integrace DeFi tuto anonymitu nadále prohlubuje. Směnárný sice mají povinnost identifikovat klienta, avšak ta se dá obejít využitím jiné identity. Z výše zmíněných důvodů mnohé státy volají po regulaci kryptoměn, kdy např. ve Spojených státech z tohoto důvodu působí „*Securities and Exchange Commission*“,⁶⁰ jejímž úkolem je dohlížet na subjekty obchodující s cennými papíry a virtuálními aktivy.

S ohledem na výše zmíněné si přesto myslím, že by kryptoměny neměly být striktně regulovány, kromě podvodných projektů, které nabízejí „*pochybné*“ investiční příležitosti, neboť by se tím rozbila základní myšlenka kryptoměn, a to nezávislost a decentralizace. Dle mého názoru rovněž pozitivní převažují nad negativy, a to rychlé transakce, nezávislost na bance, nová progresivní technologie a anonymita, i když ta může být, jak předmětná podkapitola popisovala, i negativem.

⁵⁹ SHARMA, Rakesh. *What Is Decentralized Finance (DeFi) and How Does It Work?* [online]. In: Investopedia, 2022 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/decentralized-finance-defi-5113835>

⁶⁰ CHEN, James. *Securities and Exchange Commission (SEC) Defined, How It Works* [online]. In: Investopedia [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/s/sec.asp>

2.4. Rozšíření drogové kriminality v České republice

Pád komunistického režimu po roce 1989 nepřinesl pouze znovuoživení demokracie a tržní ekonomiku, ale i nežádoucí společenské jevy jako organizovaný zločin a zneužívání drog. Na začátku 90. let tak došlo k radikální proměně drogové scény v České republice, a to jak k většímu výběru drog, tak i organizační struktuře obchodu s drogami.

Nově na českou drogovou scénu vstupují organizované skupiny, o kterých již bylo pojednááno v podkapitole 1.3. Tyto skupiny měly s obchodem s drogami bohatší zkušenosti než domácí uskupení a začaly české podsvětí využívat ke svým operacím, neboť to bylo ochotno spolupracovat i za malé odměny, a tak rostlo zapojení českých občanů do drogového businessu. Do nového ilegálního odvětví se připojují například bývalí tzv. *veksláci* nebo pasáci, neboť po převratu ztratili svoje hlavní zdroje příjmů a z tohoto důvodu se museli přeorientovat na omamné a psychotropní látky. K zapojení do distribuce rovněž dochází ze strany majitelů a zaměstnanců v té době nově vznikajících nočních klubů, restaurací a heren. Přínosem pro rozšíření drogové kriminality v České republice byl i návrat bývalých emigrantů, kteří v zahraničí získali kontakty, a tak mohli snadněji vytvářet nebo obnovovat spojení s českým drogovým podsvětím.

Česká republika byla především využívána organizovanými skupinami jako tranzitní země, ale stávala se z ní rovněž i země distribuce. Drogy se již nedistribují jen v soukromých bytech, ale dostávají se i do nočních klubů a diskoték. Odtud se přesouvají do barů, hotelů a jiných podniků poskytujících služby. Ohništěm drogové scény v Praze se stává náměstí Republiky, kde se nejčastěji shromažďovali uživatelé drog, na druhém místě celorepublikově se ocitá Ostrava.

Potíže obchodníkům s drogami způsobila nová právní úprava,⁶¹ která nabyla účinnosti dne 1. ledna 1999. Předmětná úprava zavedla zásadní změnu, a to takovou, že již bylo trestně postizitelné přechovávání drog pro vlastní potřebu. Drogoví dealeri tak museli změnit taktiku prodeje. Z frekventovaných míst se postupně prodej drog přesouvá do míst odlehlejších nebo dealer prodává jen známé osobě, popřípadě vyžaduje doporučení. Obchodníci začali využívat telefony s předplacenou SIM-kartou, kdy takový postup prakticky neumožňuje identifikovat majitele. Rovněž nově dochází čím dál častěji k využívání internetu k ilegálním obchodům. K znemožnění identifikace prodejci využívají e-mailovou komunikaci prostřednictvím počítačů v internetových kavárnách.⁶²

⁶¹ Zákon č. 112/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁶² NOŽINA, M. & VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála*, 2016, 25-26 s. ISBN 978-80-270-0640-3.

2.5. Historie obchodu s drogami v České republice

2.5.1. Obchod s marihuanou

Marihuana byla na území Československa užívána již před rokem 1989, avšak její rozkvět nastal až po tomto roce, kdy ji zpopularizovala především mladší generace. Uživatelé tuto rostlinu začali pěstovat u sebe doma nebo na menších polích. Později byla marihuana dovážena ze západní Asie a zemí bývalého Sovětského svazu. Rovněž se začaly na drogové scéně objevovat nové metody, které umožnily vytežit z rostlin větší množství aktivní látky THC.

Dalším nelegálním konopným produktem dováženým na území České republiky se stal hašiš. V dovážení a distribuci této drogy se angažovala arabská organizovaná společenství, především z Maroka, Tuniska, Alžírsko, Egypta a Libye.

Přelomem pěstitelství konopí se stal rok 1999, kdy policie provedla razii na skleníkové plantáži u Příbrami. Po této události se začalo konopí pěstovat v uzavřených prostorech s umělým osvětlením a pomocí hydroponických metod,⁶³ tzv. indoorové pěstování. K velkému nárustu indoorových pěstíren došlo v roce 2007, kdy tuto metodu pěstování začali hojně využívat Vietnamci a v roce 2009 již bylo více jak tři čtvrtiny odhalených indoorových pěstíren provozováno vietnamskými skupinami.

Užívání marihuany podporuje i značný počet tzv. growshopů, kde si mohou zákazníci zakoupit vybavení potřebné k pěstování, zpracování a užívání drogy, a rovněž od prodejců dostávají rady, jaké metody využít k co největšímu vytežení aktivní látky THC z rostliny. V roce 2013 policie provedla rozsáhlý zásah⁶⁴ ve stovce pěstitelských míst a growshopů a činnosti některých prodejen se jí podařilo zastavit, avšak řada těchto obchodů je stále v provozu.

Vypěstovaná marihuana je z části přerozdělována v České republice a částečně exportována do Německa, Nizozemska, Skandinávie, Velké Británie, Ukrajiny a Maďarska, kdy tyto převozy jsou převážně organizovány ruskými organizovanými zločineckými skupinami.

Příjmy z takto prodaného konopí se pohybují v tuzemsku okolo 60-100 tisíc Kč za 1 kg sušiny, avšak v zahraničí se částka může vyšplhat až na 4 tisíce EUR za kilogram.

⁶³ Hydroponie je moderní a velice čistý způsob pěstování rostlin bez půdy v živném roztoku. Zjednodušeně řečeno, k takovému pěstování potřebujete pouze rostlinu, živný roztok a pěstební médium pro uchycení rostliny v květináči. (*Hydroponie – co obnáší a jak začít?* [online]. In: hlgarden.cz. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://www.hlgarden.cz/blog/hydroponie-co-obnasi-a-jak-zacit/>).

⁶⁴ *Zátaž na growshopy: 45 obviněných, 32 podezřelých a 16 pěstíren* [online]. In: Novinky.cz, 2013. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-zatah-na-growshopy-45-obvinenych-32-podezrelych-a-16-pestiren-209433>

V současné době pěstování konopí opouštějí vietnamské zločinecké skupiny, neboť jsou s pěstováním spojeny vysoké počáteční náklady a vysoké riziko odhalení a přesouvají se k výrobě metamfetaminu.⁶⁵

2.5.2. Obchod s pervitinem

Po roce 1989 došlo na české drogové scéně k rozšíření poptávky po metamfetaminu neboli pervitinu. Před tím drogu užívali narkomani v malých komunitách shromážděných kolem svých „vařičů“, kteří pervitin vyráběli jen pro ně. S nástupem volného trhu však dochází k větší poptávce po této droze, a tak se metamfetamin začal vyrábět v lépe vybavených laboratořích.

V České republice je výroba pervitinu uskutečňována tzv. českou cestou, tedy pomocí jódu a červeného fosforu. K výrobě drogy slouží tzv. prekurzory, a to buď efedrin nebo pseudoefedrin. Před rokem 1998 se efedrin na černý trh dostával z Výzkumného ústavu antibiotik a biotransformací Roztoky (VÚAB), avšak po jeho privatizaci již bylo prakticky nemožné efedrin získat.

Prekurzor byl poté zčásti nahrazen efedrinem z Rumunska, Polska, Ukrajiny, Bulharska, Německa a dalších zemí Evropy. Národní centrála proti organizovanému zločinu zaznamenala, že na dovozu efedrinu se nejvíce podílí kosovští Albánci a Makedonci. Objemné dodávky nelegálního efedrinu proudí na území České republiky přes Polsko z Ukrajiny, kdy tato přeprava je organizována ruskými zločineckými skupinami.

Pervitin je rovněž možné získat prostřednictvím pseudoefedrinu, který obsahují volně prodejné léky jako je Modafen, Nurofen, Stopgrip nebo Paralen Plus. V roce 2009 došlo k zavedení přísnějších podmínek kontroly vydávání těchto léčiv a vařiči pervitinu si tak museli začít léky obstarávat v zahraničí, především s Polska a Německa. Dovozením léků obsahujících pseudoefedrin se zabývaly bulharské skupiny, které léky ve velkém množství přeprodovali vietnamským zločineckým skupinám.

Z hlediska výroby je důležitý červený fosfor. 13. ledna 2021 nabylo účinnosti Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1737 ze dne 14. července 2020, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, pokud jde o zařazení určitých prekursorů drog na seznam uvedených látek, kdy tato nová právní úprava zavádí množstevní prahovou hodnotu pro činnosti s látkou červený fosfor, které se provádějí po dobu jednoho roku, kdy tato činí 0,1 kg.

⁶⁵ NOŽINA, M. & VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála*, 2016, 65-66 s. ISBN 978-80-270-0640-3.

Pokud by osoba manipulovala s větším množstvím, je potřeba získat osvědčení o registraci od Ministerstva zdravotnictví, které s žadatelem provádí správní řízení, během kterého se posuzuje jeho odbornost a spolehlivost.⁶⁶ Předmětná právní úprava tak zásadním způsobem ztěžuje činnost organizovaných zločineckých skupin, neboť by bylo pro ně velmi obtížné prokázat způsobilost.

Obchod s pervitinem je velmi profitabilní business, neboť k výrobě 1 kg metamfetaminu je zapotřebí přibližně 4,5 kg léčiv, které lze na polském trhu koupit za cenu pohybující se kolem 30 tisíc Kč a samotná výroba 1 kg drogy stojí přibližně 170 000 Kč. Ve velkoobchodním prodeji jsou organizované zločinecké skupiny schopny drogu prodat za 250 000 Kč za kg, avšak v případě vývozu do Německa je cena dokonce čtyřnásobná.⁶⁷

Vaření pervitinu se dlouhou dobu věnovala česká zločinecká uskupení, avšak kolem roku 2000 se do výroby a distribuce drogy zapojily i ruskojazyčné a asijské skupiny, neboť na český trh dovážely nedostatkové prekurzory, a tímto způsobem došlo k nárůstu objemu výroby pervitinu.⁶⁸

V současné době se výrobě pervitinu nejvíce věnují vietnamské zločinecké skupiny. Jak již bylo zmíněno v podkapitole Obchod s marihuanou, vietnamská uskupení opouštějí pěstování konopí, a to z důvodu, že laboratoře na výrobu pervitinu mají mnoho výhod oproti pěstírnám konopí, protože je jejich detekce výrazně složitější, a to hlavně kvůli tomu, že pěstírna konopí potřebuje přívod elektrické energie ve velkém množství a rovněž objekty pro pěstování rostliny musí být velké, aby byl obchod s marihuanou profitabilní. Naopak vana pervitinu může být malá a výrobci často schovávají laboratoře do objektů, kde již probíhá nějaká průmyslová činnost, tudíž odhalení takové laboratoře je velmi obtížné.⁶⁹

K odhalení varen využívají orgány činné v trestním řízení různé metody. Mezi základní patří analýza vzorků odebraných z odpadních vod, neboť vana produkuje velké množství toxického odpadu, který musejí vypouštět. Na základě této metody vyšetřující orgány dokazují za pomoci různých analýz přítomnost zájmové chemické látky.⁷⁰

⁶⁶ *Sdělení ke změnám v registraci při zacházení s červeným fosforem* [online]. In: Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/sdeleni-ke-zmenam-v-registraci-pri-zachazeni-s-cervenym-fosforem/>

⁶⁷ NOŽINA, M. & VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála*, 2016, 47-48 s. ISBN 978-80-270-0640-3.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ DVOŘÁK, Marek. *Metodika vyšetřování drogové kriminality* [přednáška]. In: youtube.cz [online]. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy 2021. Záznam dostupný z: <https://youtu.be/HOjgt9kz3hQ>

⁷⁰ Tamtéž.

Další metodou, kterou orgány činné v trestním řízení využívají k odhalování varen, je skenování plynného prostředí v infračerveném spektru. Je to složitá metoda, která se využívá při úniku nebezpečných látek do ovzduší, avšak tato metoda je typická spíše pro zahraničí. Oproti analýze odebraných vzorků z vodního toku, jejichž vyhodnocení trvá delší dobu, má tato metoda výhodu, že ukazuje data v reálném čase, a tudíž lze na zjištěná data operativně reagovat např. rychlým vysláním jednotek do zkoumané oblasti. Nedostatkem tohoto zařízení je, že zkoumá všechny vypouštěné látky, a ne konkrétní, které unikají při výrobě pervitinu.⁷¹

Co do organizace vietnamských zločineckých skupin, tyto se vyznačují profesionálním rozdělením činností, kdy někdo má na starosti extrakci pseudoefedrinu z tablet za pomoci toluenu, někdo další poté provádí výrobu za pomoci fosforu, jiná osoba výrobek suší za pomoci odpařování a poté další člen produkt čistí, aby došlo ke krystalizaci, neboť po tzv. „*bílém krystalu*“ je vysoká poptávka v Německu, přibližně 5 tun ročně.⁷²

V samotné struktuře jsou výrobou pověřeni členové, kteří zaujímají nejnižší místa, tedy ilegální přistěhovalci z Vietnamu bez dokladů nebo s falešnými doklady, které jim zajišťují výše postavené články. Výrobci se stanou např. tak, že se ve Vietnamu zadlužili, a tak musí splácet. Nad nimi stojí členové, kteří se zabývají dovozem a obstaráváním léčiv a prekurzorů a tuto činnost kontrolují tzv. vojáci, kteří zajišťují odvody zisků vyšším bossům.⁷³ Nejvyšší bossové jsou často osoby, které se nacházejí ve Vietnamu, jsou to vážení občané a zastávají vysoké pozice a z těchto pozic jednájí s oficiálními zástupci z České republiky.⁷⁴

Pro orgány činné v trestním řízení je obtížné infiltrovat takové skupiny z důvod výše zmíněné organizovanosti a dále odlišnosti kultury a izolaci etnika.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Tamtéž.

⁷³ NOŽINA, Miroslav, KRAUS, Filip. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky*. 1. vydání. Ústav mezinárodních vztahů, v. v. i., 2009, 124 s. ISBN 978-80-86506-82-1.

⁷⁴ Tamtéž.

2.5.3. Obchod s heroinem

Obchod s heroinem začal vzkvétat po konfliktu v Jugoslávii v roce 1991, neboť v této době nabyla na významu tzv. severní větev „*Balkánské cesty*“, která vede přes Turecko, Bulharsko, Rumunsko, Jugoslávii, Maďarsko a přes Českou republiku dále na západ. Podle zjištění policejních orgánů z roku 1995⁷⁵ byla Česká republika zapojena i do obchodu s tzv. „*bílým heroinem*“,⁷⁶ který byl na naše území zavlečen nigerijskými skupinami z asijských oblastí, převážně Thajska, a dále takto heroin směřoval do západních evropských států a USA.

Do nelegálního obchodu s heroinem se zapojovala zločinecká uskupení převážně z Turecka, Kosovské Albánie a dále z Makedonie, Bulharska a zemí bývalé Jugoslávie. Menší roli sehráli již čeští občané, kteří se do obchodu s heroinem ze začátku zapojovali jako kurýři nebo přechovávači drogy a rovněž zajišťovali bydlení a dopravu obchodníkům ze zahraničních skupin.⁷⁷

Zločinci k převozu heroinu využívali kamionovou přepravu (obzvláště TIR⁷⁸), osobní automobily, letadla a kurýry.⁷⁹ Velký vliv na pronikání heroinu na český trh měli Kosovští Albánci, kteří do Čech dováželi levný a čistý heroin, a tak se v letech 1992-1993 velmi rychle rozšířila dostupnost této drogy.⁸⁰ Nárůst popularity heroinu zapříčinil, že se již v roce 1996 stal po metamfetaminu druhou nejužívanější „*tvrdou*“⁸¹ drogou v České republice.⁸²

V současné době si dominantní postavení na trhu s heroinem udržují skupiny z východního Balkánu. Droga je do Čech dopravována z přístavů v Pákistánu, Iránu a Saudské Arábii a rovněž z oblastí Jaderského a Černého moře z Afganistánu, který nadále zůstává hlavním producentem opia, které je klíčovou surovinou pro výrobu heroinu. V České republice se heroin vyrábí jen výjimečně, a to pomocí léčiv nebo máku, avšak pouze v malých objemech,

⁷⁵ Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1995 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁷⁶ Státní zdravotní ústav. *Heroin* [online]. In: nzip.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/247-heroin>

⁷⁷ Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1994 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁷⁸ Režim tranzitu na podkladě karnetu TIR [online]. In: Celní správa České republiky [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/tranzit/Stranky/karnet-tir.aspx>

⁷⁹ Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1996 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁸⁰ Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1994 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁸¹ Státní zdravotní ústav. *Návykové látky (drogy)* [online]. In: nzip.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/323-navykovye-latky-drogy>

⁸² NOŽINA, M. & VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála*, 2016, 55 s. ISBN 978-80-270-0640-3.

kteří nemají významný dopad. Takový způsob výroby byl v roce 2021 zaznamenán v regionech Moravskoslezského kraje.⁸³

2.5.4. Obchod s kokainem

Česká republika na začátku 90. let zajišťovala cesty k pašování kokainu do zemí západní Evropy. Tyto trasy využívaly zločinecké skupiny z Jižní Ameriky, bývalé Jugoslávie, Sovětského svazu a dále spolčení z arabských zemí a západní Afriky.⁸⁴ Kokain se do Česka dostával z Kolumbie, Peru a Bolívie prostřednictvím kurýrů, kteří rovněž pocházeli z těchto států. Kromě zločineckých skupin z výše zmíněných zemí se do obchodu s kokainem v 90. letech začali zapojovat i čeští občané.⁸⁵ Takto se nově do obchodu s drogou začali zapojovat například zaměstnanci bezpečnostních agentur, a dokonce i bývalí příslušníci policejních a vojenských útvarů Československé socialistické republiky.⁸⁶

Z České republiky se v průběhu 90. let stala významná tranzitní země. K přepravě kokainu se využívala cestovní zavazadla, poštovní zásilky a lidské tělo. Na těchto způsobech přepravy se do dnešní doby mnoho nezměnilo. Mezi další způsoby pašování kokainu patří rozpouštění drogy v tekutině, i když tento způsob přepravy není tak častý. Obchodníci s kokainem jsou ve způsobu úkrytu drogy velmi kreativní, ukládají ji do uměleckých předmětů, výpočetní techniky, oblečení, různých náhradních dílů atd.⁸⁷ Pro přepravu objemnějších zásilek zločinci využívají legální kontejnerovou přepravu, kdy kokain ukrývají mezi zbožím.⁸⁸

V 90. letech nebyl kokain mezi konzumenty drog natolik populární kvůli jeho vysoké ceně a výskytu levnějšího heroinu a pervitinu. V průběhu let se cena drogy příliš neměnila a v současné době se pohybuje na částce 2 tisíce Kč za 1 gram.⁸⁹ Kokain byl tak dříve konzumován hlavně podnikateli, umělci a dalšími úspěšnými lidmi, neboť ti měli dostatek prostředků ke koupi drogy. Ke změně došlo okolo roku 2007, neboť cena kokainu poklesla na 1,5 tisíce Kč za 1 gram, a tak k němu získal přístup širší okruh obyvatel.⁹⁰

⁸³ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2021* [online]. In: policie.cz [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-npc-2021.aspx>

⁸⁴ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1994* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁸⁵ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1995* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁸⁶ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1993* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁸⁷ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1995* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁸⁸ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2021* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-npc-2021.aspx>

⁸⁹ Tamtéž.

Během posledních let se na dovozu kokainu z Jižní Ameriky podílejí organizované skupiny z Nigerie, které k dovozu využívají poštovní zásilky, kde je droga ukryta ve zboží.⁹¹ Kromě dovozu kokainu se tyto skupiny zapojují i do distribuce, kdy afričtí dealeři operují zejména na Václavském náměstí a v pražských nočních klubech.⁹²

V současné době je dovoz kokainu doménou organizovaných zločineckých skupin z Chorvatska, Srbska, Slovinska, Černé Hory a Bosny a Hercegoviny, kteří prostřednictvím svých kontaktů v Jižní Americe dovážejí drogu do Evropy a do transportu zapojují i další občany Evropské unie, včetně Čechů.⁹³

2.6. Organizovaná drogová kriminalita v jiných částech světa

V této části práce nejprve stručně shrnu historii organizované drogové kriminality v jiných částech světa, představím zločinecké skupiny, které páchají drogovou trestnou činností a přiblížím, jakým způsobem ji páchají.

Předmětné státy nebo části světa jsem vybral z důvodu jejich velkého významu v celosvětové výrobě či distribuci drog nebo jiných činnostech s tím souvisejících.⁹⁴

2.6.1. Organizovaná drogová kriminalita v Latinské Americe

V tomto oddílu se budu věnovat organizované drogové kriminalitě v Latinské Americe, a to Kolumbii a Mexiku, jakožto předním exportérům kokainu. V úvodu tohoto oddílu krátce popíšu historii kolumbijského Medellínského kartelu, neboť sehrál historicky největší úlohu v distribuci výše zmíněné drogy, a následně přejdu již k praktičtější a zajímavější části práce, a to k obchodu s touto drogou od jejího vypěstování až po doručení ke koncovému zákazníkovi. I během praktické části oddílu se však vrátím ke krátkému historickému okénku, konkrétně krátce představím Sinaloa, neboť hraje nezastupitelnou roli v distribuci drogy.

⁹⁰ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2009* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁹¹ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2014* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁹² *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2009* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

⁹³ *Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2021* [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-npc-2021.aspx>

⁹⁴ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). 53-56 s. ISBN: 9789211483758.

Koncem 70. let kvůli celosvětovému narůstajícímu zájmu o drogy a příležitosti k velkému zisku s tím spojenou, začala ve městě Medellín v Kolumbii působit organizovaná skupina dodavatelů a distributorů drog – Medellínský kartel.⁹⁵

V roce 1975 bylo kolumbijskou policií zabaveno 600 kg kokainu, který patřil Medellínskému kartelu. Kartel se následně pomstil zabitím 40 lidí během jednoho víkendu, kdy se této události začalo přezdívat „*medellínský masakr*“⁹⁶ a rovněž odstartovala několikaleté násilí, které vedlo k přepadením, únosům a atentátům.

V roce 1982 panamský generál Manuel Noriega umožnil medellínskému drogovému bossovi, Pablu Escobarovi, přepravovat kokain přes Panamu.

Přibližně v té době viceprezident George Bush vytvořil protidrogovou jednotku South Florida Task Force, která měla bojovat proti obchodu s kokainem přes Miami, kde neustále eskalovala intenzita násilí, do jehož páchání byli zapojeni překupníci.

Poté, co se dozvěděla o podnicích medellínskému kartelu v Panamě, obvinila v roce 1984 velká federální porota v Miami nejvyšší představitele této skupiny.

Generál Noriega se vzdal Úřadu pro kontrolu obchodu s drogami (DEA) v roce 1989, kdy Spojené státy vtrhly do Panamy. Nakonec byl usvědčen a odsouzen ke 40 letům vězení za osm případů obchodování s drogami, praní špinavých peněz a vydírání.

Pablo Escobar se v roce 1991 vzdal kolumbijské policii, ale o rok později při převozu z vězení uprchl. V roce 1993 ho policie přemístila, ale při pokusu o útěk před úřady byl zabit.

Dále, jak již bylo nastíněno v úvodu, se budu zabývat praktickou částí distribuce kokainu.

Hlavní surovinou pro výrobu kokainu je rostlina rudodřev koka, na jejímž pěstování je závislých mnoho kolumbijských zemědělců, avšak většina z nich si nemůže dovolit pořídit vlastní pole, a tak rostlinu pěstují na veřejně přístupných prostranstvích.

Pro pěstování rostliny je vhodné zvolit půdu na svahu, aby mohla voda přirozeně stékat a rostlina se neutopila. Do země jsou následně zasazena semena, která vyklíčí mezi 20. a 30. dnem. Rostlina dospěje v období 12 až 24 měsíců od zasazení semínka, proto pěstitelé volí alternativní metodu – naříznutí již dospělé rostliny a její přesazení, kdy tímto způsobem mohou sklízet již po 6. měsících. U dospělé rostliny se dají sklízet listy až šestkrát do roka.⁹⁷

⁹⁵ *History of Drug Trafficking* [online]. In: history.com [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: https://www.history.com/topics/crime/history-of-drug-trafficking#section_1

⁹⁶ *Timeline: America's War on Drugs* [online]. In: npr.org, 2007 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=9252490>

Po sklizni se listy přenesou v pytlích do uzavřené místnosti, kde se nechají vysušit. Následující den jsou přeneseny ven, kde jsou rozprostřeny na plachtě a nechají se schnout na přímém slunci. Pokud je slunečné počasí, tento proces zabere pouze 6 hodin. Listy nesmí být vystaveny vlhku, neboť může dojít k narušení molekul alkaloidu. Po procesu sušení jsou usušené listy vyskládány na hromadu a jsou takto ponechány 3 dny před jejich prodejem nebo dalším zpracováním.⁹⁸

Pro představu, na výrobu 1 kg kokainu je zapotřebí až celé 1 tuny listů. Na ploše o rozloze 1 ha lze vypěstovat 2,75 tun listů každé 3 měsíce a toto množství lze prodat přibližně za cenu 1 774 USD, tedy 645 USD za 1 tunu suroviny. S odečtením nákladů spojených s kultivací si však pěstitel vydělá pouze 329 USD z celé tří měsíční sklizně.⁹⁹

Avšak ani takto malá částka neodradí pěstitele od pěstování této rostliny. Podle profesora Hernanda Zulety¹⁰⁰ je k rozbití obchodu s drogami potřeba vytvořit příležitosti pro legální výtěžky. Toho je však složité docílit, neboť farmáři mají zájem nejen na produktivních plodinách, ale i na stabilním trhu. Jedině u rostliny koka si mohou být jisti, že někdo jejich sklizeň bude vykupovat pravidelně a za stabilní ceny. U jiných plodin, jako je např. káva, to nemají tak jisté, protože jejich cena je volatilní na světových trzích. Aby se uchytili na legálním trhu, je rovněž potřeba vytvořit odpovídající infrastrukturu, a to vyžaduje velké investice, avšak kolumbijská vláda zatím takové veřejné statky nemůže ve větším měřítku poskytnout. Dalším velkým problémem je neochota ze strany kolumbijské vlády vynakládat prostředky na podporu zemědělství, např. formou dotací. Pěstitelé tak mají pocit, že se o ně vláda zajímá jen tehdy, když dělají nelegální činnost. Z výše zmíněných důvodů farmáři logicky činí pro ně ekonomicky výhodnější rozhodnutí a nadále pokračují v pěstování rostliny.

I když pěstování koky tvoří pouze 9 % businessu s kokainem, protidrogové kolumbijské jednotky se na jeho vymýcení soustředí nejvíce a kolumbijská vláda na ně vynakládá miliony USD, kdy 11,5 miliard USD¹⁰¹ poskytly Spojené státy, a kolumbijská vláda část z těchto peněz využila na nákup zbraní a vrtulníků, které používá k dopravení svých jednotek do obtížně přístupných horských oblastí, kde se rostlina pěstuje.

⁹⁷ Drug Enforcement Administration. U.S. Department of Justice. *Coca Cultivation and Cocaine Processing: An Overview*. National Institute of Justice, 1991, s. 3.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ *A rare look inside Colombian coca farms and cocaine labs, via TikTok (1/2)* [online]. In: The Observers, 2022 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://observers.france24.com/en/americas/20220222-a-rare-look-inside-a-colombian-coca-farm-and-cocaine-lab-via-tiktok>

¹⁰⁰ *The Business of Drugs* [dokument]. Hrají: Amaryllis FOX. USA, 2020.

¹⁰¹ Tamtéž.

Na konci 90. let 20. století kolumbijská vláda používala na ničení plantáží koky pesticidy, které na pole rozprašovala pomocí letadel, avšak v roce 2015¹⁰² byl tento postup zastaven kvůli obavám, že používané chemikálie mohou způsobit rakovinu, takže v současné době je tak činěno pomocí pozemních sil, které vláda na místo pěstování pošle. Tento postup je však velmi nebezpečný, neboť jsou vojáci vystaveni minám a ozbrojeným pravicovým polovojským skupinám, které jsou do obchodu s drogami zapojeny, kdy největší takovou skupinou jsou Revoluční ozbrojené síly Kolumbie (FARC). FARC uzavřel v listopadu 2016 s kolumbijskou vládou mírovou dohodu¹⁰³, avšak mnoho frakcí FARC mírovou dohodu odmítlo a nadále získává prostředky na svoji činnost produkcí kokainu.

Vymýcení pole probíhá tak, že první tým vojáků prohledá zájmovou oblast, aby se ujistil, že na místě nejsou výbušná zařízení, kdy teprve potom probíhá manuální likvidace rostlin. Rostliny jsou vykopány i s kořeny, neboť pokud se jen usekne, rostlina znovu doroste. Takto může jedna jednotka zlikvidovat průměrně 2-3 hektary za den.

Vraťme se však ke sklizni rostliny. Jakmile jsou listy vysušeny, pěstitelé buď sušinu pouze prodají, nebo sami zpracují způsobem, že z ní vytvoří pastu, neboť tak mohou dosáhnout větších zisků.

Pasta je vytvořena způsobem, že sušina je nadrcena na malé kousky a poté smíchána s benzínem a sírou, aby se uvolnily alkaloidy. Po scezení se vzniklá směs stane základem finálního produktu. Tu pak farmáři prodají kartelům nebo zločineckým gangům, které určují cenu výkupu polotovaru.

Je potřeba připomenout, že podle kolumbijského zákona 30 z roku 1986, kterým byl adoptován Národní drogový statut, na základě článku 3 je pěstování rostlin, z nichž jsou vyráběny omamné látky, omezené na lékařské a vědecké účely a podle článku 5 lze takové rostliny pěstovat pouze na základě povolení vydaného Národní radou pro narkotika, kdy stejnému povolení podléhá i pouhé držení semen podle článku 7 zákona. Lze tak uzavřít, že pěstování rostliny je v Kolumbii bez povolení nelegální. S největší pravděpodobností drtivá většina zemědělců takovým povolením jistě nedisponuje, a tak rostlinu pěstují v rozporu s platnou legislativou.

¹⁰² *U.S. Counternarcotics Assistance Achieved Some Positive Results, but State Needs to Review the Overall U.S. Approach* [online]. In: gao.gov, 2018 [cit. 2023-08-23]. 30. s. Dostupné z: <https://www.gao.gov/assets/gao-19-106.pdf>

¹⁰³ *Colombia signs historic peace deal with Farc* [online]. In: theguardian.com, 2016 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/nov/24/colombia-signs-historic-peace-deal-with-farc-rebels>

Farmáři jsou proto s prodejem svého produktu odkázáni na zločinecké skupiny, neboť legální cestou rostlinu neprodají, a tak jsou tímto způsobem závislí na kartelu, který určuje cenu, za kterou pastu odkoupí. Farmáři mají na svých produktech malou marži, protože jejich síť je velmi rozvětvená, zatím co kupující je jen jeden. Takový obchodní model lze vyjádřit ekonomickým jevem zvaným *monopson*, kdy existuje pouze jeden subjekt na straně poptávky (kartel) a více subjektů na straně nabídky (farmáři), a tímto způsobem si může kartel diktovat cenu, neboť na trhu není jiný subjekt, který by od farmářů zpracovanou pastu nebo sušinu odkoupil.

Za kilogram pasty kartel zaplatí přibližně 900 USD,¹⁰⁴ a následně pastu dále zpracovává pomocí petroleje, kyseliny sírové a uhličitanu sodného, kdy tímto procesem již vzniká kokain, který má přibližně stokrát vyšší cenu, než do něj kartel zpočátku investoval.

Jakmile je kokain vyroben a připraven k odeslání, je potřeba ho nejprve ukrýt. S plynutím času obchodníci s drogami vymýšlejí čím dál rafinovanější způsoby, jak drogu ukrýt, např. do věcí každodenního užívání. Postup transportu drogy může probíhat tak, že jakmile je kokain vyroben, dostane pašerák souřadnice, kde má drogu vyzvednout a následně drogu uschová do věcí, které považuje za nejméně nápadné. Nikdy nelze s jistotou zcela eliminovat možnost, že droga bude nalezena, ale způsobem, jakým je věc upravena a jak je do ní kokain vložen, se dá nalezení drogy ztížit. Jakmile je droga zabalena, dostane pašerák další souřadnice, tentokrát nejčastěji přístavu Buenaventura. Touto činností si pašerák v tomto článku dodavatelského řetězce může vydělat až 2 000 000 pesos (616 USD), kdy za vyzvednutí a vyložení v jiném místě dostane 1 000 000 pesos, a další milion dostane, když produkt dorazí do cíle.

Poptávka po droze vytváří ziskový trh pro osoby, které jsou ochotny podstupovat rizika a přizpůsobit se trhu, a proto vyhledávají různé inovace, které zefektivňují distribuci, což má za následek rozdělení rizika a zajištění nepřetržitého efektivního zásobování trhu. Kolumbijské úřady ve snaze zbrzdit tuto efektivitu pochopily, že se nemohou spolehnout pouze na zamezení pěstování rostliny koka, ale snaží se zastavit i přepravu hotového produktu.

Podle statistických údajů dostupných z roku 2019¹⁰⁵, je pomocí jeřábů přesouváno denně 347 kontejnerů. Policie následně ověřuje, zda se v převážených produktech nenachází drogy. Ke kontrole se používají scanery, biosenzory, psi, a nakonec je provedena i fyzická prohlídka.

¹⁰⁴ *The Business of Drugs* [dokument]. Hrají: Amaryllis FOX. USA, 2020.

¹⁰⁵ 2.1.1 *Colombia Port of Buenaventura* [online]. In: dlca.logcluster.org [cit: 2023-08-23]. Dostupné z: <https://dlca.logcluster.org/211-colombia-port-buenaventura#id-2.1.1ColombiaPortofBuenaventura-PortPerformance>

V roce 2022¹⁰⁶ bylo v tomto přístavu zabaveno 24 tun kokainu, což je jen malý zlomek z celkového množství 1 982 tun.¹⁰⁷

K nalezení drog v přístavech využívá Protidrogová jednotka kolumbijské policie i potápěče, neboť pašeráci jsou tak důmyslní, že k ukrytí drog využívají přílivu a odlivu, kdy drogu ukryjí u mola pro ukotvení lodí nebo kokain schovávají poblíž hnacího ústrojí plavidla. I když se policii takto podaří zásilky vypátrat, tak je to nekončící boj, neboť jsou zabavené balíky nahrazeny novými.

V průběhu celosvětového přesunu drogy její cena mnohonásobně stoupá, a tak může vyvstat otázka, kdo tedy nejvíce na obchodu s kokainem bohatne. V určité části cesty drogy je pro její efektivní distribuci potřeba kontrolovat určité území, kterým kokain putuje a této kontroly zpravidla není možné dosáhnout jinak než prostřednictvím násilí. Zde již dostáváme odpověď na výše položenou otázku, neboť v této fázi, co se týče kokainu, nastupují mexické kartely, a to hlavně kartel Sinaloa, který je odpovědný za pašování stovek tun kokainu ročně do Spojených států.

Kartel Sinaloa se sídlem ve městě Culiacán ve státě Sinaloa, je jedním z nejmocnějších drogových syndikátů na světě.

Jeho kořeny sahají ke kartelu Guadalajara, který byl na počátku 80. let 20. století jednou z největších mexických zločineckých organizací. Poté, co se kartel v roce 1985 podílel na mučení a vraždě amerického protidrogového agenta, však americké a mexické síly syndikát potlačily a ten se následně do konce desetiletí rozpadl na různé skupiny, z nichž jedna sídlila v Sinaloa. Tento stát je rovněž rodištěm Hectora Luise Palmy Salazara a Joaquína Guzmána Loery, známého jako „*El Chapo*“, kdy tito dva muži se stali vůdčími osobnostmi kartelu Sinaloa.

V 90. letech minulého století začala upadat moc kolumbijských kartelů, částečně kvůli smrti různých drogových bossů, mezi které například patřil Pablo Escobar, a potlačování obchodu s drogami v Karibiku, který byl v té době jednou z preferovaných cest pro přepravu drog do Miami. Mexiko se tak postupně stávalo preferovanou tranzitní zemí do Spojených států a s tím, jak rostla popularita Mexika, coby drogové přepravní trasy, rostla i síla tamních zločineckých organizací, zejména kartelu Sinaloa.

¹⁰⁶ *NODC-WCO CCP breaks records in the fight against drug trafficking* [online]. In. unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/ccp/news-and-events/unodc-wco-ccp-breaks-records-in-the-fight-against-drug-trafficking.html>

¹⁰⁷ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). s. 54. ISBN: 9789211483758

Tento kartel totiž začal praktikovat pašování drog prostřednictvím tunelů, a rovněž obvyklé uplácení mexických autorit.

Guzmán byl v roce 1993 zatčen a odsouzen k více než 20 letům vězení, ale i přesto zůstal nadále klíčovou postavou kartelu Sinaloa.

V roce 2001 Guzmán uprchl z mexického vězení, pravděpodobně kvůli obavám z vydání do Spojených států. Následně mexická vláda zintenzivnila své úsilí v boji proti organizované drogové kriminalitě, což vedlo k uvěznění dalších vůdčích postav kartelu. Následkem tohoto postupu mexických autorit došlo k oslabení organizace a vzniku menších autonomních skupin. Tyto skupiny následně mezi sebou bojovaly o moc, kdy kartel Sinaloa získal území od kartelů Tijuana a Juárez.

Na počátku 21. století kartel působil ve více než 50 zemích, ale dominoval zejména ve Spojených státech a byl zodpovědný za dovoz většiny nelegálních drog, zejména marihuany, kokainu, heroinu a metamfetaminu.

V roce 2015 se odhady ročních příjmů kartelu z nelegálních aktivit pohybovaly v rozmezí 3 až 39 mld. dolarů.¹⁰⁸ a odhaduje se, že si kartely svojí činností vydělají 24 mld. USD za rok, jen z prodejů do USA.

Poté, co se droga dostane do rukou příslušníků kartelu, je přesouvána dále na sever prostřednictvím malých zásilek a cestou zastavuje v bezpečných úkrytech, většinou skrytých garážích, kterých je po Mexiku tisíce. V těchto úkrytech pašeráci schovávají drogy do gumových obalů, např. kondomů, aby se ke droze nedostala voda. Převážce následně dostane zprávu ze shora, že zboží může dále přesunout. Zboží poté putuje do přístavu San Felipe, kde se rozdělí a dále přepravuje do USA.

Centrem pro přepravu kokainu do USA je mexické město Juarez, neboť je přímo na hranicích a navazuje na americké město El Paso. V Juarezu si další článek kriminálního řetězce převezme drogu. Dříve byla pro přepravu využívána síť tunelů pod těmito dvěma městy, avšak dnes již kartely ukrývají zboží přímo na očích policie, tedy provázejí drogy oficiálními hraničními přechody, kdy drogy ukrývají v legálně přepravovaném zboží do Států, někdy i bez toho, aniž by o tom převážce věděl.

¹⁰⁸ TIKKANEN, Amy. *Sinaloa cartel* [online]. In: britannica.com, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Sinaloa-cartel>

Takový postup je důmyslný, neboť silnicí projíždí až 200 000 vozidel denně,¹⁰⁹ a je tedy jednoduché drogu skrýt a převážet nepřetržitě v malých dávkách.

Jak již bylo výše zmíněno, cena drogy během své cesty ke koncovému uživateli mnohonásobně vzroste a záleží na riziku, které s sebou každá zásilka nese. Celý obchod s kokainem se dá přirovnat ke schématu přesýpacích hodin, kdy spodní část hodin je široká, což se u obchodu s drogami dá představit jako široce rozvětvená síť farmářů a zpracovatelů rostliny, následně se tyto hodiny zužují a analogicky se takto dá představit jakási centralizace, kdy je potřeba zajistit hromadný a bezpečný převoz zboží a jeho ochranu. Hodiny se poté opět rozšiřují a v této fázi již dochází k přepravě zboží, s čímž je spojeno velké riziko, a právě zde dochází k extrémnímu nárůstu ceny. Pro praktickou představu, 1 kg kokainu v Kolumbii stojí 2500 USD, zatímco v Manzanillu v Mexiku již 12 000 až 14 000 USD. Ve městě Sinaloa se již cena pohybuje kolem částky 17 000 USD a když se kokain dostane do Kalifornie v USA, tak je jeho cena kolem 26 000 USD za kilogram. Při prodeji koncovému zákazníkovi nastupují další distributoři drogy a cena produktu za 1 g se pohybuje kolem částky 82 USD, takže z prodeje 1 kg drogy prodejce obdrží 82 000 USD.¹¹⁰

I přes to, že se vlády Spojených států a Mexika v průběhu posledních 20 let snažily s drogami bojovat, Američané stále utrácí za kokain miliardy ročně,¹¹¹ a tak se tedy tento boj dá přirovnat k nekonečné hře na kočku a myš mezi gangy a policií.

¹⁰⁹ BUCHHOLZ, Katharina. *A Day on the Border* [online]. In: statista.com, 2021 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/17635/good-and-people-crossing-us-mexico-border-per-day/>

¹¹⁰ *The Business of Drugs* [dokument]. Hrají: Amaryllis FOX. USA, 2020.

¹¹¹ GALVIN, Gaby. *Study: Americans Spent \$146 Billion on Illegal Drugs in 2016* [online]. In: usnews.com, 2019 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/healthiest-communities/articles/2019-08-20/americans-spent-146-billion-on-illegal-drugs-in-2016-study-says>

2.6.2. Organizovaná drogová kriminalita v jihovýchodní Asii

Region jihovýchodní Asie je, stejně jako oblast Afganistánu a Pákistánu, typický hlavně pro výrobu a distribuci heroinu. V této kapitole bych však chtěl svoji pozornost zaměřit na nový směr, kterým se ubírá organizovaný zločin v tzv. „zlatém trojúhelníku“, a to na výrobu a distribuci metamfetaminu. V kapitole budu věnovat pozornost Myanmaru, který má v oblasti zlatého trojúhelníku největší podíl na výrobě a obchodu s pervitinem.

Stejně jako v předchozí kapitole o Latinské Americe, nejprve krátce popíšu historii obchodu s drogami v oblasti zlatého trojúhelníku, tedy jak tento obchod započal a jaké okolnosti na to měly vliv, a následně se již budu věnovat praktické části, a to cestě drogy od výroby ke koncovému uživateli.

Jak již bylo zmíněno v úvodním odstavci kapitoly, jednou z hlavních oblastí produkce drog na světě je region Zlatého trojúhelníku, který zahrnuje severní Thajsko, východní Myanmar a západní Laos. Nejvýznamnější roli v produkci drog z trojice států hraje Myanmar, a to hlavně kvůli aktivitám komunistické strany Barmy a následně i jejích frakcí, které vznikly rozdělením strany v roce 1989.

Komunistická strana Barmy započala obchod s drogami v 70. letech 20. století, aby financovala boj proti militantnímu režimu generála Ne Wina, který se ujal moci v Myanmaru v roce 1962 a postupně se komunistická strana Barmy stala předním hráčem v produkci a distribuci heroinu.

V září roku 1988 se militantní vláda v Rangúnu¹¹² transformovala do několika frakcí, kdy nejvýznamnější byla vojenská junta SLORC, která mezi lety 1989 a 1995 dosáhla několika dohod o příměří s 14 rebelskými skupinami, neboť jim umožnila obchodovat s heroinem výměnou za neútočení na vládní jednotky a nevyvolávání nepokojů v oblastech pod kontrolou junty.¹¹³

Produkce drog ve Zlatém trojúhelníku rapidně vzrostla v 90. letech 20. století následkem zvýšené aktivity rebelských skupin a rozsáhlé korupce ve státním aparátu. V období mezi lety 1988 a 1997 bylo v Myanmaru kultivováno opium na více než 180 000 hektarech.¹¹⁴

¹¹² Hlavní město Myanmaru.

¹¹³ EMMERS, Ralf. *Globalization and non-traditional security issues: a study of human and drug trafficking in East Asia* [online]. Singapore: Nanyang Technological University, 2004 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://dr.ntu.edu.sg/bitstream/10356/104459/1/RSIS-WORKPAPER_66.pdf

¹¹⁴ GIBSON, M. Richard, HASEMAN, B. John. *Prospects for Controlling Narcotics Production and Trafficking in Myanmar* [online]. In: [jstor.org](https://www.jstor.org/stable/25798625), 2003 [cit. 2023-08-24]. 7. s. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/25798625>

Jednou z největších ozbrojených milic na světě obchodujících s drogami je frakce UWSA, která v 90. letech 20. století čítala přes 10 000 ozbrojenců a postupně se stala největším výrobcem a dodavatelem syntetických drog v jihovýchodní Asii.

Myanmar byl po desetiletí hlavním zdrojem světového opia, avšak v 90. letech 20. století jeho produkce výrazně poklesla a Afghánistán převzal pozici hlavního světového producenta. Tento prudký pokles produkce opia byl částečně způsoben rozsáhlými leteckými postřiky a kampaněmi na likvidaci úrody, které prováděla vládnoucí vojenská junta Tatmadaw. Přestože vojenská vláda po mnoho let zavírala oči před produkcí a obchodováním s opiem a heroinem v pohraničí, koncem 90. let přišel vnější geopolitický tlak ze strany USA i Číny, který vedl Tatmadaw k celostátnímu potlačení pěstování máku.¹¹⁵

Kvůli potlačování obchodu s opiem potřebovalo mnoho ozbrojených skupin náhle nový zdroj příjmů. Zatímco některé skupiny se přeorientovaly na legální komodity, jako je kaučuk, většina přešla na výrobu metamfetaminu.

Metamfetamin je v Myanmaru vyráběn jako směs metamfetaminu a kofeínu v tabletách zvaných Yaba neboli „šílená droga“ v odlehlých etnických enklávách na severu a následně rozvážen po celé zemi a dále za hranice.

Forma tablet umožňuje snadnou distribuci drogy a při ceně, která se pohybuje okolo 3 až 4 USD¹¹⁶ za jeden kus, ji činí velkým lákadlem pro dělníky, kteří ji užívají, aby vydrželi pracovat déle, neboť droga povzbuzuje nervovou soustavu.

Není přesně známo, kolik se tablet Yaba vyrobí ročně, ale podle Zprávy UNODC o syntetických drogách ve východní a jihovýchodní Asii¹¹⁷ byla v roce 2021 v této oblasti zabavena 1 mld. kusů tablet, avšak myanmarské úřady se domnívají, že jde pouze o 10 % z celkové produkce. UNODC odhaduje, že se hodnota trhu s pervitinem v roce 2019 v jihovýchodní Asii pohybovala mezi 30,3 and USD 61,4 mld. USD.¹¹⁸

¹¹⁵ POMFRET, Alice. *From Opium To Meth: How Myanmar Became The World's Leading Producer Of Methamphetamine* [online]. In: talkingdrugs.org, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.talkingdrugs.org/from-opium-to-meth-how-myanmar-became-the-worlds-leading-producer-of-methamphetamine/>

¹¹⁶ HOGAN, Libby. *Meth Seizures Up in Myanmar, SE Asia* [online]. In: voanews.com, 2018 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/meth-seizures-up-in-myanmar-soth-east-asia/4654712.html>

¹¹⁷ *Synthetic Drugs in East and Southeast Asia: Latest developments and challenges* [online]. 7 s. In: unodc.org, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2023/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asi_a_2023.pdf

¹¹⁸ *Transnational Organized Crime in Southeast Asia: Evolution, Growth and Impact* [online]. In: unodc.org, 2019 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/roseap/uploads/archive/documents/Publications/2019/SEA_TOCTA_2019_web.pdf

Není proto divu, že tak velké peníze přilákaly pozornost myanmarských ozbrojených skupin, které se do obchodu s pervitinem zapojily, aby financovaly desítky let trvající boje proti vládě. Na trhu se tak neustále střídají různé ozbrojené skupiny, které mezi sebou a vládou vzájemně bojují o moc.

S nástupem demokracie, která však byla znovu potlačena v roce 2021, se Myanmar začal aktivně otevírat mezinárodnímu společenství. V Rangúnu byl vybudován velký přístav, který otevřel dveře k mezinárodnímu obchodu, a to i s nelegálními látkami. Přístav se postupně rozšiřoval, což znamená větší objem posílaných zásilek, např. v roce 2018 byl v Malajsii vypátrán kontejner s 1,2 tunami pervitinu,¹¹⁹ který byl zaslán z Myanmaru. Přístup ke kontrole kontejnerů je v Myanmaru laxní, takže se velké množství drog dostane ze země, kdy na tom mají velký podíl rovněž podplacené autority.

Jediná laboratoř disponuje kapacitou výroby až 10 000 kusů tablet za hodinu,¹²⁰ což představuje mimořádnou efektivitu, díky které jsou zabavené pilulky jen malým zlomkem z celkového množství, které se dostane na trh. Z dlouhodobého hlediska rovněž klesá cena tablet,¹²¹ kdy tento faktor naznačuje nadbytek Yaby, takže výrobci pro pilulky hledají nová odbytiště svého produktu. Obchodníci z Myanmaru tedy dodávají drogu do Thajska, Kambodži, Laosu, jižní Číny, Malajsie, Indonésie, Filipín, Austrálie a na Nový Zéland.

Výrobci metamfetaminu využívají k výrobě drogy velmi členitý hornatý terén, který je hustě zalesněný a je tak obtížně přístupný i z důvodu absence infrastruktury. V takových podmínkách je velmi výhodné vybudovat laboratoř, neboť oblast není pod kontrolou jediné frakce, takže pokud mají výrobci silnou ozbrojenou skupinu a vlivné známé v myanmarské armádě, mohou se těšit absolutnímu nezájmu ze strany vládních autorit. Navíc se Myanmar nachází mezi rostoucími ekonomikami jako je Čína a Thajsko, takže mají výrobci zajištěnou dostatečně velkou základnu odběratelů produktu. Tímto způsobem se výroba nejvíce soustředí v Šanském státě a jsou do ní zapojeny etnické skupiny Šan, Kačjin a Wa.¹²²

¹¹⁹ *Malaysia makes record 1.2-tonne bust of crystal meth, shipped from Myanmar in tea packets* [online]. In: scmp.com, 2018 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2148113/malaysia-makes-record-12-tonne-bust-crystal-meth-shipped>

¹²⁰ *Yaba, the 'crazy medicine' of East Asia* [online]. In: unodc.org, 2008 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/yaba-the-crazy-medicine-of-east-asia.html>

¹²¹ ALLARD, Tom. *Exclusive - Meth 'disaster' for region as seizures surge in Thailand* [online]. In: reuters.com, 2019 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-asia-crime-meth-thailand-exclusive-idUKKCN1Q00SB>

¹²² *Synthetic Drugs in East and Southeast Asia: Latest developments and challenges* [online]. 4. s. In: unodc.org, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2023/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2023.pdf

Z jakého důvodu se v Myanmaru postupně přechází k produkci metamfetaminu namísto opia, když byl Myanmarpo Afganistánu druhou opiovou velmocí? Je to jednoduché, ekonomicky je produkce pervitinu výhodnější. Mák setý, ze kterého se opium získává, je zemědělský produkt, pro jehož vypěstování je potřeba vlastnit mnoho půdy. Třeba připočíst náklady na zavlažování, sklídit ho potom lze pouze třikrát do roka¹²³. Navíc jsou maková pole vidět z oblohy, což s sebou přináší riziko snadného odhalení. Naopak laboratoře na výrobu pervitinu jsou schované v džungli, drogu lze vyrábět celoročně a výrobci nejsou omezení přírodními zdroji, neboť jsou pouze závislí na dodávkách prekurzorů, které se však v této části světa pohybují prakticky bez legislativních omezení.

Naopak farmářům, kteří opiový mák pěstují, postupný přechod výrobců drog na pervitin způsobil značné finanční komplikace. Pěstování máku je pro farmáře v Myanmaru výhodné, neboť rostlina není náročná na údržbu a v porovnání s jinými zdejšími plodinami ji lze sklídit několikrát do roka, tudíž farmáři mohou získat peníze rychleji. I kdyby přesto chtěli zemědělci s pěstováním máku přestat, tak by to bylo obtížné kvůli špatné infrastruktuře a následně by na trzích museli soutěžit s ostatními zemědělci o lepší cenu. S rozšířením pervitinu rovněž ubylo kupců opia, takže farmáři, neboť potřebují peníze, jsou ochotni prodat opium za jakoukoliv cenu, kterou si řekne několik zbylých kupců. Někdy dokonce přijímají platby i v pervitinu, tím ale neuživí rodinu, a z tohoto důvodu drogu musí prodat. Z farmářů se tak stávají dealeři, což je pro prodejce metamfetaminu výhodná obchodní strategie.

Jakmile je pervitin vyroben, je přesouván z laboratoří do hlavního města Rangúnu, kde se pilulky zabalí a rozešlou do světa. Přesun drogy od výrobce k uživateli je logistická výzva a přináší velká rizika. Thajsko-Barmská hranice je nestabilní a geopoliticky významná, takže dochází k časté změně majitelů nelegálních zdrojů, včetně pervitinu a prekurzorů sloužících k jejich výrobě. Pilulky se postupně prodávají a projdou tak každou částí dodavatelského řetězce. Výrobce tak může prodat produkt překupníkovi, který umí snadno překročit hranice, neboť zná povstalce, kteří dané území ovládají. Následně překupník převezme drogu do Thajska. Nejbližší hustě osídleným městem k hranici s Myanmarem je město Čiang Mai, kde drogu znovu přeprodá místním kriminálním skupinám, které znají tamní prostředí, a droga se tak může přesunout dál. Pokud se překupníkům povede dostat drogu do takto hustě osídleného města, jejich zisky mohou být obrovské.

¹²³ Drug Enforcement Administration. U.S. Department of Justice. *Opium poppy cultivation and heroin processing in Southeast Asia* [online]. National Institute of Justice, 1992, 8. s. <https://www.ojp.gov/pdffiles1/Digitization/141189NCJRS.pdf>

Pro obchodníky s drogami je výhodnější prodávat drogu ve větším množství, neboť prodej malých dávek přímo zákazníkovi je riskantní s ohledem na vysoké tresty, které v Thajsku za prodej drog hrozí. Proces distribuce Yaby na thajském území probíhá způsobem, že thajští dealeri drogu kupují od lidí, kteří žijí u hranice s Myanmarem. Tito spolupachatelé přejdou přes hranici, kde nakoupí zboží od výrobce. Koupené zboží přenesou zpět přes hranice do Thajska, kde nechají zboží na břehu řeky Moei, kde si produkt thajský prodejce převezme, ale musí si dát pozor na policii. Dealeri proto pracují v týmech, kdy nejprve jedou auty, avšak pokud zjistí, že je po cestě hodně kontrol, tak pro drogu dojdou pěšky.

Jeden pašerák může nést klidně 3 batohy, kdy v jednom z nich je až 40 000 tablet, tedy celkově 120 000 tablet a dealer takto měsíčně podnikne několik cest, kdy si může celkem vydělat až 8 000 000 bahtů, což představuje částku 251 600 USD. Takto vysoké zisky lákají myanmarské milice a nové dealery na thajský trh a představují tak výzvu pro místní policii.¹²⁴

Dříve měla policie ve městě Čiang Mai co dočinění s heroinem, avšak ten vystřídal pervitin v podobě tablet Yaba a tyto se začaly rychle šířit. Policie většinou vypátrá drogu tak, že dostane zprávu od svého informátora.

V minulosti byl Šanský stát největším exportérem heroinu v Myanmaru, jehož výrobu a distribuci kontrolovala armáda tohoto státu, a to hlavně díky svému veliteli Khunu Saovi, který využíval svoji vojenskou pozici, aby kontroloval mezinárodní obchod s heroinem, kdy část výtěžku z tohoto obchodu putovala zpět do armády a část na jeho osobní potřeby, dokud v 90. letech 20. století neodstoupil. Jako mnozí politici i noví představitelé armády Šanského státu využívají populismu, kdy tvrdí, že proti drogám bojují, a naopak obviňují vládní jednotky ze záměrného prodeje metamfetaminu obyvatelům Šanského státu, s cílem oslabit národ. Ve skutečnosti je situace spíše taková, že vláda se na prodeji drog podílí nepřímo, formou úplatků. Z tohoto úhlu pohledu lze nabýt dojmu, že se obě strany vzájemně snaží takovými obviněními diskreditovat. Představa, že tato obvinění ztěžují či přímo znemožňují oddělit ty, kdo lžou, od těch poctivých, je ovšem podobně zavádějící, jako představa o tom, že jedna ze stran je viněna právem a druhá je ta správná, čistá. Pravda je velmi prostá, na distribuci drog se do určité míry podílejí vlastně všechny strany.

Do boje proti metamfetaminu jsou zapojeny nejen místní orgány, ale i orgány jiných států. Na základě bilaterální dohody mezi vládou Myanmaru a Spojenými státy působí v zemi ve spolupráci s INL kancelář DEA, jejímž cílem je boj proti zločineckým skupinám, které distribuují drogy do Spojených států. Souvislost mezi INL a DEA je taková, že DEA je orgán

¹²⁴ *The Business of Drugs* [dokument]. Hrají: Amaryllis FOX. USA, 2020.

odpovědný za boj proti drogám na území Spojených států, zatímco INL se zaměřuje na mezinárodní otázky související s drogami a na otázky vymáhání práva s cílem řešit globální problémy, které představuje obchod s drogami. Dá se tak shrnout, že INL navazuje mezinárodní spolupráce a DEA spolupráci v oblasti boje proti drogám vykonává, pokud se záležitost týká i Spojených států. Mezi hlavní zásluhy INL v minulém desetiletí patřila podpora vytvoření první myanmarské protidrogové politiky a výcvik protidrogové divize. V roce 2014 začala INL poskytovat barským orgánům činným v trestním řízení možnosti školení na Mezinárodní akademii pro vymáhání práva v Bangkoku (ILEA). Americké úřady rovněž Myanmaru poskytly moderní vybavení, kdy v roce 2020 posloužilo k zajištění 17 tun metamfetaminových tablet, 500 kg krystalického metamfetaminu, 292 kg heroinu a 588 kg opia.¹²⁵

K legalizaci výnosů z trestné činnosti využívají myanmarské zločinecké skupiny developerské projekty a nemovitosti, neboť je to trh, který vstřebává velké množství investic. Tento způsob praní špinavých peněz se mezi zločinci těší popularitě, neboť pokud by investovali peníze např. do luxusních aut, tak v průběhu času dochází k postupnému znehodnocování investice, naopak nemovitosti nabývají na ceně a navíc, pokud obchodníci s drogami odvádí daně, tak vláda nemá důvod je stíhat.

¹²⁵ *Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs: Burma Summary* [online]. In: state.gov [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.state.gov/bureau-of-international-narcotics-and-law-enforcement-affairs-work-by-country/burma-summary/>

2.6.3. Současná světová situace v oblasti produkce drog

Posledním oddílem, kterým bych zakončil kapitolu Organizované drogové kriminality, je shrnutí současné světové drogové situace, co se týče produkce a jaké faktory sehrály roli co do nárůstu či poklesu výroby.

V současné době zůstává celosvětovým fenoménem pěstování konopí. Značná část rostliny se pěstuje v zemi, kde se konzumuje.¹²⁶ Oproti tomu kultivace jiných drog bývá navázána na specifický region a soustřeďuje se v malém počtu zemí. V posledních pěti letech se na celosvětovém pěstování máku opiového podílely více než 95 % pouze tři země (Afgánistán, Myanmar a Mexiko).¹²⁷

Oblast, v níž se pěstuje mák opiový, se v roce 2021 snížila přibližně na 246 800 ha, což je přibližně o 40 % méně, než během vrcholu v roce 2017 a o 16 % méně než v roce 2020. Tento trend odrážel především změny v Afgánistánu.¹²⁸

Celosvětová produkce opia zaznamenala v posledních dvou desetiletích rostoucí trend, který pokračoval i v roce 2021, kdy produkce oproti roku 2020 vzrostla o 8 % a dosáhla odhadované výše 6 800 tun. Z takového množství opia je možné vyrobit 270 až 320 tun čistého heroinu.¹²⁹ Tento nárůst byl způsoben vyšší produkcí opia v Afgánistánu na jednotku plochy, což kompenzovalo pokles plochy, na níž se v zemi mák opiový pěstuje¹³⁰ a zisky z prodeje této drogy v Afgánistánu se za rok 2021 odhadují na částku 1,8 až 2,7 mld. USD.

Na pěstování rostliny koka se prakticky podílejí pouze Kolumbie, Bolívie a Peru.¹³¹ Rostlina koka se v roce 2020 pěstovala na rozloze 234 200 ha, což je o 5 % méně, než v letech 2017 a 2018. Pokles byl způsoben hlavně zmenšením plochy pěstování v Kolumbii.¹³² Nehledě na to však celosvětová produkce kokainu dosáhla v roce 2020 rekordních hodnot, a to 1 982 tun, což je o 11 % více než v roce 2019. Tento nárůst, i přes to, že v Kolumbii došlo ke zřetelnému poklesu plochy, kde je pěstována rostlina koka, byl způsoben zvýšenou koncentrací pěstování

¹²⁶ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). 53 s. ISBN: 9789211483758.

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ UNODC. *Drug Situation in Afghanistan 2021: Latest Findings and Emerging Threats* (United Nations publication, 2022). 9 s. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Afghanistan/Afghanistan_brief_Nov_2021.pdf

¹³⁰ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). 53-54 s. ISBN: 9789211483758.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² UNODC. *Monitoreo de Territorios Afectados Por Cultivos Ilícitos 2020* (United Nations publication, 2021). ISBN: 978-958-5554-14-6.

v oblastech s vysokou výnosností a zavedením moderních technologií ke zpracování rostliny za účelem extrakce drogy.¹³³

Většina případů zabavení drog se v období 2019 až 2020 týkala převážně látek rostlinného původu (70 %), zatím co pouze pětina všech případů se týkala syntetických drog. V dlouhodobém období od roku 1998 do 2020 však množství zabavených látek dominují syntetické drogy jako je ATS, syntetické opioidy a NPS (např. kratom).

¹³³ Tamtéž.

3. Boj proti organizované drogové kriminalitě

Boj proti organizované drogové kriminalitě má obrovský význam, neboť orgány činné v trestním řízení svojí činností směřující proti zločineckým skupinám chrání společnost před negativními důsledky kriminality s drogami spojené jako je násilí, drogová závislost a praní špinavých peněz. Tento boj se neomezuje pouze na jednu zemi; jde o celosvětové úsilí, které podporuje spolupráci mezi národy se společným cílem zamezit tomuto sociálně-patologickému jevu.

V následující kapitole diplomová práce podá přehled o prostředcích, které státy využívají v boji proti organizované drogové kriminalitě, jakož i statistiky shrnující úspěšnost činnosti orgánů činných v trestním řízení.

3.1. Nadnárodní boj proti organizované drogové kriminalitě

3.1.1. Úřad OSN pro drogy a kriminalitu

UNODC vznikl v roce 1997, kdy jeho hlavním úkolem bylo a je podporovat OSN v oblasti drogové problematiky a boji proti organizovanému zločinu. UNODC takovou podporu poskytuje prostřednictvím poradenství, statistických údajů a monitorování světové drogové situace, ať už jde o statistiky výroby drog, jejich užívání či obchod s nimi. Mezi další důležité úkoly UNODC patří nápomoc při navrhování legislativy a školení justičních pracovníků. V oblasti boje proti drogám poskytuje světové veřejnosti informace o rozšíření drog, nebezpečí jejich užívání a nelegálním obchodu s nimi.

UNODC je řízen prostřednictvím dvou komisí, a to **Komise OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost (CCPCJ)** a **Komise OSN pro narkotika (CND)**, které jsou zároveň i komisemi Hospodářské a sociální rady (ECOSOC). Ohledně činností obou komisí je důležité zmínit, že rezoluce, které komise přijímají, nejsou právně závazné a mají pouze doporučující charakter pro členské státy, které v komisích zasedají. Rezoluce mají závazný charakter pouze pro činnost samotného UNODC.¹³⁴

CCPCJ je orgán, který má na starosti vymezení mezinárodních politik a doporučení v oblasti boje proti zločinu. CCPCJ poskytuje platformu pro diskusi o mezinárodní spolupráci při boji proti organizovanému zločinu, ekonomické kriminalitě, praní špinavých peněz, obchodu s lidmi a korupci. Důležitou úlohou tohoto úřadu je poskytování technické pomoci rozvojovým

¹³⁴ UNODC. *Commissions* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/commissions/>

zemím při implementaci mezinárodních úmluv a při vytváření a implementaci legislativy. V rámci CCPCJ byly vytvořeny významné mezinárodní úmluvy jako je Úmluva o boji proti nadnárodnímu organizovanému zločinu nebo Úmluva proti korupci.¹³⁵

Záležitostmi spojenými s drogami se zabývá CND, která monitoruje světovou situaci v oblasti drog, vypracovává strategie pro mezinárodní kontrolu narkotik a doporučuje prostředky pro boj proti drogám, který zahrnuje boj proti poptávce po drogách a přijímání opatření proti mezinárodnímu obchodu s drogami.¹³⁶

Klíčovým dokumentem platným v současné době je **Strategie 2021-2025**, kterou vydal UNODC v roce 2021 v reakci na pandemii COVID 19 a prohloubení světových problémů s ním spojených. V této Strategii UNODC vyzdvihuje cíle, kterých by chtěl dosáhnout v 5 klíčových oblastech, a to:

- Světový problém s drogami,
- Organizovaný zločin,
- Korupce a ekonomické zločiny,
- Terorismus a
- Prevence zločinnosti a trestní soudnictví

UNODC v oblasti boje proti drogám má v průběhu těchto 5 let za cíl podporovat členské státy při praktickém plnění mezinárodních závazků v oblasti protidrogové politiky a v následném procesu vedeném CND, bude podporovat sběr, monitorování a analýzu dat ohledně světové drogové problematiky a zejména zintenzivní provádění opioidové strategie v oblastech, kde dochází k významnému obchodu s opioidy a k jejich zneužívání. V souvislosti s organizovanou drogovou kriminalitou ONODC plánuje využít svých doplňkových mandátů v oblasti boje proti mezinárodnímu organizovanému zločinu, jakož i v oblasti prevence kriminality a trestního soudnictví, aby pomohl zemím při vypracovávání a provádění donucovacích opatření proti výrobě drog, obchodování s nimi a jejich prodeji.¹³⁷

Druhým významným dokumentem, který UNODC každoročně vydává a na který jsem v práci již odkazoval, je **Světová zpráva o drogách**. Zpráva je rozdělena do několika brožur,

¹³⁵ Ministerstvo zahraničních věcí. *OSN* [online]. In: mzv.cz [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mission.vienna/cz/organizace_v_pusobnosti_mise/osn/index.html

¹³⁶ UNODC. *Delegates' Handbook* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/commissions/CND_CCPCJ_joint/Delegates_Handbook/Delegates-Handbook_E.pdf

¹³⁷ UNODC. *UNODC Strategy 2021-2025* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/strategy/full-strategy.html>

kdy jednotlivé z nich poskytují přehled celosvětové poptávky po drogách a jejich nabídky, dále přehled nejnovějších trendů na světových trzích s opioidy a konopím na globální a regionální úrovni, jakož i dopady legalizace konopí, nejnovější trendy a odhady trhů s různými stimulanty, hlavně kokainu a amfetaminu, včetně analýzy různých strategií likvidace kokového keře, a nakonec i dopady pěstování nelegálních plodin a výroby nelegálních drog na životní prostředí.

Jak již bylo uvedeno výše, předmětné dokumenty nejsou právně závazné a pouze napomáhají vládám jednotlivých zemí vyvozovat závěry o drogové problematice. Mohou tedy sloužit jako jeden z mnoha podkladů pro tvorbu již závazné legislativy.

Jelikož se v této kapitole zabývám bojem proti organizované drogové kriminalitě, považuji za nutné kromě popisu organizací a jejich úkolů rovněž uvést zjištění, ke kterým UNODC dospěl. K tomuto účelu využiji již představený dokument Světová zpráva o drogách, který mimo jiné obsahuje statistiky o množství vypěstovaných rostlin pro výrobu drog, množství vyrobených drog, a konečně, pro tuto kapitolu obzvláště relevantní, četnost zabavených drog.

Pro účely zpracování statistiky jsem vybral následující drogy, a to:

- opiáty,
- kokain a
- syntetické drogy.

Předmětné drogy jsem vybral z důvodu, že jsou to nejvíce obchodovatelné zakázané látky na světě, a tudíž je i trh s nimi největší a bude k němu nejvíce dostupných údajů.

Jako zkoumaný časový úsek jsem vybral období mezi lety 2012 a 2022, neboť na desetiletém časovém úseku je již možné vyzorovat rozdíly, porovnat data a vyvodit závěry. Ve zkoumaném období rovněž proběhla pandemie COVID-19 a částečně válka na Ukrajině, kdy tyto dvě události zcela jistě měly vliv na světový obchod s drogami.

3.1.1.1. Opiáty

Celosvětová celková plocha, na které se pěstuje opiový mák ¹³⁸											
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem (ha)	234900	295290	316770	279440	286700	414000	345700	236650	296400	249880	315780
Rozdíl oproti minulému roku	-	+25,7 %	+7,3 %	-11,8 %	+2,6 %	+44,4 %	-16,5 %	-46 %	+25,25 %	-15,7 %	+26,4 %
Celosvětová potenciální produkce sušeného opia ¹³⁹											
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem (t)	4 830	6 810	7 740	4 660	5 980	10 240	7 600	7 600	7 480	8 030	7 800
Rozdíl oproti minulému roku	-	+41 %	+13,65 %	-39,8 %	+28,3 %	+71,2 %	-25,8 %	0 %	-1,6 %	+7,35 %	-2,9 %
Celosvětová výroba heroinu z celosvětové produkce nelegálního opia ¹⁴⁰											
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Potenciální opium zpracované na heroin (t)	2 981	4 210	5 273	3 330	3 529	8 853 – 9 153	6 062 – 6 362	6 136 – 6 436	5 953 – 6 253	6 438 – 6 738	6 077 – 6 384
Celkem	377	555	544	319	376	677 – 1027	468 – 718	474 – 722	460 – 700	505 – 765	509 – 739
Celosvětové množství zabaveného opia a heroinu											
Rok	2012 ¹⁴¹	2013 ¹⁴²	2014 ¹⁴³	2015 ¹⁴⁴	2016 ¹⁴⁵	2017 ¹⁴⁶	2018 ¹⁴⁷	2019 ¹⁴⁸	2020 ¹⁴⁹	2021 ¹⁵⁰	2022
Celkem opia (t)	668	634	526	587	658	693	704	727	992	892	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	-5 %	-17 %	+11,6 %	+12 %	+5,3 %	+1,6 %	+3,3 %	+36,5 %	-10 %	-
Celkem heroinu (t)	78	78	81	80	91	103	96	96	115	112	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	0 %	+4 %	-1,3 %	+13,75 %	+13,2 %	-6,8 %	0 %	+19,8 %	-2,6 %	-

¹³⁸ 6.2.1 *Illicit cultivation of opium poppy* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.2.1_Illicit_cultivation_of_opium_poppy.xlsx

¹³⁹ 6.2.2 *Potential production of oven-dry opium* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.2.2_Potential_production_of_oven-dry_opium.xlsx

¹⁴⁰ 6.2.4 *Heroin manufacture* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.2.4_Heroin_Manufacture.xlsx

¹⁴¹ UNODC. *World Drug Report 2015* (United Nations publication, 2015). 41 s. ISBN: 978-92-1-148282-9.

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ UNODC. *World Drug Report 2016* (United Nations publication, 2016). 26 s. ISBN: 978-92-1-148286-7.

¹⁴⁴ UNODC. *World Drug Report 2017* (United Nations publication, 2017). 13 s. ISBN: 978-92-1-148294-2.

¹⁴⁵ UNODC. *World Drug Report 2018* (United Nations publication, 2018). 12 s. ISBN: 978-92-1-148304-8.

¹⁴⁶ Australian Criminal Intelligence Commission. *Illicit Drug Data Report 2018–19* [online]. 62 s. In: acic.gov.au [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.acic.gov.au/sites/default/files/2020-09/Illicit%20Drug%20Data%20Report%202018-19_Internals_V10_Heroin%20CH.pdf

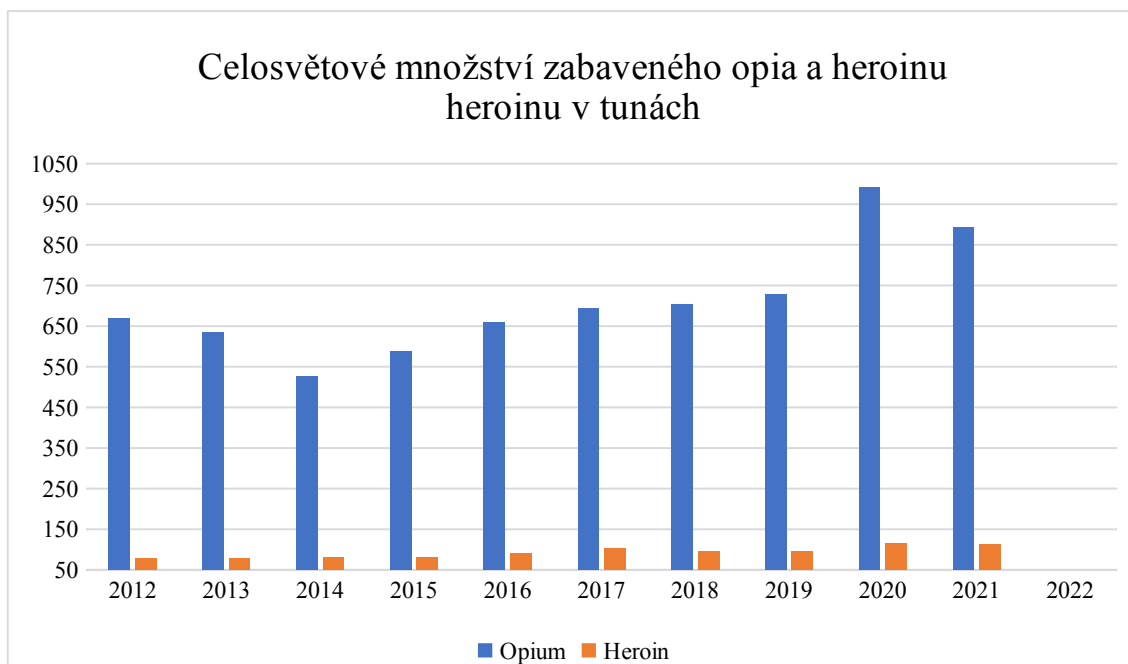
¹⁴⁷ UNODC. *World Drug Report 2020* (United Nations publication, 2020). 7 s. ISBN: 978-92-1-148345-1.

¹⁴⁸ UNODC. *World Drug Report 2021* (United Nations publication, 2021). 55 s. ISBN: 9789211483611.

¹⁴⁹ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). 56 s. ISBN: 9789211483758.

¹⁵⁰ 7.1 *Drug seizures 2017–2021* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/7.1_Drug_seizures_2017-2021.xlsx

Celková plocha, na které se pěstuje mák opiový se od roku 2012 do 2020 pohybovala mezi hodnotami 234 900 ha a 414 000 ha, kdy nelze mluvit ani o stabilním nárůstu ani poklesu.

Do roku 2017 docházelo k nárůstu vyprodukovaného sušeného opia, avšak od roku 2018 do 2022 hodnoty ukazují prakticky neměnnou produkci, jedním z vysvětlení může být, že v zájmovém období se nezvyšoval počet konzumentů.¹⁵¹

Z příložených dat lze rovněž vyzorovat, že v průběhu posledních 10 let docházelo k nárůstu množství zabaveného opia, a to i přes pandemii COVID-19 v roce 2020, kdy hodnoty zachyceného opia byly nejvyšší.

¹⁵¹ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). 77 s. ISBN: 9789211483758.

3.1.1.2. Kokain

Celosvětově nelegální pěstování kokainovníku ¹⁵²											
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem (ha)	133700	120800	132300	156500	213000	245400	246200	234200	234200	296600	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	-9,6 %	+9,5 %	+18,3 %	+36 %	+15,2 %	+0,3 %	-5 %	0 %	+26,6 %	-
Celosvětově hlášená likvidace kokainovníku ¹⁵³											
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem (ha)	156220	104365	109585	96855	54370	85022	96259	129337	138597	118490	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	-33,2 %	+5 %	-11,7 %	-44 %	+56,4 %	+13,2 %	+34,4 %	+7 %	-14,5 %	-
Celosvětová potenciální produkce kokainu ¹⁵⁴											
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ¹⁵⁵	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem (t)	997	902	869	977	1 335	1 976	1 723	1 784	1 980	2 304	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	-9,6 %	-3,7 %	+12,4 %	+36,6 %	+48 %	-12,8 %	+3,5 %	+11 %	+16,36 %	-
Celosvětově potenciálně zabavený kokain											
Rok	2012 ¹⁵⁶	2013 ¹⁵⁷	2014 ¹⁵⁸	2015 ¹⁵⁹	2016 ¹⁶⁰	2017 ¹⁶¹	2018 ¹⁶²	2019 ¹⁶³	2020 ¹⁶⁴	2021 ¹⁶⁵	2022
Celkem (t)	684	687	655	864	1 129	1276	1 311	1 061	1 104	1 387	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	+0,4 %	-4,7 %	+32 %	+30,7 %	+13 %	+2,7 %	-19 %	+4 %	+25,6 %	-

¹⁵² 6.1.1 Global Illicit coca bush cultivation [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.1.1_Global_Illicit_cultivation_of_Coca_Bush.xlsx

¹⁵³ 6.1.2 Eradication of coca bush [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.1.2_Eradication_of_coca_bush.xlsx

¹⁵⁴ 6.1.3 Cocaine manufacture [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.1.3_Cocaine_manufacture.xlsx

¹⁵⁵ UNODC. *World Drug Report 2019* (United Nations publication, 2019). 44 s. ISBN: 978-92-1-148314-7.

¹⁵⁶ UNODC. *World Drug Report 2015* (United Nations publication, 2015). 51 s. ISBN: 978-92-1-148282-9.

¹⁵⁷ Tamtéž.

¹⁵⁸ UNODC. *World Drug Report 2016* (United Nations publication, 2016). 35 s. ISBN: 978-92-1-148286-7.

¹⁵⁹ UNODC. *World Drug Report 2017* (United Nations publication, 2017). 25 s. ISBN: 978-92-1-148294-2.

¹⁶⁰ UNODC. *World Drug Report 2018* (United Nations publication, 2018). 29 s. ISBN: 978-92-1-148304-8.

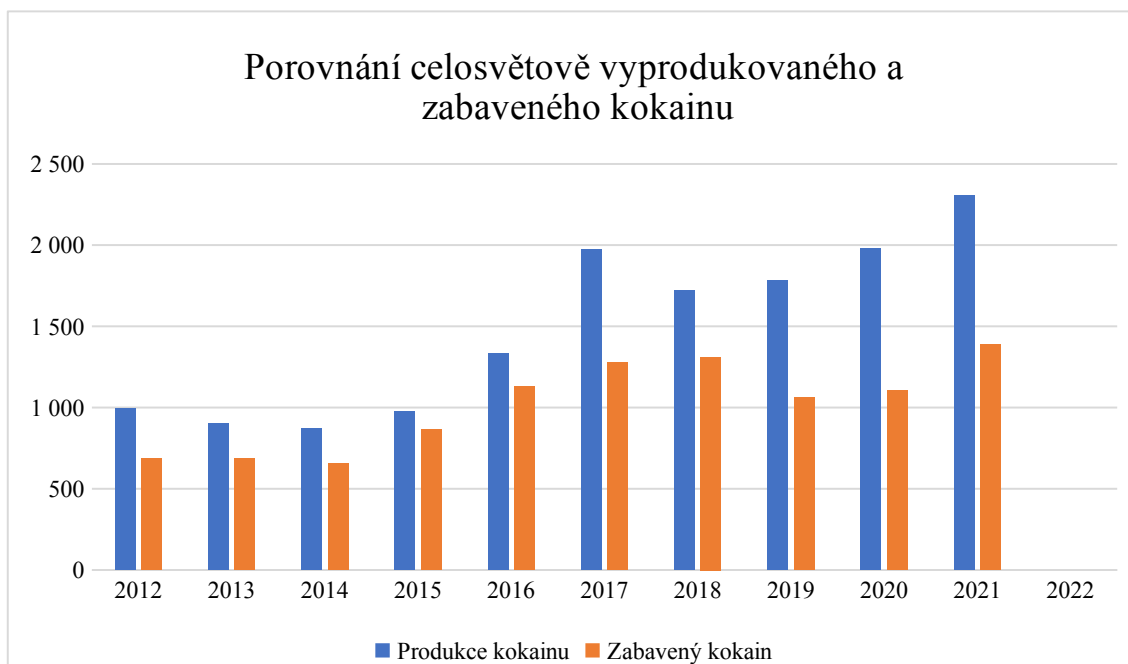
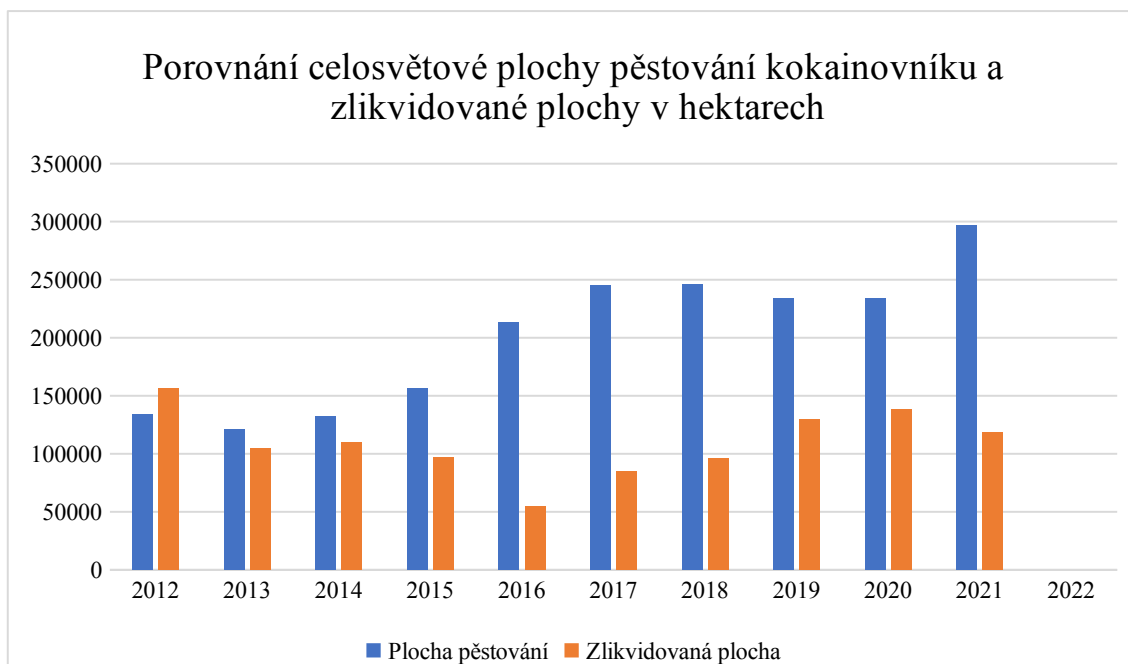
¹⁶¹ UNODC. *World Drug Report 2020* (United Nations publication, 2020). 26 s. ISBN: 978-92-1-148345-1.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ UNODC. *World Drug Report 2021* (United Nations publication, 2021). 55 s. ISBN: 9789211483611.

¹⁶⁴ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). 56 s. ISBN: 9789211483758.

¹⁶⁵ 7.1 Drug seizures 2017–2021 [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/7.1_Drug_seizures_2017-2021.xlsx

Příložená data ukazují, že v období od 2012 do 2021 stabilně rostla plocha, na které byl pěstován kokainovník. Co se týče zlikvidované plochy, tak ta v období 2012 do 2016 stabilně klesala, avšak poté trend otočil směr.

V Kolumbii fungují 2 systémy eradikace, a to nedobrovolná a dobrovolná.

Nucená eradikace se využívá jako jednorázový zákrok na oblasti s vysokou hustotou pěstování keřů koky, kde může být práce úřadů nebezpečná nebo obtížná, z hlediska efektivity

však byla nejprve výhodnější než dobrovolná, neboť vedla k poklesu pěstované plochy, avšak později došlo opět k nárůstu.¹⁶⁶

Dobrovolná eradikace se většinou provádí postupně v průběhu několika let a často se zaměřuje na oblasti s nízkou hustotou pěstování keřů koky, které představují pro pracovníky pracující v těchto projektech relativně nižší bezpečnostní rizika. Dobrovolná eradikace je ekonomicky výhodnější, neboť zemědělcům nabízí alternativní rozvojové programy, ze kterých mohou čerpat výhody. Tento program však byl zemědělci nejprve nesprávně pochopen, neboť se domnívali, že k účasti na programu naopak rostlinu koka pěstovat musí a z tohoto důvodu ze začátku docházelo ke zvyšování plochy k pěstování.¹⁶⁷

Nehledě na pandemii COVID-19 došlo v roce 2020 jak k nárůstu výroby, tak obchodování s kokainem. Tyto a hodnoty z období před rokem 2020 naznačují, že záchyty kokainu drží krok s rostoucí nabídkou této drogy.

3.1.1.3. Synteticky vyrobené drogy

Celosvětové celkové množství zabaveného metamfetaminu a amfetaminu											
Rok	2012 ¹⁶⁸	2013 ¹⁶⁹	2014 ¹⁷⁰	2015 ¹⁷¹	2016 ¹⁷²	2017 ¹⁷³	2018 ¹⁷⁴	2019 ¹⁷⁵	2020 ¹⁷⁶	2021	2022
Celkem metamfetaminu (t)	118	88	108	132	158	196	228	325	375	Žádná data	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	-25,5 %	+22,7 %	+22,2 %	+19,7 %	+24 %	+16,3 %	+42,5 %	+15,4 %	-	-
Celkem amfetaminu (t)	21	32	46	52	70	60	21	79	75	Žádná data	Žádná data
Rozdíl oproti minulému roku	-	+52,4 %	+43,75 %	+13 %	+34,6 %	-14,3 %	-65 %	+276 %	-5 %	-	-

¹⁶⁶ UNODC. *World Drug Report 2019* (United Nations publication, 2019). 19 s. ISBN: 978-92-1-148314-7.

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ UNODC. *World Drug Report 2014* (United Nations publication, 2014). 47 s. ISBN: 978-92-1-148277-5.

¹⁶⁹ UNODC. *World Drug Report 2015* (United Nations publication, 2015). 67 s. ISBN: 978-92-1-148282-9.

¹⁷⁰ UNODC. *World Drug Report 2016* (United Nations publication, 2016). 52 s. ISBN: 978-92-1-148286-7.

¹⁷¹ UNODC. *World Drug Report 2017* (United Nations publication, 2017). 11 s. ISBN: 978-92-1-148294-2.

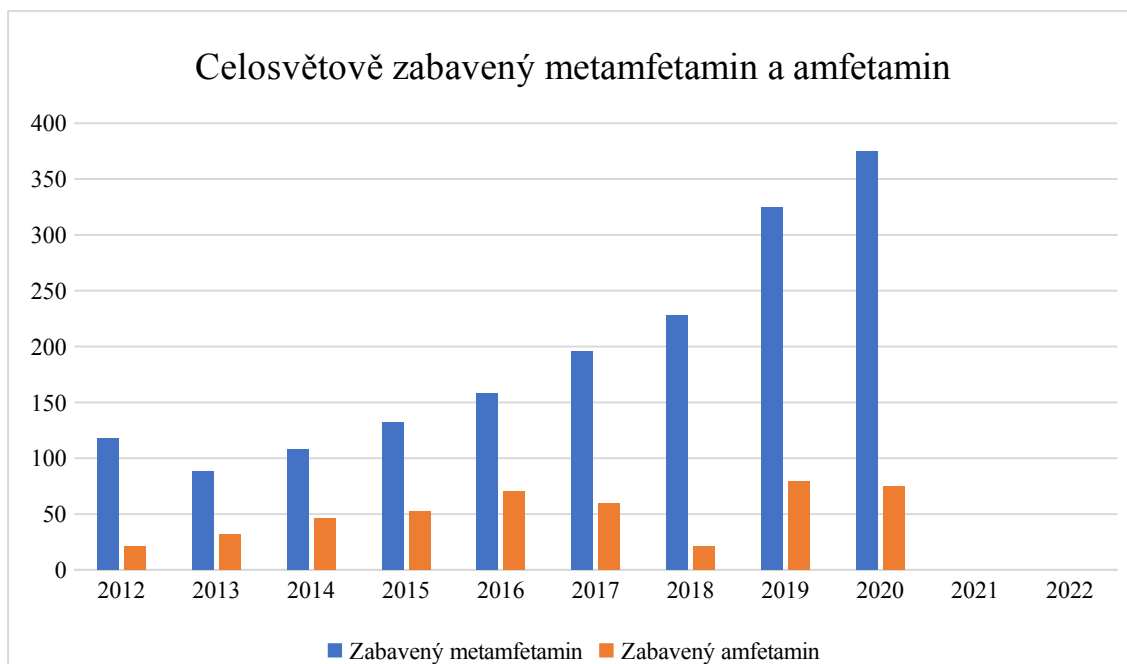
¹⁷² UNODC. *World Drug Report 2018* (United Nations publication, 2018). 54 s. ISBN: 978-92-1-148304-8.

¹⁷³ UNODC. *World Drug Report 2019* (United Nations publication, 2019). 48 s. ISBN: 978-92-1-148314-7.

¹⁷⁴ UNODC. *World Drug Report 2020* (United Nations publication, 2020). 7 s. ISBN: 978-92-1-148345-1.

¹⁷⁵ UNODC. *World Drug Report 2021* (United Nations publication, 2021). 55 s. ISBN: 9789211483611.

¹⁷⁶ UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). 56 s. ISBN: 9789211483758.

Z příložené tabulky a přehledového grafu lze vyčíst, že v průběhu období od 2012 do 2020 docházelo každý rok k stabilnímu nárůstu počtu zabaveného metamfetaminu. Jedním z vysvětlení takového nárůstu je, že oproti období od 2006 do 2010, kdy bylo hlášeno zabavení drogy v 84 zemích, v období od 2016 do 2020 tento počet narostl na 117 zemí, což naznačuje signifikantní rozšíření této drogy. I přes to, že došlo k takovému rozšíření hlášených zemí, v počtu zabaveného metamfetaminu dominují 3 regiony, a to Severní Amerika, východní a jihovýchodní Asie.¹⁷⁷

V průběhu dalších let lze očekávat, že dojde k pokračování stoupajícího trendu, co se týče množství zabavení této drogy, neboť není náročná na výrobu a poptávka po ní se zvyšuje.¹⁷⁸

¹⁷⁷ Tamtéž 46 s.

¹⁷⁸ Tamtéž 51 s.

3.2. Boj proti organizované drogové kriminalitě na úrovni Evropské unie

3.2.1. Strategie EU pro oblast drog na období 2021-2025

Jelikož drogová problematika představuje sociální a zdravotní problém, který v Evropské unii ovlivňuje životy miliónů lidí, přijala Evropská unie a její členské státy řadu strategických a operativních opatření, jejichž provádění koordinují prostřednictvím strategie EU pro oblast drog.

Jedním z těchto opatření je **Strategie EU pro oblast drog na období 2021-2025**, která stanovuje obecný politický rámec a priority politiky Evropské unie v oblasti drog, jejíž plnění má zajišťovat **Akční plán EU pro oblast drog na období 2021-2025**, který schválila Rada EU. Ve strategii je vytyčeno 11 priorit, které spadají do tří oblastí politiky, a to:

- snižování nabídky drog,
- snižování poptávky po drogách a
- řešení nepříznivých důsledků souvisejících s drogami.

Pro účely práce přednostně rozeberu oblast snižování nabídky drog, neboť souvisí s bojem proti organizované drogové kriminalitě. Akční plán 2021-2025 tuto oblast rozvádí a dále rozděluje do několika strategických priorit, kdy v jednotlivých opatřeních rozebírá oblasti, které je potřeba zlepšit.

Prioritou číslo jedna je narušení činnosti vysoce rizikových skupin organizované trestné činnosti související s drogami. Akční plán 2021-2025 za tímto účelem chce posílit Evropskou platformu proti kriminálním hrozbám (EMPACT), která bude popsána níže. Zúčastněné strany by tak měly zapracovat na větší koordinaci a spolupráci na úrovni justičních i donucovacích orgánů za účelem dosažení hmatatelnějších výsledků vyšetřování.

Zúčastněné strany by se měly zaměřit na skupiny, které představují podle Europolu vysoké bezpečnostní riziko, a kromě jejich vyšetřování by měli mimo jiné sledovat i pohyby jejich majetku a finančních prostředků, což povede k efektivní konfiskaci výnosů z drogové trestné činnosti. Za tímto účelem se zúčastněným stranám klade za cíl zefektivnění poskytování finančních informací mezi vyšetřujícími orgány, jakož i zlepšení vazeb mezi daňovými a celními orgány a rozvoj odborných znalostí v oblastech nebankovních finančních systémů k převodům peněz, např. Hawala,¹⁷⁹ které zločinecké skupiny využívají.

¹⁷⁹ KAGAN, Julia. *What Is Hawala? Money Transfer Without Money Movement* [online]. In. investopedia.com [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/h/hawala.asp>

Druhou prioritou Strategie 2021-2025 je zvyšování odhalování velkoobchodního obchodování s nelegálními drogami a prekursory. Akční plán 2021-2025 za tímto účelem doporučuje zefektivnění výměny informací vyšetřujících orgánů prostřednictvím aplikační sítě SIENA, podporu vývoje technologií schopných odhalit drogy, posílit spolupráci s agenturou Frontex, jejíž pohraniční strážníci odhalují nelegální obchod s drogami na hranicích EU, a mimo jiné i uzavírat dohody mezi EU a třetími zeměmi, kde se nacházejí střediska distribuce drog.

Strategie 2021-2025 doporučuje i spolupráci se soukromým sektorem za účelem boje proti využívání logistických a digitálních kanálů k distribuci drog. Zde Akční plán 2021-2025 vybízí k monitorování darknetu, poštovních zásilek a veřejně přístupných míst jako jsou přístavy, letiště nebo nádraží.

Poslední zmíněnou prioritou v oblasti snižování nabídky drog je rozbíjení výroby nelegálních drog a boj proti nedovolenému pěstování, zneužívání prekurzorů pro výrobu a obchodování s drogami, v neposlední řadě i boj s vlivem drog na životní prostředí. Akční plán 2021-2025 v této souvislosti doporučuje likvidovat zařízení pro výrobu drog, kdy je za tímto účelem potřeba zlepšit forenzní vyšetřování a využívání zpravodajských informací. Doporučení se týkají i zahájení studie, která má za cíl zhodnotit účinnost rámcového rozhodnutí o skutkových podstatách trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami,¹⁸⁰ kterým se předepíše minimální úroveň ustanovení týkajících se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami. Z tohoto rámcového rozhodnutí mimo jiné vychází i Hlava VII TrZ. Účelem studie je vytvořit podklad pro případné změny zastaralých aspektů rozhodnutí.

V roce 2025 by mělo proběhnout vyhodnocení výsledků Strategie 2021-2025, aby výsledky mohly být projednány na příslušných fórech, zejména Horizontální pracovní skupiny pro drogy, kdy tato jednání poslouží jako základ budoucího vývoje politiky EU a pro další cyklus strategie.

¹⁸⁰ Rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami

3.2.2. Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost

EMCDDA je vedoucí decentralizovaná agentura, která sice není orgánem EU, ale je klíčovou platformou, která poskytuje nezávislé vědecké důkazy a analýzy týkající se všech aspektů drogové situace v Evropě, nabízí možné způsoby řešení drogové problematiky, posuzuje rizika zakázaných látek a vytváří prostředky, které členskými státy napomáhají při sledování a vyhodnocení efektivity jejich vlastních opatření a tvorbě politik členských států EU, jejichž cílem je ochrana obyvatel proti hrozbám, které drogy představují.¹⁸¹ Z podkladů této agentury např. vychází i Strategie EU pro oblast drog na období 2021-2025, o které pojednává předchozí kapitola, a z jejích poznatků je každý rok sestavována Evropská zpráva o drogách, která podává přehledný obrázek o nabídce a poptávce po návykových látkách.¹⁸²

3.2.3. Úloha Europolu v boji proti organizované drogové kriminalitě

Europol vznikl již v roce 1991, ale oficiální agenturou EU se stal až 1. ledna 2010 a jeho hlavní úlohou je poskytování podpory a posilování spolupráce policejních orgánů členských států v boji proti mezinárodní a organizované trestné činnosti. Europol je mimo jiné i jedním z orgánů, který prosazuje přístupy a cíle **Strategie EU pro oblast drog na období 2021-2025**, o které bylo pojednáno výše.

Podporu poskytuje tím způsobem, že sbírá a analyzuje data o trestné činnosti, která získá vlastní činností nebo která mu poskytnou členské státy, spravuje databázi a udržuje komunikační kanály, aby mohly být orgánům členských států poskytnuty aktuální informace, které v boji proti organizované kriminalitě využijí.

Spolupráce prakticky funguje tak, že policejní orgán členského státu požádá o pomoc Europol prostřednictvím nástroje pro výměnu informací SIENA, který umožňuje rychlou výměnu operativních a strategických údajů souvisejících s trestnou činností mezi Europolem a zeměmi EU i mimo EU, jakož i mezi členskými státy a třetími stranami.

Operativní podporu členskými státy zajišťuje síť členských důstojníků, kteří usnadňují výměnu informací a zajišťují podporu a koordinaci probíhajících vyšetřování.

¹⁸¹ *About the EMCDDA* [online]. In: emcdda.europa.eu [cit. 2023-08-25]. Dostupné: https://www.emcdda.europa.eu/about_en

¹⁸² *Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA)* [online]. In: european-union.europa.eu [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-monitoring-centre-drugs-and-drug-addiction-emcdda_cs

K tomu, aby Europol mohl efektivně fungovat, je jeho činnost rozdělena do několika center podle typů kriminality, kterou se zabývají. Pro účely mé práce je relevantní **Evropské centrum pro závažnou a organizovanou trestnou činnost** (ESOCC), jehož hlavním úkolem je poskytování operativní podpory prioritním případům členských států a vyšetřováním zaměřeným na osoby, které představují pro EU nejvyšší riziko pácháním organizované trestné činnosti, a vytváří podrobný přehled o struktuře organizovaného zločinu na území Evropské unie.¹⁸³

Jedním z klíčových dokumentů, které Europol ve spolupráci s centrem ESOCC vydal, je **Hodnocení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti** (SOCTA). Dokument detailně popisuje kriminální trhy a oblasti trestné činnosti v EU a kriminální sítě nebo jednotlivé pachatele, kteří tuto trestnou činnost provozují. Zjištění v uvedeném dokumentu jsou výsledkem podrobné analýzy zpravodajských informací shromážděných v rámci největšího sběru dat o závažné a organizované trestné činnosti, který byl kdy v EU proveden. V rámci analýzy členské státy poskytly téměř 4 000 dotazníků o trestné činnosti a zločineckých sítích.¹⁸⁴

Předmětný dokument má posloužit kromě dalších strategických dokumentů a analýz k finální podobě rozhodnutí Rady EU o prioritách v boji proti závažné a organizované trestné činnosti pro program **EMPACT** v letech 2022 až 2025.

EMPACT je multidisciplinární platforma členských států EU, jejímž cílem je identifikovat, upřednostnit a řešit hrozby, které představuje organizovaný a závažný mezinárodní zločin. Prostřednictvím této platformy jsou již koordinována konkrétní donucovací opatření.¹⁸⁵

Předchozí odstavce mohly působit trochu chaoticky, avšak systematicky popsat, jakým způsobem probíhá boj proti organizované drogové kriminalitě na úrovni EU, je prakticky nemožné z důvodu velkého počtu různých organizací, strategií, směrnic, nařízení a dalších dokumentů.

¹⁸³ EUROPOL. *The European Union Agency for Law Enforcement Cooperation*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. 26. s. ISBN 978-92-95220-50-8.

¹⁸⁴ EUROPOL. *European Union serious and organised crime threat assessment, A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime*. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5

¹⁸⁵ *EMPACT fighting crime together* [online]. In: home-affairs.ec.europa.eu [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/law-enforcement-cooperation/operational-cooperation/empact-fighting-crime-together_en

Pokud by však přeci jen měly být shrnuty předchozí odstavce, tak na vrcholu stojí **Strategie EU pro oblast drog na období 2021-2025**, pro jejíž realizaci schvaluje rada EU **Akční plán EU pro oblast drog na období 2021-2025**, kde jsou stanoveny priority, kterých se má v předemtné době docílit. Ke zpracování Strategie slouží mimo jiné i podklady EMCDDA. Realizace Strategie je poté již na samotných členských státech, při které si však mají navzájem vyměňovat informace a pomáhat. K této vzájemné pomoci členské státy využívají **Europol**, což je orgán, který poskytuje členským státům již operativní podporu při vyšetřování organizované drogové kriminality tak, že prostřednictvím informačních kanálů, které Europol spravuje, si členské státy efektivně vyměňují informace. Europol je rozdělen do několika center, která se zabývají zájmovými skupinami trestných činů. Sběr informací ohledně organizované drogové trestné činnosti a jejich analýzu má na starosti centrum **ESOCC**. Toto centrum zpracovává již detailní analýzu **Hodnocení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (SOCTA)**, která popisuje kriminální trhy a oblasti trestné činnosti v EU, kdy tento dokument je důležitým podkladem k rozhodnutí Rady EU o prioritách v boji proti závažné a organizované trestné činnosti pro program **EMPACT**, což je multidisciplinární platforma členských států EU, která řeší hrozby, jež přináší organizovaný zločin a prostřednictvím níž jsou již přijímána konkrétní donucovací opatření.

3.3. Domácí boj proti organizované drogové kriminalitě

Drogy a jiné návykové látky jsou velkým socioekonomickým problémem v České republice, obzvláště užívání pervitinu, ve kterém se umísťujeme na předních příčkách v Evropě. V roce 2022 bylo v České republice zajištěno 202¹⁸⁶ varen této drogy. Kriminalita spojená s drogami je sociálně patologickým jevem, kterého si je vláda vědoma a prostřednictvím různých metod s ním bojuje.

V této podkapitole představím koncepční a realizační dokumenty, zabývající se převážně organizovanou kriminalitou, avšak v rámci podkapitoly se budu věnovat i jednotlivým vyšetřujícím orgánům, které již proti organizované drogové kriminalitě bojují. Na závěr poskytnu statistiky, které vyhodnocují úspěšnost těchto vyšetřujících orgánů jakož i významné protidrogové operace, jež provedly.

3.3.1. Koncepce boje proti organizovanému zločinu

Základním stavebním kamenem v oblasti boje proti organizovanému zločinu je Koncepce boje proti organizovanému zločinu, která je zpracovávána Ministerstvem vnitra České republiky, jež dlouhodobě řídí a koordinuje národní politiku boje proti organizovanému zločinu. Úkolem Koncepce je pomocí zkoumání současné situace představovat opatření, které do budoucna zajistí posílení nástrojů bezpečnostních složek v oblasti prevence, odhalování a stíhání organizovaného zločinu, včetně organizované drogové kriminality.¹⁸⁷

Aktuální Koncepcí je Koncepce do roku 2023, jejíž účinnost uplyne ke konci roku 2023. Koncepce byla schválena na základě usnesení vlády České republiky č. 919 ze dne 12. listopadu 2014.

Koncepce do roku 2023 v úvodu shrnuje současný stav organizovaného zločinu, dále se Koncepce zabývá aktuálními oblastmi, ve kterých jsou spatřovány nedostatky, jako jsou: Legislativní podmínky pro činnost orgánů činných v trestním řízení, Spolupráce a sdílení informací v rámci České republiky, Mezinárodní policejní a justiční spolupráce. Oblast hospodářské trestné činnosti a další, kdy koncepce dále v přehledných diagramech rozebírá, jaké cíle v jednotlivých oblastech mají být dosaženy a jejich očekávané přínosy. Podrobný popis řešení daných oblastí obsahuje koncepce dále ve svém textu.

¹⁸⁶ Kolektiv autorů. *Národní protidrogová centrála, VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022* [online]. In: policie.cz, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zprava-narodni-protidrogove-centraly-za-rok-2022.aspx>

¹⁸⁷ Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky. *Bezpečnostní hrozby* [online]. In: mvcr.cz, 2012 [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Koncepce do roku 2023 nově přinesla dvouleté akční plány, které umožňují zásahy do koncepce a přijímání nových realizačních opatření, jež před tím možné nebylo. Policejní orgány mají však možnost i vně akčních plánů přijímat různá opatření proti organizovanému zločinu, protože některá opatření je třeba činit operativně a čekání na nový akční plán by způsobilo nežádoucí prodlevy či dokonce zmaření úkonu.

Zajímavostí Koncepce do roku 2023 je, že pro její financování a dotování jejích akčních plánů nebyly vyděleny žádné specifické finanční prostředky. Způsob financování je uveden následně v jednotlivých akčních plánech.

Závěr Koncepce do roku 2023 obsahuje přílohy jako Aktuální stav organizovaného zločinu v České republice, který podává zprávu o organizovaném zločinu ke konci roku 2017. Tento podklad byl vypracován z poznatků Policie České republiky, Generálního ředitelství cel, Generálního finančního ředitelství, Finančního analytického úřadu a dalších orgánů. Dokument dále charakterizuje organizované zločinecké skupiny na území České republiky a jejich aktivity, jako je drogová trestná činnost, padělání a pozměnění platebních prostředků, obchod s lidmi a další nelegální aktivity. Součástí této přílohy je i statistika spáchaných skutků účasti na zločinecké skupině podle § 361 TrZ a trestných činů spáchaných v organizované skupině. Příloha v neposlední řadě obsahuje i popis prostředků, napomáhajících k páčání trestných činů, jakož i spolupráci policejních orgánů v potírání organizované zločinnosti a náhledy do budoucích trendů organizovaného zločinu.

Součástí příloh Koncepce do roku 2023 je rovněž Vyhodnocení předchozí koncepce. Tento materiál v krátkosti zhodnocuje plnění úkolů, které předchozí koncepce stanovila, jakož i návrhy dalších postupů, pokud jsou stále potřeba.¹⁸⁸

¹⁸⁸ Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, oddělení řízení strategických dokumentů a krizového řízení. *Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023* [online], Praha, únor 2018 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/koncepce-boje-proti-organizovanemu-zlocinu-do-roku-2023.aspx>

3.3.2. Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023

Koncepce je pouze strategický dokument, prostřednictvím níž se žádný strategický cíl v ní uvedený nerealizuje. K tomu naopak slouží Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023.

Akční plán 2022-2023 obsahuje 7 strategických cílů, které mají být realizovány prostřednictvím 17 konkrétních opatření. Mimo jiné je jedním z cílů zefektivnění mezinárodní spolupráce, a to s Čínskou lidovou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou, se kterými Česká republika chce uzavřít smlouvy o právní pomoci ve věcech trestních k vytvoření základu justiční spolupráce. Zlepšit mezinárodní spolupráci v oblasti vydávání plánuje Česká republika i s Argentinou, kdy 19. prosince 2016 již vláda svým usnesením č. 1176 vyslovila souhlas se sjednáním a podpis smlouvy proběhl 25. listopadu 2019. V současné době se vyhotovuje ratifikační listina pro účely vstupu smlouvy v platnost.¹⁸⁹

Pro účely práce dobře poslouží zejména zájmový strategický cíl G), Adaptace orgánů činných v trestním řízení na nové metody organizovaného zločinu, kdy v rámci tohoto cíle je obecně kladen důraz na podporu výzkumu organizované trestné činnosti a boje proti ní, kterým se zabývá hlavně Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Jedním z opatření k naplnění cíle je Zpracování vyhodnocení situace v oblasti organizovaného zločinu v roce 2023, kdy poslední obdobný materiál byl zpracován v roce 2017. Vyhodnocení 2023 má přinést aktuální souhrn poznatků o činnosti organizovaného zločinu v České republice a bude sloužit jako podklad pro přípravu a také jako součást či příloha strategického dokumentu, navazujícího na Koncepci do roku 2023.¹⁹⁰

Dalším ze zájmových opatření je Adaptace struktury služby kriminální policie a vyšetřování na změny ve struktuře registrované trestné činnosti a nové výzvy, která má za cíl zoptimalizovat strukturu policejních útvarů a snížit zatíženost mezi útvary Policie České republiky. K zoptimalizování struktury má posloužit přesun dlouhodobě neobsazených míst v rámci struktury PČR, Služby kriminální policie a vyšetřování.

¹⁸⁹ Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, oddělení řízení strategických dokumentů a krizového řízení. *Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023* [online], 13 s. Praha, únor 2018 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz>

¹⁹⁰ Tamtéž 22-23 s.

V závěru Akčního plánu 2022-2023 byl vyhodnocen akční plán předchozí. Hlavním důvodem nesplnění některých opatření byla pandemie COVID-19. Jedním z úspěchů předchozího akčního plánu bylo např. přijetí novely TrZ a TrŘ publikované jako zákon č. 333/2020 Sb., prostřednictvím které byly v § 138 odst. 1 TrZ zvýšeny hranice všech škod na dvojnásobek.

3.3.3. Úloha Národní protidrogové centrály SKPV v boji proti drogové kriminalitě

NPC jako taková vznikla 15. ledna 2001, kdy byla na základě rozkazu policejního prezidenta vyjmuta z organizační struktury ÚOOZ a stala se samostatnou specializovanou jednotkou služby kriminální policie s působností na celém území České republiky.

V období od 15. července do 1. srpna 2002 byly zřízeny expozitury NPC v Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě, aby se dalo rychleji reagovat na strukturu a dynamiku organizovaného zločinu po celé České republice.

Poslední významná organizační změna se udála v roce 2015, kdy vznikl Odbor Praha, který má 3 výkonná oddělení. Odbor vznikl za účelem rychlejší reakce na rozvíjející se činnost vietnamských drogových uskupení.

Hlavním úkolem NPC je vyhledávání, odhalování a vyšetřování trestné činnosti, jež je spojena s nedovolenou výrobou a obchodem s omamnými a psychotropními látkami a jedy, se zaměřením na organizovanou a mezinárodní formu této trestné činnosti. Cílem NPC je snižování nabídky nelegálních drog v České republice a prosazování práva v této oblasti.¹⁹¹

Kromě této činnosti se NPC podílí na tvorbě a realizaci národní strategie protidrogové politiky, ale také na prevenci veřejnosti, kdy NPC pomáhá vzdělávat odbornou veřejnost a provádí osvětu veřejnosti např. v rámci různých seminářů o drogách na školách.

¹⁹¹ *Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Vítejte na našich stránkách* [online]. In: policie.cz [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vitejte-na-strankach-narodni-protidrogove-centraly-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani-policie-ceske-republiky.aspx>

Pro činnost NPC je rovněž důležitá spolupráce s vnitrostátními, ale i zahraničními složkami.

Z domácích orgánů je to např. Kriminalistický ústav Praha, kdy oddělení chemie slouží pro NPC jako laboratoř pro analýzu zajištěných drog. Kriminalistický ústav rovněž zpracovává a posuzuje nové výroby a postupy ilegálních výrobců drog. Dále též vypracovává nové postupy analýz omamných a psychotropních látek.

NPC má rovněž navázanou spolupráci s Útvarem rychlého nasazení za účelem zákroků při zadržování nebezpečných pachatelů organizované trestné činnosti a pachatelů zvláště závažných úmyslných trestných činů spojených s drogami.

Pro účely odhalování trestné činnosti je někdy potřeba využívat odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu podle § 88 TrŘ nebo sledování osob a věcí podle § 158d) TrŘ. Za tímto účelem NPC spolupracuje s Útvarem zvláštních činností SKPV, který je oprávněn provádět tyto úkony na celém území České republiky.

Nemalý počet protidrogových operací byl proveden za pomoci Útvaru speciálních činností SKPV, kdy podnětem pro jeho vznik bylo přijetí zákona o ochraně svědků a velké novely trestního řádu, která mimo jiné přesunula operativně pátrací prostředky (agent, předstíraný převod a další) ze zákona o policii do TrŘ. Útvar speciálních činností SKPV nabízí ostatním útvarům použití agenta, provádění předstíraného převodu a zabezpečování krycích dokladů.¹⁹²

Z mimorezortní spolupráce je důležitá kooperace zejména s CPJ GŘC, neboť drogy patří k nejčastějším komoditám, u nichž dochází k porušení celních předpisů. Důležitým mezníkem byl rok 1995, kdy celní služba získala statut orgánu činného v trestním řízení a má tak podobné pravomoci jako policejní orgány. Mezi NPC a CPJ GŘC v současné době probíhá výměna informací a jsou prováděny prověrky k případům s mezinárodním dosahem.¹⁹³

¹⁹² NOŽINA, M. & VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála*, 2016, s. 80. ISBN 978-80-270-0640-3

¹⁹³ Tamtéž 83-84 s.

3.3.3.1. Statistiky Národní protidrogové centrály

V předmětném pododdíle představím statistiky zpracované NPC týkající se zajištěných omamných a psychotropních látek v průběhu období 2013 až 2022. Statistiky se budou týkat látek: metamfetamin, konopí, kokain a heroin. V závěrečném pododdílu shrnu u každé drogy trend počtu zajištění. Všechny údaje uvedené v tabulce vychází z Výroční zprávy NPC 2022.¹⁹⁴

Metamfetamin										
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
gramů	69 137	50 238	107 363	90 718	93 256	106 155	27 576	29 602	33 403	41 916
varny	261	272	263	262	264	244	238	162	191	202

Konopí										
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sušina v gramec h	735 362	569 564	655 055	722 107	1 094 601	948 015	546 339	655 130	1 368 537	926 737
pěstírny	276	301	220	299	305	202	258	167	151	139

Kokain										
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
gramů	35 788	5 406	129 386	39 637	27 376	24 189	187 102	2 642	180 660	1 194 635

Heroin										
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
gramů	35 788	5 406	129 386	39 637	27 376	24 189	187 102	2 642	180 660	1 194 635

¹⁹⁴ Kolektiv autorů. *Národní protidrogová centrála, VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022* [online]. In: policie.cz, 2023 [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zpráva-narodni-protidrogove-centraly-za-rok-2022.aspx>

Pokud bych měl informace z výše uvedených tabulek shrnout, tak lze u metamfetaminu do roku 2018 pozorovat nárůst zajištěného množství drogy, avšak v roce 2019 zajištěné množství výrazně pokleslo, nicméně znovu pravidelně do roku 2022 vzrůstalo.

Množství zajištěných varen v průběhu let se dá označit za mírně klesající, kdy do roku 2019 počet zajištěných zařízení byl podobný, nicméně v roce 2020 došlo k většímu poklesu a do roku 2022 opět k mírnému nárůstu.

Trend v zajištění sušiny konopí se od roku 2013 do 2022 dá označit jako celkově dlouhodobě rostoucí, kdy mezi lety 2017 až 2019 došlo k poklesu zajištěného množství, avšak mezi lety 2020 až 2021 došlo opět k prudkému nárůstu zajištění.

Počet odkrytých pěstíren konopí můžeme považovat za klesající, obzvláště v letech 2020 až 2022.

Zajištěné množství kokainu bylo v období 2013 až 2021 relativně podobné. Teprve rok 2022 zaznamenal prudký, skoro až sedminásobný, nárůst zajištění oproti roku 2021.

Počet zajištění heroinu zaznamenal pouze 2 velmi úspěšné roky, a to 2014 a 2021, kdy hodnoty zajištěných drog překročily 100 kg, naopak rok 2022 byl nejméně úspěšný s pouhými 102 gramy drogy.

Kdybych měl na závěr tohoto statistického pododdílu shrnout zjištěné závěry do jednoho odstavce, tak bych uvedl, že pokles množství zajištěných drog byl zcela jistě způsoben pandemií COVID-19, kdy vyšetřující orgány byly omezeny různými vládními opatřeními ve své činnosti, a naopak zločinecká uskupení měla z tohoto důvodu navrch. Jakmile pandemie, a s ní i omezující opatření, pominula, orgány činné v trestním řízení již neměly svázané ruce a množství zajištěných drog začalo znovu stoupat.

3.3.3.2. Významné operace NPC

Úspěšnou operací NPC byla operace s krycím názvem „*KOZEL II*“,¹⁹⁵ která byla realizována 12. září 2022. Operace proběhla na základě prověřování trestné činnosti zločineckého uskupení, které se zabývalo velkoobjemovou produkcí metamfetaminu. Operace je významným případem, neboť organizovaná skupina stála za provozem nelegální laboratoře na výrobu pervitinu v Karlovarském kraji, která drogu dodávala do dalších krajů v České republice, ale i do zahraničí.

Zločinecká skupina byla tvořena převážně osobami původem z Vietnamu a specializovala se na výrobu drogy ve velkém objemu. Skupina byla důmyslně organizována, kdy jednotliví členové se mezi sebou prakticky nepotkávali a jejich komunikace probíhala skrytě. Přepravu chemikálií pro výrobu a distribuci drogy skupina realizovala po menších dávkách a odděleně, kdy při tom využívala velké množství úkrytů.

V rámci domovních prohlídek bylo zajištěno 20 kg metamfetaminu, 35 kg efedrinu v podobě tablet, stovky litrů kyseliny chlorovodíkové a orthofosforečné, 30 litrů toluenu a desítky kilogramů dalších látek jako červený fosfor nebo jód.

V souvislosti s operací byly zadrženy 4 osoby a následně proti nim bylo zahájeno trestní řízení pro zvláště závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) TrZ.

Úspěšnou operací v rámci činnosti NPC byla operace „*TISA*“,¹⁹⁶ kterou provedla ve spolupráci se Slovenskem v prosinci 2022. Operace měla za cíl rozbít zločineckou skupinu občanů České a Slovenské republiky, jež se orientovala na nezákonnou distribuci léčiv obsahujících kontrolované látky, jejichž oběh je regulován lékařskými předpisy a legislativou EU.

V rámci skupiny jeden z jejích členů působil v Jihomoravském kraji, kde se podílel na nezákonném vyvážení velkého množství léčiv z legálního farmaceutického průmyslu. Získané látky byly následně distribuovány bez příslušných povolení do Slovenska, odkud byly zasílány koncovým uživatelům.

¹⁹⁵ Realizace rozsáhlé operace s krycím názvem „*KOZEL II*“ [online]. In: policie.cz, 2022 [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/web-informacni-servis-zpravodajstvi-realizace-rozsahle-operace-s-krycim-nazvem-kozel-ii.aspx>

¹⁹⁶ Tisková zpráva k realizaci operace s krycím názvem „*TISA*“ [online]. In: policie.cz [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/tiskova-zprava-k-realizaci-operace-s-krycim-nazvem-tisa.aspx>

V průběhu činnosti nelegální skupiny došlo ke ztrátě českého zdroje, a tak prostřednictvím jednoho ze spolupracovníků skupina začala dopravovat léky letecky z Brazílie.

V průběhu domovních prohlídek v Jihomoravském kraji bylo odhaleno 80 000 tablet a velké množství obalového materiálu, který měl být užit pro další distribuci. Na bankovních účtech 8 podezřelých bylo zajištěno celkem 12,5 milionu Kč. Zajištěny byly i 3 nemovitosti v hodnotě 11,2 milionu Kč. Z vyšetřování vyplynulo, že pachatelé se svojí činností nelegálně obohatili o 17 milionu Kč.

Během vyšetřování bylo na území České republiky zadrženo 5 osob, proti kterým bylo zahájeno trestní řízení pro zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. c) TrZ.

Závěr

Přesto, že téma „*Organizovaná drogová kriminalita*“ je velmi komplexní a svým objemem daleko přesahuje požadavky na diplomovou práci, lze prohlásit, že práce naplnila cíle položené v jejím úvodu.

Výsledky práce ukazují, že organizovaná drogová kriminalita je výrazně ovlivněna technologickým pokrokem, zejména pak v oblasti informačních technologií. Internet a kryptoměny se staly nástroji, které posilují schopnost organizovaných zločineckých skupin provádět své transakce a legalizovat nezákonně získané prostředky.

V rámci České republiky lze spatřovat úspěšné snahy o potírání organizované drogové kriminality, především skrze spolupráci mezi různými složkami OČTŘ, jako jsou policejní orgány, soudy a celní orgány. Bohužel kvůli pandemii COVID-19 byly orgány činné v trestním řízení ve své činnosti dočasně ochromeny, což lze vyzorovat z nižšího množství zajištěných drog v tomto období. Po překonání této překážky se naštěstí činnost vyšetřujících složek začala znovu plně obnovovat a množství zajištěných drog opět stoupalo, jak je popsáno v pododdíle „3.3.3.1. *Statistiky národní protidrogové centrály*“. Navzdory tomu však problém zůstává aktuálním. Jednoznačně vyžaduje trvalou inovaci přístupů, zohledňujících neustále se měnící taktiky a technologie, kterých organizovaný zločin využívá.

Co se týče budoucnosti pašování drog, je zřejmé, že vývoj informačních technologií a nových komunikačních kanálů bude hrát stále významnější roli. Nástroje, které dnes umožňují zločineckým sítím operovat v tajnosti, mohou být ještě sofistikovanější a obtížněji odhalitelné. Tento trend by mohl vést k dalšímu posílení organizované drogové kriminality. Pokud tedy nebude nadále docházet ke zefektivnění mezinárodní spolupráce a neustálým inovacím v boji proti této hrozbě, lze očekávat, že obstát v boji s tímto typem kriminality by v blízké budoucnosti mohlo pro jednotlivé státy a jejich bezpečností složky představovat úkol, jenž by sahal za hranice jejich schopností.

Jak vyplývá z oddílu „2.5.2. *Obchod s pervitinem*“ a „2.6.2. *Organizovaná drogová kriminalita v jihovýchodní Asii*“, budoucnost výroby drog je v syntetických omamných látkách, neboť k jejich výrobě nejsou potřeba velké plochy, jak je tomu u kokainu, heroinu a marihuany. Rovněž i výrobní náklady jsou razantně nižší, a tak pro zločince činí tato aktivita lukrativní prostředek k dosažení velkých zisků.

Na základě poznatků z kapitoly „3. *Boj proti organizované drogové kriminalitě*“ lze konstatovat, že boj proti organizované drogové kriminalitě je nesmírně náročný a vyžaduje

trvalou adaptaci na nové vývojové trendy. Během procesu vypracování práce bylo zjištěno, že v rámci boje proti organizované drogové kriminalitě jsou na různých úrovních vytvářeny strategické dokumenty a akční plány, sloužící k prosazení jednotlivých strategií, které potom státům poskytují některé prostředky pro vytváření jejich domácích právních předpisů zaměřených na boj proti tomuto fenoménu. Základem úspěchu pro potírání organizované drogové kriminality je aktivní spolupráce mezi státy, obzvláště na evropské úrovni, s využitím Europolu jako prostředku efektivní výměny informací a osvědčených postupů, a v neposlední řadě i schopnost rychle reagovat na nové technologické výzvy.

Svoji práci bych chtěl završit vlastním názorem na budoucnost drogové problematiky. Nelze sporovat, že drogy budou i nadále vyráběny a distribuovány, dokud organizované zločinecké skupiny uspokojují poptávku po nich, kterou není možné zajistit legální cestou a žádná oficiální společnost tak s nimi nemůže soupeřit. Poptávka přichází od koncových uživatelů, tedy běžných lidí, kteří si dopřávají radosti života nebo hledají cesty k rychlému řešení jejich problémů, a vůbec je nezajímá utrpení, které tato droga na své cestě způsobila. Stejně tak pravděpodobně nikterak nereflektují skutečnost, že užíváním drogy kriminalitu s tím spojenou nadále podporují. Ke snížení ceny drogy by mohla přispět její zákonná regulace a dostatek konkurence, ale to se s největší pravděpodobností nestane, neboť legalizace drog by měla velmi negativní sociální dopady. Avšak ani celkový zákaz užívání drog by k ničemu nevedl, protože by nijak neeliminovat jednu ze základních lidských vlastností, kterou je hledání nejlehčí cesty, jak čelit problémům, kdy namísto komplexního a úplného řešení vyhledají lidé jen krátkodobé oddálení, které jim takové látky poskytnou. Zákaz by tak možná přispěl k umocnění pocitu části společnosti, že tento dlouhotrvající boj není marnou a nekonečnou snahou zničit něco, co je ovšem zároveň silně žádáno. Takový zákaz by byl jen symbolickým vítězstvím, avšak ve skutečnosti by samotné užívání či produkce drog s největší pravděpodobností nebyly jakkoliv ovlivněny.

Seznam zkratk

AML zákon	Zákon č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
Akční plán 2022-2023	Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023
CCPCJ	Komise OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost
CND	Komise OSN pro narkotika
CPJ GŘC	Celní protidrogová jednotka Generálního ředitelství cel
DEA	Drug Enforcement Administration
EMCDDA	Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost
ECOSOC	Hospodářská a sociální rada
EMPACT	Evropská multidisciplinární platforma proti kriminálním hrozbám
ESOCC	Evropské centrum pro závažnou a organizovanou trestnou činnost
INL	International Narcotics and Law Enforcement
Koncepce do 2023	Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023
Nářízení o seznamech návykových látek	nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek
NPC	Národní protidrogová centrála
OSN	Organizace spojených národů
Rámcové rozhodnutí o skutkových podstatách trestných činů a sankcí v oblasti	Rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004, kterým se stanoví

nedovoleného obchodu s drogami	minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami
PČR	Policie České republiky
SOCTA	Hodnocení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
TrŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
TrZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
UNODC	Úřad OSN pro drogy a kriminalitu
ÚOOZ	Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu
velká novela trestního řádu	Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
Vyhodnocení 2023	Zpracování vyhodnocení situace v oblasti organizovaného zločinu v roce 2023
zákon č. 333/2020 Sb.	Zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon o návykových látkách	Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a změnách některých dalších předpisů
zákon o ochraně svědků	Zákon č. 137/2001 Sb. zvláštní ochraně

svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zdrojů

1. Domácí literatura

CEJP, Martin a kol. *Organizovaný zločin v České republice III*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, ISBN 80-7338-027-7

CEJP, Martin. *Vývoj organizovaného zločinu na území České republiky*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, ISBN 978-80-7338-105-9

DUŠEK, K. JANÍK, A. *Drogy a společnost*. Praha: Avicenum, 1990. ISBN 80-201-0087-3

GŘIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie. 5. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5

HEJDA, J. *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Jindřichův Hradec: RAIN, 2000, ISBN 80-245-0080-9

JANÍK, A., DUŠEK, K. *Drogy a společnost*. Praha: Avicenum, 1990, 334 s. ISBN 80-201-0087-3

JELÍNEK, Jiří. *Organizovaný zločin (trestněprávní, trestněprocesní a kriminologické aspekty)*. Leges, 2015, 152 s. ISBN 978-80-7502-068-0

KOMOROUS, J. BERZSI, G. *Česká republika a drogy z pohledu NPDC*. In Bulletin NPDC, Roč. 1997, č.1, 1/1997

LEJČKOVÁ, P. a kol. *Srovnání užívání drog a jeho dopadů v krajích České republiky v roce 2002: Situační analýza v širším demografickém a socioekonomickém kontextu*. Praha: Úřad vlády ČR, 2004. ISBN 80-86734-14-5

LUNDE, P. *Organizovaný zločin. Zsvěcený průvodce nejúspěšnějším odvětvím světa*. Praha: Mladá Fronta, 2004, ISBN 978-80-204-1997-2

NOŽINA, Miroslav., KRAUS, Filip. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře. Případ České republiky. 1. vydání*. Ústav mezinárodních vztahů, v. v. i., 2009, 124 s. ISBN 978-80-86506-82-1

NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. 1. vydání*. Praha: Themis, nakladatelství tiskárny MV, 2003. 408 s. ISBN 80-7312-018-6

NOŽINA, M. & VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála, 2016*, ISBN 978-80-270-0640-3

PETROVIČ, Ján. *Slovenská mafia. Příběhy psané krvou. 1. vydání*. Ringier Axel Springer SK, 2019, 440 s. ISBN 978-80-89854-18-9

SHEINOST, Miroslav a NETÍK, Karel. *Český organizovaný zločin v mezinárodním kontextu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, ISBN 978-80-7338-104-2

ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*, Praha 2023. s. 1772 – 1776.

2. Zahraniční literatura

ALBANESE, J. S., REICHEL, P. *Transnational Organized Crime: An Overview from six continents*. Sage Publications, Inc. 2014, 224 s. ISBN 978-1-4522- 9007-2

ALBANESE, J. S. *Organized Crime in Our Times 5th ed.* Anderson publishing. 2007, 424 s. ISBN-13: 978-1-59345-509-5

BAGLEY, M. B. & ROSEN, D. J. *Drug Trafficking, Organized Crime, and Violence in the Americas Today 1st ed.* University Press of Florida. 2015, 472 s. ISBN 978-0-8130-6068-2

CONGRAM, M., BELL, P., LAUCHS, M. *Policing Transnational Organized Crime and Corruption: Exploring the Role of Communication Interception Technology 1st ed.* Routledge. 2013, 141 s. ISBN 978-1-137-33378-0

Drug Enforcement Administration. U.S. Department of Justice. *Coca Cultivation and Cocaine Processing: An Overview*. National Institute of Justice, 1991, 3. s

DURRANT, R. *An Introduction to Criminal Psychology 2nd ed.* Routledge. 2018, 466 s. ISBN: 978-1-138-65095-4

FIJNAUT, C. & PAOLI, L. *Organized Crime in Europe: Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond 4th ed.* Springer. 2004, ISBN 1-4020-2765-6

PAOLI, L. (Ed.). *The Oxford Handbook of Organized Crime*. Oxford University Press. 2014, 710 s. ISBN 978-0-19-973044-5

REUTER, P. *Disorganized Crime: Illegal markets and mafia 1st ed.* The MIT Press. 1985, 256 s. ISBN-10: 0262680483

ТАБАКОВ, В. А. *Современное состояние и основные тенденции развития транснациональной организованной наркопреступности*. Санкт-Петербургский государственный архитектурно-строительный университет, 2018, 259 s. ISBN 978-5-9227-0947-7

3. Odborné články

BENSON, S. Jana & DECKER, H. Scott. *The organizational structure of international drug smuggling* [online]. 2010 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047235210000024>

EMMERS, Ralf. *Globalization and non-traditional security issues: a study of human and drug trafficking in East Asia* [online]. Singapore: Nanyang Technological University, 2004 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://dr.ntu.edu.sg/bitstream/10356/104459/1/RSIS-WORKPAPER_66.pdf

GIBSON, M. Richard, HASEMAN, B. John. *Prospects for Controlling Narcotics Production and Trafficking in Myanmar* [online]. In: [jstor.org](https://www.jstor.org), 2003 [cit. 2023-08-24]. 7. s. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/25798625>

MORSELLI, C. *Inside criminal networks*. Springer-Verlag New York [online]. 2009 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/document/605866106/Studies-of-Organized-Crime-8-Carlo-Morselli-auth-Inside-Criminal-Networks-Springer-Verlag-New-York-2009#>

MORSELLI, C. Structuring Mr. Nice: *Entrepreneurial opportunities and brokerage positioning in the cannabis trade*. *Crime, Law, and Social Change* [online]. 2001 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/226601614_Structuring_Mr_Nice_Entrepreneurial_opportunities_and_brokerage_positioning_in_the_cannabis_trade

MOYLE, Leah and others. *#Drugsforsale: An Exploration of the Use of Social Media and Encrypted Messaging Apps to Supply and Access Drugs* [online] *International Journal of Drug Policy*, 2019 [cit. 2023-08-23]. s. 101–110. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0955395918302111>

PLECITÝ, David. *Kryptoměny a legalizace výnosů z trestné činnosti* [online]. In: bankovnictvionline.cz [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://fau.gov.cz/files/kryptomeny-a-legalizace-vynosu-z-trestne-cinnosti.pdf>

SÝKORA, M. *Organizovaná (zločinecká) skupina* [online]. In: *Právní prostor*, 2014 [cit. 2023-08-19]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/organizovana-zlocinecka-skupina>

ZAITCH, D. (2002). *Trafficking cocaine: Colombian drug entrepreneurs in the Netherlands* [online]. The Hague, Netherlands: Kluwer, 2002 [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <http://www.organized-crime.de/revzai01.htm>

4. Internetové zdroje řazené podle autorů

ALLARD, Tom. *Exclusive - Meth 'disaster' for region as seizures surge in Thailand* [online]. In: reuters.com, 2019 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-asia-crime-meth-thailand-exclusive-idUKKCN1Q00SB>

Australian Criminal Intelligence Commission. *Illicit Drug Data Report 2018–19* [online]. 62 s. In: acic.gov.au [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.acic.gov.au/sites/default/files/2020-09/Illicit%20Drug%20Data%20Report%202018-19_Internals_V10_Heroin%20CH.pdf

BLOOMENTHAL, Andrew. *What Is the Dark Web and Should You Access It?* [online]. In: investopedia.com, 2022 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/d/dark-web.asp>

BUCHHOLZ, Katharina. *A Day on the Border* [online]. In: statista.com, 2021 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/chart/17635/good-and-people-crossing-us-mexico-border-per-day/>

Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs: *Burma Summary* [online]. In: state.gov [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.state.gov/bureau-of-international-narcotics-and-law-enforcement-affairs-work-by-country/burma-summary/>

CHEN, James. *Securities and Exchange Commission (SEC) Defined, How It Works* [online]. In: [Investopedia](http://investopedia.com) [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/s/sec.asp>

Drug Enforcement Administration. U.S. Department of Justice. *Opium poppy cultivation and heroin processing in Southeast Asia* [online]. National Institute of Justice, 1992, 8 s. <https://www.ojp.gov/pdffiles1/Digitization/141189NCJRS.pdf>

FRANKEFIELD, Jake. *Deep Web* [online]. In: investopedia.com, 2022 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/d/deep-web.asp>.

GALVIN, Gaby. *Study: Americans Spent \$146 Billion on Illegal Drugs in 2016* [online]. In: usnews.com, 2019 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/healthiest-communities/articles/2019-08-20/americans-spent-146-billion-on-illegal-drugs-in-2016-study-says>

HILL N. Gerald, HILL T. Kathleen. *The People's Law Dictionary*. [online] 1981-2005. [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://legal-dictionary.thefreedictionary.com/association>

HOGAN, Libby. *Meth Seizures Up in Myanmar, SE Asia* [online]. In: voanews.com, 2018 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/meth-seizures-up-in-myanmar-soth-east-asia/4654712.html>

KAGAN, Julia. *What Is Hawala? Money Transfer Without Money Movement* [online]. In: investopedia.com [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/h/hawala.asp>

KOZLOWSKA, H., ROHRLICH, J. *Drug traffickers are recruiting smugglers on Facebook* [online]. In: QUARTZ, 2019 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://qz.com/1680134/facebook-ads-are-being-used-to-recruit-drug-smugglers>

KUDLÁČKOVÁ, Barbora. *Operace „AIRBUS“ a „KOMP“* [online]. In: policie.cz, 2020 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/operace-airbus-a-komp.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky. *Bezpečnostní hrozby* [online]. In: mvcr.cz, 2012 [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, oddělení řízení strategických dokumentů a krizového řízení. *Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023* [online], Praha, únor 2018 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/koncepce-boje-proti-organizovanemu-zlocinu-do-roku-2023.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, oddělení řízení strategických dokumentů a krizového řízení. *Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023* [online], 13 s. Praha, únor 2018 [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz>

Ministerstvo zahraničních věcí. *OSN* [online]. In: mzv.cz [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mission.vienna/cz/organizace_v_pusobnosti_mise/osn/index.html

NAKAMOTO, Satoshi. *Bitcoin Whitepaper* [online]. [cit. 2023-08-23]. 6 s. Dostupné z: https://www.klausnordby.com/bitcoin/Bitcoin_Whitepaper_Document_HD.pdf

POMFRET, Alice. *From Opium To Meth: How Myanmar Became The World's Leading Producer Of Methamphetamine* [online]. In: talkingdrugs.org, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.talkingdrugs.org/from-opium-to-meth-how-myanmar-became-the-worlds-leading-producer-of-methamphetamine/>

ROBSON, S. *Woman caught smuggling £180k of cocaine into UK inside 46D bra* [online]. In: Irish Mirror, 2015 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.irishmirror.ie/news/world-news/woman-caught-smuggling-180k-cocaine-5339650>

ROPER, Matt. *This is good shirt: Smugglers are caught smuggling liquidised cocaine that had been poured into Colombian World Cup football kits* [online]. In: Mail Online, 2018 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-5870765/Smugglers-caught-hiding-liquid-cocaine-inside-Colombian-football-shirts.html>

SHARMA, Rakesh. *What Is Decentralized Finance (DeFi) and How Does It Work?* [online]. In: Investopedia, 2022 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/decentralized-finance-defi-5113835>

Státní zdravotní ústav. *Heroin* [online]. In: nzip.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/247-heroin>

Státní zdravotní ústav. *Návykové látky (drogy)* [online]. In: nzip.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/323-navykovye-latky-drogy>

TIKKANEN, Amy. *Sinaloa cartel* [online]. In: britannica.com, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Sinaloa-cartel>

5. Internetové zdroje řazené podle data publikace

Timeline: America's War on Drugs [online]. In: npr.org, 2007 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=9252490>

Coked up: Man arrested with 72 cocaine bags in belly [online]. In: NBC News, 2011 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/id/wbna44547891>

Zátah na growshopy: 45 obviněných, 32 podezřelých a 16 pěstíren [online]. In: Novinky.cz, 2013. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-zatah-na-growshopy-45-obvinenych-32-podezrelych-a-16-pestiren-209433>

Man Tried To Hide Drugs Under Stomach Fat [online]. In: CBS News Miami, 2014 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/miami/news/man-tried-to-hide-drugs-under-stomach-fat/>

Colombia signs historic peace deal with Farc [online]. In: theguardian.com, 2016 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/nov/24/colombia-signs-historic-peace-deal-with-farc-rebels>

Germany catches woman smuggling cocaine in breast implants [online]. In: REUTERS, 2016 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-germany-drugs-implants-idUSKCN0WB29P>

Malaysia makes record 1.2-tonne bust of crystal meth, shipped from Myanmar in tea packets [online]. In: scmp.com, 2018 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2148113/malaysia-makes-record-12-tonne-bust-crystal-meth-shipped>

U.S. Counternarcotics Assistance Achieved Some Positive Results, but State Needs to Review the Overall U.S. Approach [online]. In: gao.gov, 2018 [cit. 2023-08-23]. 30. s. Dostupné z: <https://www.gao.gov/assets/gao-19-106.pdf>

US chemistry professors accused of making meth in university lab [online]. In: The Guardian, 2019 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/us-news/2019/nov/18/arkansas-chemistry-professors-meth-lab-breaking-bad>

Sdělení ke změnám v registraci při zacházení s červeným fosforem [online]. In: Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/sdeleni-ke-zmenam-v-registraci-pri-zachazeni-s-cervenym-fosforem/>

Italian feds say Mafia pays cartels for cocaine with Bitcoin and Monero [online]. In: Protos, 2021 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://protos.com/mafia-italy-bitcoin-monero-paying-colombian-cartels-cocaine/>

The rise of crypto laundries: how criminals cash out of bitcoin [online]. In: Today Headline, 2021 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://todayheadline.co/the-rise-of-crypto-laundries-how-criminals-cash-out-of-bitcoin/>

A rare look inside Colombian coca farms and cocaine labs, via TikTok (1/2) [online]. In: The Observers, 2022 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://observers.france24.com/en/americas/20220222-a-rare-look-inside-a-colombian-coca-farm-and-cocaine-lab-via-tiktok>

Black economy definition. [online]. In: accountingtools.com, 2022 [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.accountingtools.com/articles/black-economy/>

Realizace rozsáhlé operace s krycím názvem „KOZEL II“ [online]. In: policie.cz, 2022 [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/web-informacni-servis-zpravodajstvi-realizace-rozsahle-operace-s-krycim-nazvem-kozel-ii.aspx>

BlackRock Shakes Up the Bitcoin ETF Race [online]. In: Bloomberg, 2023 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/audio/2023-08-17/blackrock-shakes-up-the-bitcoin-etf-race-podcast>

Policie našla v Klecanech zásilku banánů s kokainem v hodnotě dvou miliard [online]. In: idnes.cz, 2023 [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/albert-obchod-policie-zasilka-banany-kokain.A230813_131828_praha-zpravy_vajo

6. Ostatní internetové zdroje

2.1.1 *Colombia Port of Buenaventura* [online]. In: dlca.logcluster.org [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://dlca.logcluster.org/211-colombia-port-buenaventura#id-2.1.1ColombiaPortofBuenaventura-PortPerformance>

Co je Tor? [online]. In: Alza.cz. [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/co-je-tor>

Gang structure [online]. [cit. 2023-08-22]. Dostupné z: <https://www.thurrock.gov.uk/gangs-and-gang-crime/gang-structure>

GBP průměrné kurzy 2015, historie kurzů měn [online]. In: kurzy.cz [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/GBP-britska-libra/2015/>

History of Drug Trafficking [online]. In: history.com [cit. 2023-08-23]. Dostupné z: https://www.history.com/topics/crime/history-of-drug-trafficking#section_1

Hydroponie – co obnáší a jak začít? [online]. In: higarden.cz. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://www.higarden.cz/blog/hydroponie-co-obnasi-a-jak-zacit/>.

Národní protidrogová centrála SKPV PČR, Vítejte na našich stránkách [online]. In: policie.cz [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vitejte-na-strankach-narodni-protidrogove-centraly-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani-policie-ceske-republiky.aspx>

Režim tranzitu na podkladě karnetu TIR [online]. In: Celní správa České republiky [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/tranzit/Stranky/karnet-tir.aspx>

Tisková zpráva k realizaci operace s krycím názvem „TISA“ [online]. In: policie.cz [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/tiskova-zprava-k-realizaci-operace-s-krycim-nazvem-tisa.aspx>

7. Publikace a statistiky UNODC

UNODC. *World Drug Report 2014* (United Nations publication, 2014). ISBN: 978-92-1-148277-5.

UNODC. *World Drug Report 2015* (United Nations publication, 2015). ISBN: 978-92-1-148282-9.

UNODC. *World Drug Report 2016* (United Nations publication, 2016). ISBN: 978-92-1-148286-7.

UNODC. *World Drug Report 2017* (United Nations publication, 2017). ISBN: 978-92-1-148294-2.

UNODC. *World Drug Report 2018* (United Nations publication, 2018). ISBN: 978-92-1-148304-8.

UNODC. *World Drug Report 2019* (United Nations publication, 2019). ISBN: 978-92-1-148314-7.

UNODC. *World Drug Report 2020* (United Nations publication, 2020). ISBN: 978-92-1-148345-1.

UNODC. *World Drug Report 2021* (United Nations publication, 2021). ISBN: 9789211483611.

UNODC. *World Drug Report 2022* (United Nations publication, 2022). ISBN: 9789211483758.

UNODC. *Commissions* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/commissions/>

UNODC. *Delegates' Handbook* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/commissions/CND_CCPCJ_joint/Delegates_Handbook/Delegates-Handbook_E.pdf

NODC-WCO CCP breaks records in the fight against drug trafficking [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/ccp/news-and-events/unodc-wco-ccp-breaks-records-in-the-fight-against-drug-trafficking.html>

Yaba, the 'crazy medicine' of East Asia [online]. In: unodc.org, 2008 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/yaba-the-crazy-medicine-of-east-asia.html>

Transnational Organized Crime in Southeast Asia: Evolution, Growth and Impact [online]. In: unodc.org, 2019 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/roseap/uploads/archive/documents/Publications/2019/SEA_TOCTA_2019_web.pdf

UNODC. *Drug Situation in Afghanistan 2021: Latest Findings and Emerging Threats* (United Nations publication, 2022). 9 s. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Afghanistan/Afghanistan_brief_Nov_2021.pdf

UNODC. *Monitoreo de Territorios Afectados Por Cultivos Ilícitos 2020* (United Nations publication, 2021). ISBN: 978-958-5554-14-6.

UNODC. *UNODC Strategy 2021-2025* [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/strategy/full-strategy.html>

Synthetic Drugs in East and Southeast Asia: Latest developments and challenges [online]. 7 s. In: unodc.org, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2023/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2023.pdf

Synthetic Drugs in East and Southeast Asia: Latest developments and challenges [online]. 4. s. In: unodc.org, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2023/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2023.pdf

6.1.1 Global Illicit coca bush cultivation [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.1.1_Global_Illicit_cultivation_of_Coca_Bush.xlsx

6.1.2 Eradication of coca bush [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.1.2_Eradication_of_coca_bush.xlsx

6.1.3 Cocaine manufacture [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.1.3_Cocaine_manufacture.xlsx

6.2.1 Illicit cultivation of opium poppy [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.2.1_Illicit_cultivation_of_opium_poppy.xlsx

6.2.2 Potential production of oven-dry opium [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.2.2_Potential_production_of_oven-dry_opium.xlsx

6.2.4 Heroin manufacture [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/6.2.4_Heroin_Manufacture.xlsx

7.1 Drug seizures 2017–2021 [online]. In: unodc.org [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/WDR-2023/annex/7.1_Drug_seizures_2017-2021.xlsx

8. Publikace Úřadu pro publikace Evropské unie, jakož i dalších internetové zdroje evropských orgánů

EUROPOL. *Cryptocurrencies: Tracing the evolution of criminal finances. Europol Spotlight Report series*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021. 8. s, ISBN 978-92-95220-37-9.

EUROPOL. *European Migrant Smuggling Centre 6th Annual Report 2022*, Publications Office of the European Union, Luxembourg. 12 s. ISBN: 978-92-95220-38-6.

EUROPOL. *The European Union Agency for Law Enforcement Cooperation*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. 26. s. ISBN 978-92-95220-50-8.

EUROPOL. *European Union serious and organised crime threat assessment, A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime*. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost. *Evropská zpráva o drogách 2022: Trendy a vývoj*. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022. s. 18. ISBN 978-92-9497-745-8.

About the EMCDDA [online]. In: emcdda.europa.eu [cit. 2023-08-25]. Dostupné: https://www.emcdda.europa.eu/about_en

EMPACT fighting crime together [online]. In: home-affairs.ec.europa.eu [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/law-enforcement-cooperation/operational-cooperation/empact-fighting-crime-together_en

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) [online]. In: european-union.europa.eu [cit. 2023-08-25]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-monitoring-centre-drugs-and-drug-addiction-emcdda_cs

9. Výroční zprávy NPC

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1993 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1994 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1995 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 1996 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2009 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2014 [online]. In: policie.cz. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály z roku 2021 [online]. In: policie.cz [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocnizprava-npc-2021.aspx>

Kolektiv autorů. Národní protidrogová centrála, *VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022* [online]. In: policie.cz, 2023 [cit. 2023-08-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/vyrocnizprava-narodni-protidrogove-centraly-za-rok-2022.aspx>

10. Přednášky a dokumenty

DVOŘÁK, Marek. *Metodika vyšetřování drogové kriminality* [přednáška]. In: youtube.cz [online]. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy 2021. Záznam dostupný z: <https://youtu.be/HOjgt9kz3hQ>

The Business of Drugs [dokument]. Hrají: Amaryllis FOX. USA, 2020

11. Zákony

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a změnách některých dalších předpisů

Zákon č. 137/2001 Sb. zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

12. Seznam použité judikatury

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. května 1976 ve věci sp. zn. 4 To 13/76, publikované pod č. 53/1976

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. července 1985 ve věci sp. zn. 11 To 51/85, publikované pod č. 45/1986

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2022, sp. zn. 6 Tdo 203/2022.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na problematiku organizované drogové kriminality. V úvodu práce jsou definovány pojmy související s tímto typem trestné činnosti, a to organizovaná zločinecká skupina a návykové látky podle TrZ. Dále úvod rozebírá organizovanou kriminalitu co do kriminologického hlediska a historický vývoj organizovaného zločinu v České republice.

Hlavní část diplomové práce se již věnuje organizované drogové kriminalitě. V této části je nejprve popsán způsob organizace pachatelů tohoto typu trestné činnosti, jakož i vysvětleny způsoby, kterými je možné drogy pašovat, včetně historie obchodu s drogami v České republice a jiných částech světa. Nemalá část práce je věnována využití informačních technologií pro pašování drog, a to obzvláště dark netu. Velmi zajímavým oddílem v souvislosti s využitím technologií je legalizace výnosů z trestné činnosti prostřednictvím kryptoměn, který naskytne náhled na způsoby realizace této nové praktiky. V závěru hlavní části diplomová práce naskytne pohled na současnou drogovou situaci, kde budou shrnuty současné trendy v oblasti nabídky drog.

Třetí kapitola se věnuje boji proti organizované drogové kriminalitě. Jsou zde popsány mezinárodní a národní opatření, která mají za cíl potlačit tuto trestnou činnost. Součástí této kapitoly budou rovněž statistiky světového a domácího boje proti drogám a následně z nich vyvozené závěry.

V práci bude převážně využita deskriptivní metoda, kdy bude využita k popisu historie a způsobu fungování organizovaného zločinu, analytickou metodou budou zpracována různá data shromážděná v průběhu času odbornou literaturou a statistickými měřeními a společně analytickou a komparativní metodou v pododdílu budou vyhodnoceny statistiky v kapitole o boji proti organizované drogové kriminalitě.

Diplomová práce poskytuje ucelený pohled na organizovanou drogovou kriminalitu v České republice a v zahraničí, jakož i na opatření, která jsou využívána k boji proti této trestné činnosti.

Klíčová slova:

organizovaná zločinecká skupina, drogová kriminalita, boj proti organizovanému zločinu

Abstract

This thesis focuses on the issue of organized drug crime. In the introduction of the thesis the terms related to this type of crime are defined, namely organized criminal group and addictive substances according to the Criminal Code. Furthermore, the introduction discusses organized crime in terms of criminology and the historical development of organized crime in the Czech Republic.

The main part of the thesis is already devoted to organized drug crime. This part first describes how the perpetrators of this type of crime are organized, as well as explains the ways in which drugs can be smuggled, including the history of drug trafficking in the Czech Republic and other parts of the world. A significant part of the work is devoted to the use of information technology for drug smuggling, especially the dark web. A very interesting section in relation to the use of technology is the laundering of the proceeds of crime through cryptocurrencies, which gives an insight into the ways in which this new practice is being implemented. At the end of the main section, the thesis will give an insight into the current drug situation, summarizing the current trends in drug supply.

The third chapter is devoted to the fight against organised drug crime. It describes international and national measures aimed at curbing this crime. This chapter will also include statistics on the global and domestic fight against drugs and the conclusions drawn from them.

The thesis will mainly use the descriptive method to describe the history and modus operandi of organized crime, the analytical method will be used to process the various data collected over time through literature and statistical measurements, and together the analytical and comparative methods in the subsection will be used to evaluate the statistics in the chapter on the fight against organized drug crime.

The thesis provides a comprehensive view of organized drug crime in the Czech Republic and abroad, as well as the measures that are used to combat this crime.

Keywords:

organized crime group, drug crime, fight against organized crime